

Vitkovics Mihály költeményei

Kiadja: Szvorényi József

Budapest, Aigner Lajos [1879]

TARTALOM

NÉPIES DALOK, REGEDALOK S ROKONFÉLÉK.

1. NEM HASZNOM ÉNNÉKEM...
2. FUT A SZARVAS...
3. PARASZT LYÁNKA DALA.
4. PIRONGATOL...
5. MAGOS A JEGENYE...
6. ZÖLD A MEZŐ...
7. KÖZ-DAL.
8. FÜREDI PÁSZTOR DALA.
9. PARASZT DAL.
10. DANÁK.
11. ARADI NÓTA.
12. MEGELÉGEDÉS.
13. BOLDOG EGEK...
14. FEGYVERT FOGOK...
15. EGY ŐSZKOR NYERT RÓZSA-AJÁNDÉKRA.
16. A SZEMÉRMES PÁSZTOR DALA.
17. ELVÁLT TŐLEM...
18. A SZERELEM.
19. A BOLDOG FÉRJ.
20. BUSONGÁS EGER KÖRÜL.
21. AZ ELVÁLÓ LEÁNY.
22. SZENT TERMÉSZET.
23. ÉLETPHILOSOPHIA.
24. VIGALMI DAL.
25. IVÓ DAL.
26. EGY HITSZEGŐHÖZ.
27. PIRULJ RÓZSA...
28. EGY SZÉP ESTVE...
29. FELESELÉS.
30. KEDVES LYÁNYKA.
31. EGÉSZ ÉJJEL...
32. SZÉP LEÁNYKA...
33. HAJNALLIK MÁR...
34. ELINDÚLT A LEGÉNY...
35. KÉT SZERELMES...
36. HÁROM LEÁNY...
37. MI HALLIK OTT...
38. BÁCSKAI REGEDAL.
39. A KIRÁLY UNOKÁJA.
40. HAJKÚN.

ÓDÁK, EPISZTOLÁK S ELEGYESFÉLÉK.

1. A KÖLTŐ.
2. A SZERENCSE LÁTOGATÁSA.
3. MINIHEZ.
4. SZEDLICZKY IMRÉHEZ.
5. FÜRED.
6. VIRÁG BENEDEKHEZ.

7. A MÚZSA PANASZA BARCSAI ÁBRAHÁM
SÍRJÁNÁL.
8. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
9. FOHÁSZKODÁS.
10. DACSÓ ANNÁHOZ.
11. LIDIMHEZ.
12. IMRÉHEZ.
13. ÁMORHOZ.
14. VERSEGGHI FERENCHEZ.
15. CSÉPÁNY JÁNOSHOZ.
16. SZERDAHELYI APÁT URHOZ.
17. ANAKREONI DALOK.
18. HORÁCZ I.
19. ÉN ÉS LIDIM.
20. SZEDLICZKY TERÉZHEZ.
21. A MEGLŐTT FÜRJ.
22. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
23. ANAKREONTIKÁK.
24. HAJÓSSY JOHANNA EMLÉKEZETÉRE.
25. A FELKELŐ MAGYAROKHOZ.
26. ÜRMÉNYI VINCZÉHEZ.
27. EGY MAGYAR NEMES FELKELŐ
BŰCSUDALA.
28. JANIMHOZ.
29. A VIRÁGBECSMÉRŐHÖZ.
30. KAZINCZY FERENCHEZ.
31. AVAKUMOVICS HARÁNTSÍPJÁNAK
GENIUSÁHOZ.
32. ÜRMÉNYI VINCZÉHEZ.
33. LANTOMHOZ.
34. VAY ÁBRAHÁMHOZ.
35. NEVEM NAPJÁRA.
36. FÁY ANDRÁSHOZ.
37. MOCSÁRI ANTALHOZ.
38. Gr. CZIRÁKY ANTALHOZ.
39. A „SZERELMEK KÖNYVE”.
40. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.
41. GABRIÉLA HALÁLÁRA.
42. A HITETLEN BORISHOZ.
43. LILIHEZ
44. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
45. EPIGRAMMÁS LEVÉL.
46. FERENCZI JÁNOSHOZ.
47. AZ „UJ HOLMI” EMLÉKEZETE.
48. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
49. BIZTATÁSKA.
50. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.
51. PRIMÓCZIZHOZ.
52. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.
53. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
54. KOVÁCS SÁMUELHEZ.
55. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
56. MOCSÁRY ANTALHOZ.

EPIGRAMMOK.

ELSŐ CSOPORT.

1. PAUR ANTALHOZ.
2. AZ OLVASÓHOZ.
3. LIDIHEZ.
4. ÁDÁM.
5. AZ ISTENTELENHEZ.
6. A MAI VILÁG.
7. CZENCZIHEZ.
8. AZ ÁLOMHOZ
9. CSELSZÍN.
10. A SZERELMES.
11. A HALÁLRA.
12. ELEKHEZ.
13. EMBERDÍSZ.
14. HASZONLESÉS.
15. AZ UJSÁGIRÓKHOZ.
16. ISTENI FÉLELEM.
17. SZERELEM ÉS BARÁTSÁG.
18. A RÁGALMAZÓHOZ.
19. EMMIHEZ.
20. A FÖSVÉNYHEZ.
21. A POÉTA.
22. VIGASZTALÁS.
23. KAZINCZY FERENC EPIGRAMMAIRA.
24. UGYANAHHOZ.
25. LIDIHEZ.
26. DÖBRENTEY GÁBORHOZ.
27. TÖKSIHEZ.
28. EMBERÖSMERÉS.
29. AZ IGAZSÁG KÉPE.
30. ZOILUSHOZ.

MÁSODIK CSOPORT

1. ZOILUSHOZ.
2. PRIMÓCZI SZENTMIKLÓSI ALOJZHOZ.
3. CZINKE ÚRHOZ.
4. A JÓ ÖZVEGY.
5. CZIDLIHEZ.
6. OVIDRA.
7. A FECSEGŐ.
8. A VASAS VITÉZ.
9. KOVÁCS MIHÁLY ORVOSHOZ.
10. MÓMUSHOZ.
11. BANTAFIHOZ.
12. BATÓKHOZ.
13. KANTAIHOZ.
14. EGY FÉRJHEZ.
15. EGY FECSÉRLŐRE.
16. FRIDRIK ÉS NAPOLEON.
17. DIDÓ.
18. BATÓKHOZ.
19. EGY FONÁK UTAZÓRA.
20. ÖRZSÉHEZ.
21. A FÉLTÉKENY VÉGSZAVA.
22. ILLÓSVAI SÁMUELHEZ.

23. EGY VERSELŐHÖZ.
24. A MAI IGAZSÁG.
25. AZ OLVASÓHOZ.
26. NINCS ÁLLANDÓSÁG.
27. A NEMTELEN NEMESHEZ.
28. FAJTIHOZ.
29. EGY ÜGYÉSZHEZ.
30. A HIRHORDÓHOZ.
31. EGY OLVASÓHOZ.
32. HIMFY A KRITIKUSÁHOZ.
33. MONARCHAHOZ.
34. AZ IGAZSÁG.
35. A FŐTISZT ÉS KOCSISA.
36. PANNIHOZ.
37. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
38. SZEMERE PÁLHOZ.
39. POPOVICS GYÖRGY ÜGYÉSZHEZ.
40. EGY MESTERHEZ.
41. MÁMAIHOZ.
42. KÖNYVEMHEZ.

HARMADIK CSOPORT.

1. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.
2. ZOILUSHOZ.
3. HIT, SZERETET, REMÉNYSÉG.
4. A KISDED JÉZUS SIMEONHOZ.
5. JÉZUS HALÁLÁRA.
6. SOK A KRITIKUS, KEVÉS AZ IRÓ.
7. EGY FESTETTHEZ.
8. EGY ÁJTATOSHOZ.
9. EGY FÖSVÉNYRE.
10. KOVÁCS MIHÁLY ORVOSHOZ.
11. SZERETET S SZERELEM.
12. ENCZHEZ.
13. AZ ÖREG ÖRDIHEZ.
14. MÓMUSHOZ.
15. A RÓZSÁHOZ.
16. LIDIMHEZ.
17. JUDÁRA.
18. JÓZSIHOZ.
19. UGYANAHHOZ.
20. SZÜLETÉSEM HELYÉHEZ.
21. IVÁNSZKY ANTALHOZ.
22. A MÓDI VILÁG.
23. A MEGTÉRŐ LATORRA.
24. AZ IRIGYHEZ.
25. MAKÓ PÁLHOZ.
26. A NAGY ÉSZ ÉS JÓ SZÍV.
27. BESZE MIHÁLYHOZ.
28. THAISZ ANDRÁS ÜGYÉSZHEZ.
29. A BIOGRAPHUSOK.
30. EGY ITTASRA.
31. EGY PREDIKÁTORRA.
32. EGY ORVOSRA.
33. PETRASOVICS BARÁTOM FIÁNAK.
34. EGY IFJASSZONYNAK.
35. ZOILUSHOZ.

NEGYEDIK CSOPORT.

1. EPIGRAMMA.
2. SELYEMBOGÁR SIRJÁRA.
3. A KEDVESHEZ.
4. BOR ÉS SZERELEM.
5. A BÖLCSRE.
6. LIDIHEZ.
7. IMÁDSÁG.
8. EMBERÖSMERET.
9. A SZERELMES TEKINTET.
10. A HIT.
11. JÁNTÁNTORIRA.
12. A FÉRJ CZENCZIKÉHEZ.
13. A TUDOMÁNY.
14. KÖNYVEM ÁRA.
15. A DERÉK GEOGRAPHUS.
16. ÜGYÉSZ, - ELSŐ: HOSSZÚ S RÖVID.
17. AZ EMBER ÉRÉSE.
18. MAJDANDIHOZ.
19. TOALETT.
20. MAKRÁHOZ.
21. A NÉGY KOR.
22. DÖBRENTAI GÁBORHOZ.
23. Gr. DESSEWFFY JÓZSEFHEZ.
24. ÉVÁRÓL.
25. CZENCZI NEVENAPJÁRA.
26. MOCSÁRY ANTALHOZ.
27. EMBERSÉG.
28. BANGAIHOZ.
29. PONTYIHOZ.
30. A KÖLTŐK.
31. IMÁDKOZÓ.
32. EMBERLÉT ÉS VÁSÁR.
33. INTÉS.
34. SZEGÉNYEK BARÁTJA.
35. AZ IDŐ.
36. FÉRFI ÉS HÖLGY.
37. LÓFUTTATÁS.
38. AZ IFJANTAN ÉLŐK.
39. RANGVÁLTOZÁS.
40. MÓMUSHOZ.
41. A MAGÁT ÖLŐRŰL.
42. EGY ISTENFÉLŐRE.
43. SZERETET ÉS SZERELEM
44. ERZSIHEZ.
45. NAGYOT NE KIVÁNJ.
46. A SZERENCSEHEZ.
47. BÖLCSSESSÉG.
48. TANÍTÓK ÉS TANULÓK.
49. PERIHEZ.
50. ÜRESDIRE.
51. SZTROKAY ANTALHOZ.
52. BÉCS ÉS MOSZKVA.
53. OKTOLINAK.
54. A FÖSVÉNYHEZ.
55. HORVÁTHOMHOZ.
56. ZOILUSHOZ.

ÖTÖDIK CSOPORT.

1. I. FERENCZ KIRÁLYRA.
2. TÜREDELEM.
3. A HOLDHOZ.
4. AZ ÉSZ.
5. ZSUSKÁRA.
6. MAJTÁRDIHOZ.
7. A SZERELEM ÉS EMBERI LÉT.
8. BARRAIHOZ.
9. DONGÓSIHOZ.
10. KARÓCZI
11. VIRÁG BENEDEKHEZ
12. ENDRÉHEZ.
13. ZSÚGFIHOZ.
14. PARLAIHOZ.
15. ONDIHOZ.
16. CZENCZIHEZ.
17. GARIHOZ.
18. TÖRÖK MONDÁS.
19. UJDIHOZ.
20. VIRTUS.
21. EGY IFJASSZONYKÁHOZ.
22. KINCS, VAGY NÉV.
23. AZ IGAZSÁG.
24. A HÁZI KERESZT.
25. AZ ÚR ÉS A FÖLDMÉRŐ.
26. FANCSÁHOZ.
27. BARÁTOMHOZ.
28. UNDRIHOZ.
29. EGY ATYÁHOZ.
30. FELELET.
31. A NAGYÚR.
32. AZ OLVASÓHOZ.
33. PAPÁCSIHOZ.
34. A FÖLD FOROG.
35. KÉK ÉS FEKETE SZEM.
36. A MEGHÁZASODOTT BARÁTHOZ.
37. AZ ORVOSOK.
38. ENDRÉHEZ.
39. BONCZ.
40. A SZERELEM VAK.
41. LIDI SIRJA.
42. A FÉLTÉKENYHEZ.
43. LANDIHOZ.
44. ÖLGYIHEZ
45. A KÖLTŐK.
46. TAKÁCS JUDIT IRÓNÓHÖZ.
47. UGYANAHHOZ, MIDŐN FÉRJHEZ MENT.
48. A MEGHOLT FÉRJ SZAVA.
49. EGY ÚRFIHOZ.
50. A FECSEGŐ BARÁTHOZ.
51. SZENTMIKLÓS ALOJZHOZ.
52. BIÁSZ MONDÁSA.
53. ZOILUSHOZ.

HATODIK CSOPORT.

1. BOLDOG ÉLET.
2. KAROLINA AUGUSZTÁHOZ.
3. SZERELMES KIVÁNÁS.
4. PALOTA ÉS KIS HÁZ.
5. PANNONHEGYÉRE.
6. UGYANARRA.
7. GUZMICSHOZ.
8. BALLA KÁROLYHOZ.
9. IMÁDSÁG.
10. A KI VÁR, JOBBAN JÁR.
11. IFJU ÉS ÖREG.
13. BARRAIHOZ.
13. KORBÉLYI MIHÁLY HALÁLÁRA.
14. NINCS ÚJ ESZTENDŐ.
15. VILÁGOK.
16. KÉT HEGYI VÁROS.
17. OSTOBA GYERMEKRE.
18. ELLENKEZŐ GYÓGYÍTÁS.
19. MOBILE PERPETUUM.
20. EMBER.
21. A FÖSVÉNYHEZ.
22. A HALÁL BIZONYTALAN.
23. ANGLIA.
24. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.
25. MŰVÉSZ.
26. NEWTON.
27. EMBERI ÉLET.
28. MAGAMHOZ.
29. RÉGI ÉS MOSTANI HÁZASPÁR.
30. HANGOS SZÓNOK.
31. CICERO.
32. TÖRVÉNY.
33. TANÁCS.
34. VENDÉGEMHEZ.
35. HIT, REMÉNY, SZERETET.
36. UGYANAZ.
37. KÉPZELET.
38. SEMMI.
39. GR. H... GABRIÉLÁRA.
40. KÜLSŐ-SZOLNOK VÁRA.
41. AZ EGRI BORHOZ.
42. FÜRED.
43. AZ IFJU TUDÓSHOZ.
44. KEVÉS JÓ, SOK ROSZ.
45. AZ ARANYKOR ÉS A MOSTANI KOR.
46. FELPERES ÉS A TANÁCSLÓ.
47. BÓLICS PROKOP ZÁRDAAPÁT ÉS SZERB ÍRÓ HALÁLÁRA.
48. MILUNOVICS SÁNDOR ÉS BÁRÓ JÁNOS.
49. SZTROKAI KATALINHOZ.
50. ZOILUSHOZ.
51. FERENCZIHEZ.
52. A KÖLTŐ-ÜGYÉSZRE.
53. KAZINCZYHOZ.
54. VÉGSŐ ÓHAJTÁSOM.
55. A KÖLTŐNEK MAGAKÉSZÍTETTE SÍRVERSE.

NÉPIES DALOK, REGEDALOK S ROKONFÉLÉK.

1. NEM HASZNOM ÉNNÉKEM...

Nem haszon énnékem,
Hogy van szép vidékem,
Hej ha nincs kedvesem,
Hogy szívből szeressen...

Itt magam bolyongok,
Andalgok, busongok;
Nincs, a ki szavamra
Hajtana, jajomra.

Fák kellő hűsei,
Pázsitok selymei
Nem termik kedvemet,
Úntatják szememet.

Nyílt rózsák keblei
Szívem gyász színei;
Letöröm, ha virúl,
Rá könnyem titkon hull.

A patak csergedez,
Örömet nem szerez;
Nem oltja lángomat,
Árasztja bajomat.

Dalol a fülmile,
Zeng egész táj bele;
Dalján nem újulok,
Utána jajdulok.

Pár nélkül az élet,
Halálos ítélet;
Minden szép vidéknél
Egy lányka többet ér.

Mi hasznom hát nékem,
Hogy van szép vidékem.
Hej lánykát keresek,
Hogy boldog lehessenek.

2. FUT A SZARVAS...

Fut a szarvas hegytetőre,
Jere rózsám a mezőre;
Szedjünk szagos kakukfüvet,
Ékesítsük kebelünket.

Nincsen messze a zöld erdő;
Tölgy árnyéka hűves ferdő:
Menjünk oda heveredni,
Egymás karján szenderedni.

A kakukfű szép szagával
Majd felébreszt illatjával;
Míg mi aztat szagolgatjuk,
Álmodásunk eloszlatjuk.

Nem jön álom a szemünkre,
Lengő szél fúj a képünkre;
Nézzük a lemenő napot,
Hej, ama legrégebbi papot.

Aki reggel dologra int,
Estve lassún elszenderít;
Szendergésben édes a csók,
Szeretik azt a leányzók.

Mennyit adnak, annyit kapnak,
Attúl jobban pirosodnak;
Mint a virág a harmattúl,
Úgy élednek lányok attúl.

Csókolj engem, kedves rózsám,
Adósod nem marad én szám, -
Ha így velem mulatozol,
Reggel szebben pirosodol.

3. PARASZT LYÁNKA DALA.

Minden madár társsal
Él, hívséges párral;
Az oktalan vad is
Jár másod magával.

Im csak én vagyok az,
Kinek párja nincsen;
Nincs kire két szemem
Mosolygón tekintsen.

Akár a nap ragyog,
Vagy a bús hold villog;
Az én szegény szívem
Magánosan zokog.

Szüntelen mardosnak
Kínos gyötrelmeim;
Fiatal keblemre
Hullanak könnyeim.

Egy hívtelen lélek,
Kiért mégis élek,
Megszegte a szavát:
Oh már mit reméljek!

Felbontván szerelmünk,
Engem árván hagyott,
S ime a két orcám
Bútól elhervadott.

De miért kedveltem,
Érzékeny mért lettem;
Avagy azt a hamist
Hiven mért szerettem!

Fájdalom, gond és bú
Szerelmemnek bére;
Ki hitelment szeret,
Igy jár az végtére.

Várj te csapodár szív,
Kit mostan máshoz szív
Csel szerelmed, tudd meg,
Nem lesz más, mint én, hív.

És hogy megvetettél,
Mebánja rossz szíved;
Visszakivánnál még,
Ha majd sírom beféd.

4. PIRONGATOL...

Pirongatol édes anyám,
Mért néznek, a legények rám:
Azért néznek, mert szemök van,
Szép a legény, ha csíntalan.

Pirongatol édes anyám,
A kedvesem mért jár hozzám:
Azért jár, mert szeret engem,
Szeret, véle ha enyelgem.

Pirongatol édes anyám,
Mért csókol engem a rózsám:
Azért csókol, mert kívánja,
Hogy én legyek a mátkája.

Pirongatol édes anyám,
Miért ölel engem rózsám:
Azért biz azt, édes anyám,
Mert kenddel is úgy tett apám.

5. MAGOS A JEGENYE...

Magos a jegenye,
Nehéz mászni rája;
Szép a kis Perzsike,
Ki juthat hozzája.

Szüntelenül őrzi
Őt az anyja tőlem;
Ha elmegyek, zárja
Az ajtót előlem.

Hogy az anyja őrzi,
Nem fáj az énnékem;
De, hogy Perzsi kerül,
Szakad belé szívem.

Perzsikém, Perzsikém!
Mért nézel te másra;
Lám én juhász vagyok,
Mért vágysz a kondásra.

A kondás erdőben
Lakik télen-nyáron,
Baltával szédeleg
A nagy kösziklákön.

A juhász zöld mezőn
Jár fehér nyájával,
Víg dalokat dúdol
Kis furulyájával.

Szalonna a kondás
Szokott eledele;
Zsíros haja, inge,
Zsíros szüre tőle.

A juhász friss tejjel,
Túróval éldegél;
Fejér tiszta inge,
Fejér kenyérrel él.

A kondás ritkán jön
Erdőből faluba,
A tölgyesben bujkál,
Mint bagoly oduba.

A juhász mindennap
Betér a házába,
Megkeresi este
Kedvesét laktába'.

Hadd el, rózsám, hadd el,
Az erdei szegényt;
Szeress inkább engem,
Bundás juhász legény.

6. ZÖLD A MEZŐ...

Zöld a mező, sok a lud,
Megkerültem a falut;
Láttam a szép Erzsikét,
Hogy étette a csirkét.
Étesd rózsám a csirkét,
Hadd ehessen pecsenyét;
Hadd igyam rá veres bort,
Hadd táncoljak veled sort.
Ne félj tőlem kis leány,
Ha megcsókol egyszer szám;
Ez lesz szívem záloga,
Rá nem szedlek én soha.
Szüret után egy hétre,
Ráüzenek szülédre:
Vegyen engem vejének;
Téged apám menyének,
A pap adja az áldást,
Megigyuk az áldomást.

7. KÖZ-DAL.

Szép virággal kerted tele,
Könnyü volna menni bele;
Gyöngye sövény kerítése,
Könnyü volna szétszedése.

Félek mégis bele hatni,
Magam után nyomot hagyni,
Okot adni megszólásra.
Neked, rózsám, búsulásra.

Szép reményem majd betelik,
A kertajtó majd megnyílik,
Akkor szedem virágjaid,
Rájok iszom méz-csókjaid.

Akkor fogom én mondani;
Be jó dolog időt várni;
Időt várni, lányt ölelni,
Megszólástúl nem remegni.

8. FÜREDI PÁSZTOR DALA.

Hej, juhász bojtár, hol a juh;
Mért vagy te olyan szomorú? -
Balaton mellett, ott a juh,
Engemet öldös egy nagy bú.

Nem ettem s ittam én még ma,
Itt fekszem dülve, mint a fa;
Lenyugszik a nap az égen,
Engemet itt hagy inségben.

Megesett rajtam, s fáj nekem,
Nem szeret engem a szépem;
Hasztalan fúvom furulyám,
Nem hallja, nem néz ő én rám.

Fris tejet adtam, bárányt is
Én neki, teljes boglárt is;
Tőle nem szántam semmimet,
Od'adtam volna lelkemet.

Csókokat nyomtam képire,
Sóhajtást küldék mellire;
Oldala mellé borúltam,
Szájából szép szót koldultam.

Hej, de ő mindezt felejtí,
Életemet gyászba ejtí;
Kinomon szánva nem indul,
Mást szeret ő már, másért gyúl.

Büntesse őtet az Isten,
Mért leve hozzám hitetlen;
Mért verte agyon kedvemet,
Mért verte által szívemet.

Majd ha a nyájam el-széled,
S bennem a lélek eltéved;
Mondani fogják: érted kár,
Szerelmes bohó, kis bojtár!

9. PARASZT DAL.

Gyönyörű az én kedvesem;
Angyalképű szerelmesem;
Szép a szeme, szép a szája,
Rózsaszín kerek orcája.

Csókra termett kis ajaka,
Gyöngynél gyönygyebb teljes nyaka,
Hószín melle, szűz emlője,
Kinek van ily szeretője...

Csinosan áll sima válla,
Hol karom nyugtát találja;
Karcsú, vékony a termete,
Szent ég, aki teremtette...

Szeret engem, szeretem is,
Kedvel szentül, kedvelem is;
Nincsen neki más kedvese,
Csak én vagyok az édesé.

De mégis egy rossz van benne,
Ha elhagyná, be jó lenne...
Angyallá válna testestül,
Angyal lenne mindenestül.

Mézcsokjait könnyen adja,
Ölelésit nem tagadja;
De nem bízik mégse hozzám,
Fél, hogy kibeszéli a szám.

10. DANÁK.

1. Danágnék...

Danágnék magamban,
Nem igen jó kedvem van:
De nem merek danlani,
Rózsám fogja hallani.

Fáj a feje szegénynek,
Nem kell neki az ének;
Azt gondolná, nem szánom,
Hej pedig be sajnálom.

Akármerre utazom,
Őt szívembe' hordozom,
Mint anya a gyermekét,
A legkedvesebbikét.

2. Nálam volt ma...

Nálam volt ma a kedvesem,
Összetaposta a kertem,
Össze a szép virágomat,
Összebontá az orsómat.
Átkozd anyám velem együtt:
A nap holnap, ha majd felsüt,
Üzze hozzám a szerelem;
S legyen tömlöcze kebelem,
Két karom a lánczkötője,
Két szemem az étetője.

3. Szép leányka...

- Szerb u. -

Szép leányka, anyád szépe,
Mért vert ma meg, miért tépe?
Ha azt tudnám kedves gyermek,
Hogy téged a miatt vernek,
Mert hozzátok gyakran járok, -
Többször járnék még hozzátok:
Hogy az anyád addig verne,
Míg a házamhoz kergetne.

4. Mikor jön el...

Mikor jön el az az idő,
Hogy lány legyen legényvevő;
Nem adnék én hét szőkeért
Egy elkopott régi fillért.
Egy fiatal barna legényt
Száz aranyon is megvennék;
Ugy, de az én kedves Miskám.
Majd felejtem, kék szemű ám;
Hadd legyen kék az ő szeme,
Mégis ő van a szívembe.

5. Kis viola...

Kis viola szép virágom,
Letörnélek, de mi hasznom;
Nincs kedves, kinek adnálak,
Ha Laczimnak nem adnálak.
De ő kényes fejü legény,
Nem hordna a süvegén;
Hej, nem hord ő más bokkrétát,
Egyedül a piros rózsát.

6. Ha én forrás...

- Szerb u. -

Ha én forrás volnék,
Tudnám én, hol folynék:
Kedvesem lakánál,
Éppen ablakánál,
Ahol ő öltözik,
Ahol ő vetkőzik.
Tán belőlem inna,
Vagy szívére vonna.

7. Estve van-e...

Estve van-e, vagy éjjel;
Szeretóm hitt, mennem kell.
Egész éjjel járkáltam,
Kedvesem nem találtam.
Hajnalatkor megleltem,
Vele sokat enyelgtem.
Összevissza csókoltam,
Fáradtságom pótoltam.
A szám olyan édes lett,
Mint a mézbe sülyedett.

11. ARADI NÓTA.

Most jöttem Aradrúl,
Nem tudok magyarúl;
Hej, kedves teremtésem,
Taníts meg magyarúl.

Szeretem a magyart,
A magyar menyecskét;
Hej, kedves teremtésem,
Csókolom képecskéd.

Áldja meg az Isten,
A ki tud magyarúl;
Hej, kedves teremtésem,
Csókolj meg magyarúl.

12. MEGELÉGEDÉS.

Nem adott az Isten nekem nagy palotát,
Sem ágyamra selymet, sem cifra tafotát;
Adott egy kis gunyhót, adott egészséget,
És melléje egy jó barna feleséget.

Vele keresem én mindennap kenyerem,
S be jóizűn esik azt vele megennem.
Ha munkánk végeztük, lenyugszunk ágyunkban,
S egymást átkarolva pihenünk álmunkban.

Ha felvirad a nap, vigadva kelünk fel,
S folytatjuk munkánkat ujított erővel.
Tavaszkor a mező körülöttünk virít,
S a fűszálon lengő harmatocska frisít.

A pipis éneke mulatgat bennünket,
S a nyár verejtékben könnyíti kezünket.
Őszkor szüretelünk urunk szőlejében,
S kapunk falatocskát mustos pecsenyében.

Ha beköszönt a tél, s hó lepi a földet,
Kis gunyhónkban ülünk a kemence mellett.
Az én kedves Sárím az orsót pergeti,
S vidám dúdolással unalmunk kergeti.

Magam faragcsálok magamnak szerszámot,
S ezért se fizetek idegennek vámot.
Ha vasárnap eljön, czifrázott bundába'
Megyek hálát adni Istennek házába.

Délután pajtással betérek korcsmába,
S kényre iddogálunk a jó borocskába.
Ha felmelegedem, „húzd rá Gazsi”, mondom,
Enyém egész világ, semmire sincs gondom.

Nem vagyok én adós, nekem sem adós más;
Nem bántottam senkit, engem se bántson más.
Az úristen, pajtás, éltesse bennünket;
Tartsa meg mind holtig vidám jó kedvünket.

13. BOLDOG EGEK...

Boldog egek, mit értem,
Mely szerencsétlen lettem:
Olyan szívtűl el kell válni,
A kit hiven szerettem.

Árván maradtam már én
Ifju éltem elején;
Nem segíthet immár senki
Bús szívemnek keservén.

14. FEGYVERT FOGOK...

Fegyvert fogok a hazámért,
Hadd onthassam a török vért.
Hozok haza ezüstórát,
Ezüstkardot, szép pántlikát.

De hogy hagyjam a falumat,
Benne az én galambomat;
Sirna, rína hej utánam,
Maglehet, hogy meg is bánnam.

Itt maradok a faluba'
Veled játszom a pitvarba;
Csókolj meg hát, édes rózsám,
Megvettem érted hazám.

De te rám búsan tekintesz,
S fegyvert fogni szemmel intesz;
Mert szereted a katonát,
Köpönyeges királyfiját.

Köszönöm a jó tudományt,
Édes rózsám, isten hozzád...
Fegyvert fogok a hazámért,
Majd kiontom a török vért.

Sokat vágok le közülök;
Ha elesem, rájuk dülök,
Mint arató a kérékre,
Méltó leszek könycseppedre.

15. EGY ŐSZKOR NYERT RÓZSA-AJÁNDÉKRA.

Honnan van az, kedves lyánka,
Hogy még fagyos őszkor is
Kis kertedben virágzik a
Gyöngye rózsabokor is.

Tán az ősznek zúzos szelét
Zablán tudod tartani;
Hogy nem mert mord fuvásával
Virágidra rohanni.

De ha ekkép igazgatod
A lelketlen szeleket:
Vajon mire nem veheted
Az érzékeny szíveket.

Avagy tán szűz kezeidnek
Tartós tüze oly meleg,
Hogy amihez érnek, annak
Nem árthat a fergeteg.

Ha így van, jer, hó kezekkel
Karolj körül engemet,
S lobbantsd égő szerelemre
Fagyini indúlt szívemet.

16. A SZEMÉRMES PÁSZTOR DALA.

Túl ama kék bércz határán,
Hol egy tér-mező virít,
Lakik egy szép pásztorleány,
Kiért érzek, nem tom mit.
Sokszor egy tölgy zöld aljában
Énekelget ő magában,
S éneklés közt nyögdegél.
Miért nyögdedsz, szép leányka, -
Magamban őt kérdezem;
S távulról búját vizsgálva
Könybe lábbadoz szemem.
Én neki ah megmondanám,
Kiért sirok? - Nem merem ám...
Miért? azt én nem tudom.

17. ELVÁLT TŐLEM...

- Metastasio u. -

Elvált tőlem az a lélek,
Kit imádva szeretek;
Nagy köz osztja tőlem Czenczit,
A kedvest, oh mit tegyek...
Gyenge szellő, ki mellettem
Csendesen fujsz, lehelj rám;
Talán elment kedvesemtől,
Czenczitől lebegsz hozzám.
Te bús csermely vidd azt hírül
Czenczinek, hogy hervadok;
S ha erre ő meg nem indul,
Mondd, hogy érte meghalok.

18. A SZERELEM.

Ne fuss jó ifju a szerelemtől,
Attól a kis meztelen gyermektől.
Nem állhatsz te, hidd el, ellene.
Hogyha szaladsz, elér szárnyaival;
Ha szembeszállasz, sok nyilaival
Meggyőz, mert ő szivek istene.

19. A BOLDOG FÉRJ.

- Pomázi dal. -

Ha nap felkel, minden éled,
Minden fűszál felvirúl;
Rózsa keble lengve terjed,
S illatozva szétpirúl.

Ha fekete két szemednek
Éji fénye rám derül,
Megjön kedve bús szivemnek
S víg érzésbe elmerül.

Érzem mely nagy kincset bírok,
Szerelmedben, hív alak;
Örömkönnyet gyakran sírok,
S tele mellet álodalak,

Boldogságomnak nincs híjja,
Megvan, a mit szeretek;
Szívemet csak egy gond víjja, -
Örökké nem élhetek.

20. BUSONGÁS EGER KÖRÜL.

Ti kövekrül csergedező
Kristályhabú patakok,
Tartsátok fel habotokat,
Csendesebben zúgjatok.

Ti erdőknek énekesi,
Hangicsáló fülmilék,
Ti is hegyek bús lakosi,
Hallgassatok gerliczék.

Te is echo maradj némán,
Ha hallasz is ne felelj;
Emlékezz meg, mért vagy echó...
Velem ily jól cselekedj:

Mert Czenczimrül, életemrül,
Magamban gondolkozom,
Elvált tőlem, ő utána
Titkosan sohajtozom.

21. AZ ELVÁLÓ LEÁNY.

- Szerb után. -

Nesze vedd el jegygyűrűdet,
Amit adtál jegykendődet;
Visszaadom derék legény,
Véled sohasem élek én.

Utál téged a testvérem,
Atyám, anyám, nemzetségem
S hogy a balsors így ránk mérte,
Hej, ne szólj meg engem érte.

Mást akartam, mást kell tennem,
Ne keress hát hibát bennem;
Könyörülj egy gyenge lyányon,
Boldogtalant ki ne szánjon.

Az én voltom boldogtalan:
Bármit tegyek haszontalan;
A tavasz sem kedvez nékem,
Gyászszal tölti kis vidékem.

Ha rózsákat ültetek is,
Nem nő más, mint üröm, tövis.
Úröm, üröm, keserű szál,
Belőled még bokréta vál...

Menyekzői ékességem
Te leszesz, ha jön násznépem;
Téged kalap mellé tesznek,
Engem pedig sirba visznek.

22. SZENT TERMÉSZET.

Szent természet, aki mindent
Bölcs kezekkel alkottál,
Mely temérdek jókkal minket
E világon áldottál:
Ah mért adtál csak egy szívet,
Mi miatt így epedünk;
Ez az oka, hogy egy hívet
Elveszítvén, szenvedünk.

Minden jó szív szívet kíván,
Melyet híven szeressen;
Egy se akar élni árván,
És párt hogy ne keressen.
Én szívem is azért eped,
Hogy páratlan, nem kettő;
Minden kínom innen ered,
Ezért sír sok szerető.

23. ÉLETPHILOSOPHIA.

Mint forog a világ,
Mint sűrög sok ország,
Fognak-e bomlani,
Vagy egybe állani?
Nincs gondom ilyekkel,
Maradok békével.
Kedvemre élek,
Kényre henyélek,
Kancsót üríték,
Kedvet meríték.

Felólem mit cseveg,
Más reám mit fecseg,
Nem tartom eszembe,
Nem öntöm szívembe;
Bízom egy Istenbe
És becsületembe.
Kedvemre élek stb.

Úgy töltöm éltemet,
Ne bánjam létemet;
Igazság szerelme,
Jóvoltom védelme;
Egyenest beszélek,
Senkitől sem félek.
Kedvemre élek stb.

Dolgaim folytatom,
Megkerül falatom;
Nem vágyok magasra,
Csak takarékosra;
Van annyi, mennyi kell,
Nem halok meg éhel.
Kedvemre élek stb.

Ha pajtás látogat,
A ki nem válogat.
Szelek egy karajkát,
Kapom a kulacsját,
Egymásra köszöntjük,
Kortyait hörpentjük.
Kedvemre élek stb.

Ha fejem felhevül
És hölgyem mellém ül,
Megölel kezével,
Ingerel szemével:
Igy leli kedvemet,
S boldogit engemet.
Kedvemre élek stb.

A vidám lelkeket,
Vig énekeseket
Keresem és velek
Versenyt énekelek;
Jó kedvre tüzelem,
Csókolom, ölelem.
Kedvemre élek stb.

Mért törjem fejemet,
Kínozzam eszemet,
Úgy se tart az élet,
Ezer vagy száz évet!
Kisebb mindúntalan,
Egyet fújsz s oda van.
Kedvemre élek,
Kényre henyélek;
Kancsót üríték,
Kedvet meríték.

24. VIGALMI DAL.

Úgy tetszik, hogy
Máskor is voltunk itt;
Úgy tetszik, hogy
Vigan vigadtunk itt.
Nosza, pajtás!
Vigan mulassunk itt,
Míg a végbúcsút ki
Nem adják nekünk itt.

25. IVÓ DAL.

Mi jobb, mi vígabb életünkben,
Mintha jó bort ihatunk;
Mi szebb, mi gyönyögebb szerelmünkben,
Mint ha lányt csókolhatunk.
Egyike megvidít,
Másika megfrisít;
Ki másként él,
Semmit sem ér.
E kettő boldogít,
E kettő üdvezít
Mibennünket.

Mi jobb, mi vígabb életünkben,
Mint ha jó bort ihatunk;
Mi szebb, mi gyönyegebb szerelmünkben,
Mintha lányt csókolhatunk.
Keresse, kinek kell,
Sok irigységekkel
A nagy nevet,
A kincseket:
Csak a vén borocskát,
Csak a szép Boriskát
Imádom én.

Mi jobb, mi vígabb életünkben
Mint ha jó bort ihatunk;
Mi szebb, mi gyönyegebb szerelmünkben,
Mint ha lányt csókolhatunk.
Végre is a halál,
Részemre előáll.
Vagy kancsóknál,
Vagy csókknál
Találjon engemet,
S úgy szegje életemet,
Azt óhajtom.

Rep. Mi jobb, mi vígabb stb.

26. EGY HITSZEGŐHÖZ.

Ó te, kit hív angyalomnak
Régóta tartottalak,
S mint szerzőjét jóvoltomnak
Buzgón imádtalak.

Kit mindeneknél előbbre
Magamban becsültelek;
Sőt enmagamnál is többre,
S végtelen szerettelek.

Te, akitől javam függött,
Boldog idóm, mindenem,
Kiben létem gyönyörködött,
S ki voltál egyetlenem.

De - ah miként mondhattam ki,
Nyelvem rebeg, szóm eláll;
Magad, kérlek, magad valld ki -
Engem, egek! elhagyál.

El, minden megszánás nélkül,
Mint egy szegény kárhozót;
Engem, aki nagy hűségből
Veled közlék annyi jót.

Pedig hányszor megesküdtél:
Kivülem mást nem szeretsz,
Míg szívembe beférkeztél,
S most, így megvetve, nevetsz.

Hidd el, előbb hittem volna,
Hogy a tűz vizeket gyújt,
Mintsem szíved elpártolna
Tőlem s másnak kezet nyújt.

Megtörtént s ó bár láthatnád,
Mivé tevél engemet
Hogy elhagyál; kárhoztatnád,
Tudom, gonosz tettetted.

Minden öröm fut előlem,
Minden jó kedv elhagyott,
A remény is szökik tőlem,
Bennem minden elfagyott.

A napnak felderültével
Felkelnek keserveim,
A napnak lederültével
Lecsordúlnak könyeim.

Delem, éjjelem fájdalmas
Elbusultságba merít;
Mind a mit látok, unalmas,
Engem minden keserít.

Akár hová megyek, nyomba
Követ a tús gyöttelelem;
És ha ledülök ágyamba,
Nyugtom férgét ott lelem.

Nincs álmom, nincs egészségem,
Nincsen kedvem semmihez;
Nincs enyhem, nincs békességem,
Nincsen biztom senkihez!

Megutáltam a világot,
Meg az embereket is;
Meg a kedvelt társaságot,
Meg a gyermekeket is.

Magamat is, ha lehetne,
Futnám s elfelejteném,
S ha, lány, merem rámehetne,
Élve sírba ejteném.

Ennyire megváltoztattad
Boldog állapotomat;
Ennyire szétbomlasztottad
Régi vidám voltomat.

Nyomorúság immár élnem,
Szörnyű kín a lételem,
Midőn nincs már mit remélnem:
Lásd, lásd, mit tevéel velem.

Ugyan mi vett reá téged,
Fejemmel, hogy imígy bánj;
Mint bánthatta meg személyed
Egy szerető hív, leány!

Talán soha nem kerestem
Úgy mint kell tetszésedet;
Mondd meg, ó mondd, miben szegtem
Csak egyszer is kedvedet.

Tán előtted titkolódtam
Szívem érzeményirúl;
Vagy kivüled gondolkoztam,
Elmélkedtem máskirúl.

Nem gyóntam-e meg ezerszer
Heves indulatomat;
Nem láttad-e végtelenszer
Érted gyúló lángomat.

Tán szerelmemnek forrója
Főmértékre nem futott,
S hívségemnek fontolója
Tiednél alább jutott.

Mi lehetett érted égő
Szerelmemnél tüzesebb;
Mi lehetett érted élő
Hív lelkenél teljesebb.

Éjjel-nappal az volt gondom,
Hozzám mint kapcsoljalak;
Legyen szégyen, már kimondom,
Örökké csókoltalak.

Néked mindent feláldoztam,
Amit hágy a becsület;
Mindenben veled osztottam,
Kellott jobb szív e felett?

Mondjad, mit nem tettem érted,
Vagy mit kellett tenni még;
Valakiért, mint én érted,
Ugyan melyik leány ég.

Mindezért mivel fizettél,
Avagy mi a jutalom:
Kegyetlenül megvetettél -
Ó szívmaró fájdalom.

Ha már feldultad vígságom,
S összemartad szívemet;
Ha szétzuztad boldogságom,
S elölted reményemet;

Ha már összeveszítettél,
Ah, magammal magamat,
Ha ilyeneket elköveltél:
Szánd meg végre sorsomat.

Hadd ottan új kedvesednek
Ölelgető karjait
Kevésig, s a megvetettnek
Halljad végrímányait!

Jőj Egednek¹ mély völgyébe,
Hova ritka ember jár;
Jőj holnap a hold csendébe,
Személyem ott reád vár.

Jőj ki, kérlek, utoljára,
S látván nagy inségemet,
Hogy egyszer legyen határa,
Végezd ki únt éltemet.

Megbocsátok mindent néked,
Meg, csak jere s ölj agyon:
Gyilkod, hah! mint hitszegésed,
Nem fog fájni oly nagyon.

27. PIRULJ RÓZSA...

Pirúlj rózsza, pirúlj!
De nékem ne virúlj;
Boldogtalan lettem,
Mert özvegyet vettem.

Özvegyet, tanúlat,
Ki nézi a múltat;
Ültében, jártában
Voltért nyög magában.

„Hol vagy első férjem,
Jól volt nálad nékem;
Korán lefeküdtem,
De későn ébredtem.

---

¹ Eged híres bortermő hegy Egerben.

Amidón, ébresztett
Csókjával füesztett:
Kelj fel szívem, kelj fel;
Itt van a szép reggel.

Felkelt a jó anyánk,
Kisepré a szobánk;
Messze fáradozott,
Fris vizet is hozott.”

28. EGY SZÉP ESTVE...

Egy szép estve a vitézek
A Dunának mentiben,
Fejér sátort emelének,
S gyuladt ki-ki kedviben.

Egy szép leány szolgált nekik,
Borral tele kelyheket;
A szép leány tetszett nekik,
A bor gyújtá kedveket.

Ki-ki kacsintott a lánynak
Csintalanul szemibe;
Ez nem tetszett a szép lyánynak,
S így szólt méltó mérgibe:

Vitézek! ha mindeniknek
Lehetek is szolgája;
Nem lehetek, csak az egynek,
Kit szeretek, mátkája.

29. FELESELÉS.

Legény: Hej, leányka szép virág,
A búbánat érted rág.

Leány: Menj éntőlem csapodár,
Hizelkedő, rossz madár...

Legény: Mondd meg, mikor csaltalak:
Tán, hogy megcsókoltalak...?
Csókolódásom alatt
Szám képeden nem maradt.

30. KEDVES LYÁNYKA.

- Szerb u. -

Kedves lyányka szeretnélek,
Kebelemben viselnélek;
Nem vagy sugár, mint a nád,
Kicsinynek szült az anyád.

Szeress engem, derék legény,
Majd magosra nővök még én;
Kicsiny a gyöngy, s nagy urak
Viselik azt s szép nyakak.

Nézd a fürge fürj madárkát,
Alig látod a tarajkát;
Mégis fáraszt lovakat,
A lovakkal urakat.

31. EGÉSZ ÉJJEL...

Egész éjjel a fülmile
Ablakomnál énekele:
„Kelj fel, kelj fel ifju legény;
Mátkád holnap majd férjhez mén.
Lakzijába kíván téged,
S megbocsátást kér tetőled;
S ha el nem mégy lakzijára,
Küldd áldásod a számára.” -
„El nem megyek lakzijára;
Vidd áldásom a számára:
Szívében a tűz meghüljön,
Férfi-magzatot ne szüljön;
Kenyere váljon örömmé,
Vize váljon bús könnyekké.

32. SZÉP LEÁNYKA...

- Szerb u. -

Szép leányka, kedves rózsaszálom,
Nem vetett, nem ültetett virágom;
Hús vizzel nem öntözött virágom,
Csókolatlan gyenge rózsaszálom:
Nyujtsad ajkad, hadd csókolja ajkam.
S szólott a lány: szép napom, levente,
Kertem a ti rétetek megett van;
Majd öntözni elmegyek virágim,
És te jőjj el pányvázgatni méned;
S akkor csókolj, szép napom, levente,
Addig csókolj, míg szived kívánja;
Csakhogy meg ne karcold gyenge orcám,
Mert megtudná s majd kiszidna anyám.

33. HAJNALLIK MÁR...

- Szerb u. -

Hajnallik már házam felett,
Én mégis a falu mellett...
A mint a nap jól felsütött,
Vevém puskám és a kürtöt.
Elindúltam vadászatra,
Gondom lévén a sok vadra;
Mentem, mentem, mendegéltem,
S egy nagy hegyre hogy felértem,
A nap lement, estveledett,
Szivem elkedvetlenedett.
De a hegynek oldalában,
Terebélyes tölgy aljában
Szépen aludt egy leányka,
Feje alatt fű-nyalábka.
Mellén egy pár galambocska,
Ölén tarka szarvasocska;
Ott maradtam éjszakára,
Lovam kötém a pányvára,
Sólymom, a kedves madaram,
A tölgy ágára nyugtattam;
A nyalábot elhordottam,
A lovamnak enni adtam;
A galambkát a sólyomnak,
A szarvaskát a kopómnak
Oda adtam, - s nekem maradt
A szép lyánka, a tölgy alatt.

34. ELINDÚLT A LEGÉNY...

- Szerb u. -

Elindult a legény messze országokra,
Nem talál útjában enyhes árnyékokra.
Akad egy nagy tölgyre huzamos útjában,
Melynek tiszta forrás buzgott az aljában.
A víznek mentiben egy özvegykét láta,
Mellette egy leányt fürödni magába.
Gondolkozni kezdett, melyiket szeresse;
Kettő közül szemit melyikére vesse;
Addig gondolkozott, amíg egyet gondolt,
Meleg érzésiben magában ekképp szólt:
Jobb nékem az arany, ha kicsit kopott is,
Az ezüstnél, ha ez újonnan koholt is.
Megy az özvegykéhez, s elkezd barátkozni;
Erre a lyány kezdi hazáját átkozni:

Hazám, én rossz hazám, miért szokás benned,
Hogy az ifjú legény özvegyecskét szeret, -
S a megdült öregek az ifjú lányokat...
Hogy a manó hordja el a vén csontjokat.

35. KÉT SZERELMES...

Két szerelmes csókolkozott,
Egy nagy völgyben mulatozott;
Azt gondolták, szem nem látja,
De a zöldes mező látta.
Ez elmondá a juhnyájnak,
A juhnyáj a pásztorának,
A pásztor meg az utasnak,
Az utazó a hajósnak,
A hajós meg a hajónak,
A hajó a friss folyónak,
A friss folyó lány anyjának,
Az anya a lány apjának...

Szegény lyánka szégyenében
Ily átkot szórt keservében:
Mező, mező, ki ne zöldülj;
Juhnyáj, farkas közé kerülj;
Pásztor, üssön istennyíla,
Útas, fogyjon lábod ina;
Hajós, sülyedj a mély vízbe;
Hajó, borúlj lángos tűzbe!
Folyó, tűzre folyj egészen,
S a tűz téged elemésszen.

36. HÁROM LEÁNY...

- Szerb u. -

Három leány egy kis kertbe'
Rózsát ültetett a földbe;
Egy legényke odaszokott,
Nyílt rózsákat lopogatott.
De a lányok hálót fontak,
Rózsáik megé elbúttak;
A legényke beléakadt,
A leányok rabja maradt.
Mind a három lett birája,
Ítéletet hoztak rája:
Egyik mondá, perzseljük fel;
Másik mondá, kergessük el;
A harmadik, kötözzük fel. -
De a legény ekkép felel:

„Nem vagyok én arany - tűzre,
Sem gonosz - az elűzésre;
Vitéz vagyok, megérdemlem,
Hogy felkötözzetek engem
Egy zöldellő termő fára, -
Egy szép lyánynak a nyakára.”

37. MI HALLIK OTT...

- Szerb u. -

Mi hallik ott a tulsó részeken,
Harang, avagy kakasszó hallik-e?
Se nem harang, se nem kakasszava,
Egy nének öccséhez kérő szava.
Kedvelt öcsém, hah török rab vagyok,
Jer, válts ki engem török kezeiből,
Értem kevés bért kíván a török:
Két font aranypénzt, két font gyöngyöket.
Nénjének öccse azt üzenteti:
Aranyt nem adhatok, lovamra kell;
Ha rajt ülök, szépnek tessék nekem.
Gyöngyöt sem adhatok, mátkámra kell;
Ha csókolom, kedvesebb hadd legyen. -
Öccsének a nén vissz'üzenteti:
Kedvelt öcsém, török rab nem vagyok;
Hanem török nagy császárné vagyok.

38. BÁCISKAI REGEDAL.

- Szerb eredetije 1705-ből. -

Bácsi szekeresek útra indulának,
Útra indulának Eger tájékának...
Közöttük volt Palkó maga szekerével,
S im jó a magyarság erős seregével.
Magyarság serege szóla őhozzájok:
Bácsi szekeresek, hová utaznátok?
Akartok-e velünk egy útra indulni,
Avagy mint ifiak akartok elhúllni...
Mint ifjak akarunk, mondának, elhúllni,
Mintsem tiveletek egy útra indulni. -
Bácsiak ezt mondván, mind harczra kelének.
A magyarok még egy legényt sem vesztenek,
A bácsiak közül elhulltak mindnyáján,
Csak Palkó ugrott el tüzes paripáján.
Ebédig vágtatva ért el Jankovácra,
Hol ifjak táncolni mentek a piacra.
Keréktánczba beáll ő is tánczolgatni,
De kezdi a tánczot fonákra forgatni.

Megereszti hangját siralmas nótára,
S így kezd énekelni szivek fájdalmára:
„Amely anya fiát Egerbe ereszté,
Haza őt ne várja, nem jön vissza többé.
Elhúlltak ma, el, az ifjú szekeresek,
Élőt már ököztük hiába keresek.
A mely hóg a bátyját útra készítette,
Ingujjra a rózsát hiába tűzgette;
Nem fogja az inget már bátyja hordhatni;
Nem fogja ifiú testén elkoptatni.
A mely mátka útra készit é kedvesét,
Pávatoll-szedésben ne fáraszsza kezét;
Mert azzal kedvesét, bármiként hajhászsza,
Ebben az életben már fel nem czi frázza.
Tápláljátok hát, ősz anyák, magatokat,
Bennünk ne vessétek bizodalmatokat:
Kitől az ő sólyommadara elrepült,
Vissza nem repül az, szárnyat vesztett s ledült.

39. A KIRÁLY UNOKÁJA.

- Szerb rege. -

Láték csudát, mily nem történe több:
Ország királyát meg nem ösmeri;
S király rokon vért ont kegyetlenül.
Már vére közzül más nem él vala,
Csak Ilka húa, térén Boszniának,
Kinek maradt még egy Gábor fia.
Nagybátyja készül ezt is vesztetni,
Hugának így ír gyakran a király:
Küldd, Ilka húgom, hozzám gyermeked,
Hogy azt az egyet is halálra vessem;
Ne szálljon ország tőlem a fiúra.
Midőn negyedszer irt már a király,
Könnyel borongott Ilka szép szeme,
Könnyel borongott, s hívá gyermekét:
Jer, Gábor, oh jer kedves magzatom,
S menj a királyhoz és borúl elébe,
S mondd a miket most én mondok neked:
- „Kegy es király, te tündöklő napunk,
Fényes nap itt a földön, ég alatt!
Az én anyám kér téged általam,
S kérése mellett küld üdvözletet.
Király, ha főmet majd elütve látod,
E keszkenőbe kösd azt véresen,
S akaszd lovamnak hátán a nyeregbe...
Elmegy lovam s a főt is elviszi,
Melyet kiszáraszt a napon szülém,

Sirván felette, nagy keserve közt,
Siratni fogja egyetlen fiát.”
Elméne Gábor s a kendőt vivé.
Sok férfi, sok nő kísére menésit;
Elméne Gábor túl a síkmezőn.

Meglátta jöttét távul a király,
Meglátta s így szólt csendesen magában:
Isten, ki jó ott? mely derék lovag.
Hozzám ha térne, szép váramba be,
Országomat megosztanám vele,
S nem kérdeném, nős-e vagy nőtelen?

Alig beszélt így szívből a király,
Várába nyargalt a derék lovag,
S megy a királyhoz és borúl elébe,
S így kezd hozzá Gábor szólni:
- „Kegyes király, te tündöklő napunk,
Fényes nap itt a földön, ég alatt!
Az én anyám kér téged általam,
S kérése mellett küld üdvözlötet.
Király, ha főmet majd elütve látod,
E keszkenőbe kösd azt véresen,
S akaszd lovamnak hátán a nyeregbe...
Elmegy lovam, s a főt is elviszi,
Melyet kiszáraszt a napon szülém,
Sirván felette, nagy keserve közt,
Siratni fogja egyetlen fiát.”

S mint gyermek, ekkor úgy sirt a király,
És sirva Gábort vette karja közzé:
Kelj fel, te kedves, állj fel gyermekem!
Király elütve föld nem fogja látni;
Ország, kincse, bár elveszszen is.
Im kincseim! végy a mennyit vehetsz,
S menj vissza vígan hú anyád felé;
S keress magadnak hölgyül szép leányt,
Én is menendek víg nászünnepedre...
Felkelt örömmel Gábor akkoron,
S csókolja jobbát s lábát a királynak.
Vett kincse közül mennyit birhatott;
Tüzes lovára gyorsan felszökelle,
S nyargalva ment el a kedves szüléhez.

Ez látja jőni távul a lovat,
S jajgatva ment ki a lónak elébe;
Látá lovát, nem látta gyermekét.
De Gábor így szól hátán pejlovának:
„Kérlek, ne jajgass, kedves jó anyám;
Keress te nékem hölgyül szép leányt;
Király is eljő víg nászünnepemre.”

40. HAJKÚN.

- Szerb rege. -

Mióta fennáll földünk létele,
Még nem virágzott kellemesb virág,
Mint mely virágzott a mi éveinkben.
Középen a Nevész² nagy sík mezőn,
Hol Lyúbovicsnak fénylik udvara,
Ottan virágzott Hajkún szép leány,
Jó húga e híres hős Lyúbovicsnak.

Valóba' szép ő, szebb nem is lehet:
Vékony magasra nyúlt fel termete,
Orczája tiszta, s rózsaként piros,
Úgy, mintha délelőtt nyílt volna fel
A fris tavaszkor napsugarinál.
Két drága gyémánt szép nagy két szeme,
S tenger-piócza két szemöldöke,
Pillája villás fecske szárnyai,
Szög fürtje, mint a selyem czérnaszálók;
Czukor-szelencze metszett ajkai;
Két gyöngysort képez kis fejr fogai;
Két tajték-karja egy pár hattyu-szárny,
Fejr emlője két hószín galamb.
Szépséginek nagy híre terjedett
Túl Szervián, sőt túl is Bosznián.

Temérdek volt a ki kéré kezét;
De mindenek közt kettő járt nyakára:
Egyik megőszült arcú Musztafa,
Krajnában Újvár kellő szélirül;
A másik Udbin nagy vitéze Zúkó.
Egy este kérni jöttek a leányt:
A vén, aranyban két ezret hozott,
S melléje tepsit, gyorsan vert aranyból.
Tepsin kifonva volt kigyóalak,
Fejr darága gyémánt tündökölt,
Melynél ehetni éjszakán is úgy,
Mint délben a nap hosszú fényinél.
Zúkó tizenkét új aranyt adott,
Mert néki nem volt több, nem semmije.
Csak kardja volt, meg egy vastag fokossa;
Krajnában ezzel múltat kedvire,
Mint a röpülő sólyom szárnyival.

Hugának ekkor testvér bátyja szólt:
Óh Hajkún, édes húgom, jó leány!
Téged, mihelyt szült, másnak szánt anyád.
Sok a te kérőd mostan udvarunkban;
De mindenek közt legjobb ketteje,

---

² Tájék neve Szerbiába. Vitk.

Kik egybejöttek mostan udvarunkban.
Első az őszült arczu Musztafa,
Krajnában, Újvár kellő szélirűl;
Számlálni tenger-kincsét nem lehet,
Méz- s cukrot ad ő enned szőnyegén,
Selyem- s bársonyba nála öltözöl.
Zúkó nem így van, Udbinnak vitéze:
Zúciónak, im nézd, nincsen semmije,
Csak kardja van, meg egy vastag fokossa:
Válaszsz magadnak húgom, jó leány,
S mondd, melyikéhez vágynál menni férjhez?

Bátyjának erre húga válaszol:
Te rajtad áll jó bátya e dolog;
Ahhoz megyek majd, akihez te adsz.
De férjül kedvelnék ifjú vitézt,
Százszorta inkább, bár nincs semmije,
Mint aggott ősz, habár dúsgazdag is.
*A kincs nem áll ezüstben és aranyban,
Hanem csak abban, a ki mit szeret!*
A bátya meg nem hallgatá hugát,
És férjhez adta kedve ellen őt
Újvári roskadt testü Musztafához.

Várához a mint ére Musztafa,
Násznépeket szed a leány elébe,
S Zúkót is elhivá, Udbin vitézét,
Násznép előtt a zászlót hordani.
A cifra násznép sorra összegyűlt,
S a szép lányért vigadva mentenek.

Midőn elértek a leány lakához,
Ottan maradtak két egész napig.
Harmad nap útnak indulának ők,
S a szép leányzót elvivék magokkal.
A lány lakából hogy kiértenek,
A sík mezőnek vették útjokat;
A szép menyasszony kezd beszélni,
Suttogva lassan a vőfél fülébe:

„Vőfélem, én szép fényes csillagom,
Ki a nekem szánt mái vőlegény?”

Vőfél menyének³ lassacskán felel:
„Édes menyem, szép Hajkún, jó leány,
Nézz hátra, s jobbrul balra vesd szemed,
S lásd, mint ül ottan, gögös úr gyanánt,
Távul vereslő nem magas kocsin.
Mellét fejér szakálla elfödi,
Ő a megaggott régi Musztafa, -
S ez a neked szánt mái vőlegény.”

---

³ Szerbeknél a vőfél menyének hívja a menyasszonyt. Vitk.

A szép leányzó hátra néztiben
Meglátja ötöt, és nagyot sohajt,
S ismétlen kérdi a vőfélt magát:
„Milyen vitéz az ottan pej lován,
Ki jobb kezében a zászlót viszi;
Sötét bajusza felnyúlt képire?”
Vőfél a lyánynak kezdé mondani:
Zúró az, Udbinnak bátor vitéze;
Ő téged kért bátyádtól, és nem adtak.
Ekkor leugrik s földre hull a lány.
Násznép eléjön őt emelni fel;
Eljő többekkel a vén Musztafa,
S fel őt emelni senki sém birá.
Midőn eléjött Zúró, a vitéz,
Leszúrja földbe a zászló nyelét.
És a leánynak nyújtja jobb kezét:
Ekkor magátul felkel a lány,
S Zúróhoz ül fris pej lovára fel.
Zúró lovával fordul másfelé,
S röptön röpüle túl a tág mezőn,
Mint csillag a kék mennybolton keresztül. -
Ezt látván szemmel a vén Musztafa,
Kiált befojtott hanggal messzire:
Oh cifra násznép! hát csak nézitek,
Miként ragadja hajdu lányomat?
Mit nézitek, s mért nem fogjátok el?
Násznép magát nagy hangon elkiáltja:
Hadd hordja karvaly a szép fűrj madárkát,
Hadd hordja! - hozzá illik ő egészen;
S te menj fejező roppant udvarodba, -
Oly szép leányzó nem neked való.

ÓDÁK, EPISZTOLÁK S ELEGYESFÉLÉK.

1. A KÖLTŐ.

Kinek szelídebb sziv juta isteni
Kézből, s dícsően mennyei lánggal ég;
Jó lelke annak messze futja,
Ami gonosz, s tele mellel érzi

A szépet. Ifjú korban elandalog
Vidám tavasznak zsenge virágain;
Édesdeden busong ligetben
Zengedező philoméla dalján.

Keblébe' szent tűz gerjed, előmlenek
Érzési, s lantján boldogan énekel
Az új keletnek, rózsaszálnak,
És, kinek ezt szedi, kedvesének.

Erősb korában bajnoki tetteket
Zeng a hazának, s Róma vitézeit,
Kik a szabadság gyámoláért
Éltöket áldozatul letették.

A vakhitúség régi homályait
Oszlatja, bárdus hangjaival puhúlt
Lelkekbe bátorságot öntvén,
Híresen érdemek által élni

Indít, s örökké hinni csak a valót;
Megvetni kincset, mely alacsonyra vonz;
Szívhez dalol, s fellelkesülve
Emberi társait üdvözíti.

Meg nem haló hír a maradék előtt
Fentartja múlt századok által is
Becsült nevét, bár semmi márvány
Nem földi év-letiporta sírját.

Hirdetni meg nem szűnik az élesebb
Eszű előtt, mely égve szerette ő
A szent szabadságot, miként mert
Érte veszélybe rohanni szíve.

A sok hibáktól megmenekedve mint
Nevette a köznép lebilincsezett
Gondolkozását, s balhitűek
Nyelvdüheit mi merőn veté meg.

Magasra vágyván, mint fejedelmi sas,
Ki a ködön túl a kies ég alatt
Kedvvel röpülvén, Boreasnak
Zordoni fergetegére nem hajt.

2. A SZERENCSE LÁTOGATÁSA.

Nyár vala és gyönyörű estének csende borúla
A kies mezőkre le.
Kertecskémbe menék a nappali gondjaim ottan
Elfeledni széltiben.
Ó, te szerencse, mikor fogsz rám pillantani kedves
Szemmel! így fohászkodám.
Ekkor az estveli szélre kinyílt nyaralómba suhanva,
Egy leányka bészökött,
Vékony leplében, vállán fris szárnyai lengtek,
Talpait földé aczél.
Ingadozott, hevenyen sürgött, a képe vigyorgón
Álla: a Szerencse volt.
Bús fejem ennek örült, s felugorván székem öléből,
Igy köszöntem ő neki:
Hoztak egek hozzám már egyszer, mennyei asszony;
Honnan érkezel; s hová?
„Útba’ vagyok, nem szólhatok.” Ezt feleselve suhant el,
S ablakon kiröppene.

3. MINIHEZ.

Mit pereg folyvást eleven patakként
Máskoron kedvet s örömet mosolygó
Kék szemedből, szép Mini, könnyeidnek
Bánatos árja?

Nézd, az orczádon szomorú barázdát
Vájtanak, s rózsás ajakid’, hol annyi
Grátiák lengtek, halavány epesztés
Színe befogta.

Hasztalan gyötröd magad, a kit egyszer
A halál elvisz s betemet, ha tengert
Sirsz ki, s jajoddal teletöltöd a mennyt,
Vissza nem adja.

Kit szeretnél, hív Janid, a sötét föld
Néma párnáján örök álmod alszik,
Fájdalom, melyből soha fel nem ébred
Élni közöttünk.

Lásd, az elmúlás közös e világon
Minden élővel, mi ma élt, virágozott,
Holnap elhal, fogy s az enyészet éhes
Öbliben eltün.

Üdvözültödnek ne sirasd nyugalmát,
Élj az élőkkel, Janid ezt sohajtja,
S hamva mellé, majd ha elér az órád,
Szállj le poroddal.

4. SZEDLICZKY IMRÉHEZ.

Hadd gyűjtse bajjal kincseit a csalárd
Kereskedő; hadd csüggjön arany s ezüst
Sok érdemetlen férfiúnak
Öltözetén, s nyeregessen első

Helyt pártfogással sok szelesült fejű,
Imrém, ne bánd; ez mind nem igaz javak,
A sors, ha megbillen, legottan
Oszlanak, és alacsonyra húllnak.

Boldog, ki fogytig tiszteli a hazát,
S javán vitézlő szívvvel iparkodik;
Ennek dicsőség őrzi sirját,
S hamvait a maradék is áldja.

5. FÜRED.

E föld lakóit hajdan az égiek
Jobban szeretvén, a vizek isteni
Önként nyitának tiszta forrást,
S cseppjei a beteget javíták.

Fajúlt korunk most nem leli orvosát
A tiszta forrás kellemetes helyén;
Ásványait két Indiának
S fűszereit szedi hogy vidúljon.

Mi messze téved boldog arányitól...
Fürednek áldott szüze te, csak te vagy
Még, a ki e hon magzatit szép
Tájad ölébe ölelve inted.

Gyöngy csepjeiddel mindeneket, ki te
Hozzád reménnyel jó, s vized iszsza, új
Erőre hozván felhevítéd
Mennyei gondolatokra lelkét.

Dicső hazámnak kincse Füred vize,
Szívem feléd ver. Sem az indusok
Gangesse sem Jordánnak árja
Nem kiesebb, Balaton, tavadnál.

Ennek kilátó partjain elterült
Kedvvel bolyongok; mellem emelkedik,
S távúlra úzvén gondot és bút,
Élem időm megelegetően.

Itt minden előbb, minden örömhözőbb;
Emberhez ember forr s egyarányosan
Érezve, lelkében s eszében
Közszeretet tüze lángra gerjed.

Ölelj magadhoz síromig égi hely;
Szivemnek édes, hív dobogásait,
Melyek kiütnek most belőle,
Áldozatúl mutatom be néked.

6. VIRÁG BENEDEKHEZ.

Mint a kellemetes napnak sűgári tavaszkor
Újra felélesztik mezeinket;
S éltet szórván a hideg érte vidékre, virággal
Teljes zöldülésbe borítják:
Ugy te hazánk Flaccussa, Virág, lantoddal az Árpád
Magzatit álmokból felverted.
S mennyei hangoddal tisztább izlésre vezetvén,
Lángba hozád sebes érzésünket.
Gyors buzgósággal vetekedve, utánad eredtünk
Érdemeket nyeregetni hazánkban.
Ám egyszerre elállsz, valamint a fűlmile, nyájas
Énekkel kecsegetni fülünket.
Mit gondolsz? nem látod-e, mily gondatlan időkben
Élünk a puhaság kebelében.
Mily szaporán kihál ébredése az elszelesített
Ifjaknak gyakor ösztön nélkül..
Mit vársz? Int az idő, késelve haladni magyarnak
Nem sikeres; sokat elmellőztünk.
Verd kobozod, míg tart melled tüze s lobra hevítсед
Ámolygó hazafíknak lelkét.
Mert ha kifogy buzgóságunk a virtus-imádó
Múzsádnak mély andalodásán,
És elkorcsosodunk honnunknak irígyei által:
Ah, ki fog adni ezekről számot?

7. A MÚZSA PANASZA BARCSAI ÁBRAHÁM SÍRJÁNÁL.

Állj meg, ó hazafi, e sirnak mélyére
Tekints, nem tekinthetsz gyászos fenekére
Könyhullajtás nélkül, hajdani porára;
Egy fejedelmi vért a haza kárára
Látsz itten hervadni; díszét nemzetünknek,
Dicsőségét, fényét látod Erdélyünknek.
E fátyolok között a bús árvaságnak
Gyámolát és atyját a magyar múzsáknak;

Egy vitézt, ki védte haza boldogságát
Erős fegyverével s nemes szabadságát...
Koszorús Barcsait! e gyászos mélységbe,
Halál, sok tündöklő virtust setétségbe
Zártál. Szörnyü csapás! sárga vetésekre
Ha ront jégzivatar s a gazdag hegyekre
Önti ki halálos mérgét: nem okozhat
Ennél sajnósabb kárt fejére nem hozhat
Az éhelhalónak, a ki panaszival
Betölt ekkor mindent, jajos szavaival.
Halhatatlanságnak fia! hamvaidra
Halálnak cyprusa, e szent poraidra
Árnyékot nem vethet; büszke hatalmának
Nem vagy te prédája. Ó élsz a hazának
Szívében örökké; Barcsai nevéről
El nem felejtkezik, s dicső érdeméről.

8. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Míg én Gelérdnek bérce alatt picziny
Lantom panaszló hangra egyengetem,
S mellembe edzett szög Lidimnek,
Búknak eredve, nyögöm szerelmem;

Míg a puhultság magzatait, kiket
A fajtalanság sorra fekélyezett,
Ártatlan érzésekre késztem
Hunnusi búslakodásaimmal:

Horváth, te gyűjtsd a honbeli régiség
Becsés virágít hiblai méh gyanánt,
S híven fedezd fel nemzetünknek
Ősei, mely nemes érzelettel

Égtek, mi tisztelt életet éltenek
A századoknak ronyha szokási közt;
A szent szabadságért vitézlő
Véreiket mi mohón fecsérték.

A hív leánykák engemet áldani
Fognak; te néked hálaadón kötend
Örök borostyánt szép hazánknak
Angyala tiszteletes hajadra.

9. FOHÁSZKODÁS.

- Virág Benedek betegségekor. -

Legfőbb papja az istenes tetőnek.
Apolló, s ti magyar hazánk kegyelmi,
Múzsák, jertek elő; keserveimben
Könyekkel tele tölt, s kisirt szemekkel
Kérlek benneteket: hamar sietve
Oh jertek! S ha mi éltető szerekkal
Birtok, vagy hami hirtelen javítani
Termett fű, fa, gyökér vagyon, repülve
Hozzátok magatokkal. Im ama szent
Parnassz éke, hazánknak egy szerelme,
Rózsánál nemesebb Virágja hervad,
Honnak díszire lantoló poétánk
Szenved, vér soka fojtogatja gyöngye
Mellét, - mennyei lángotokkal égő
Mellét... Oh ha hazánkban ékesedni
Kivántok, ha örök folyó Pegaznak
Örültök; hamar orvosolni jertek
A hűt. Mert ha örök tavaszra méltó
Virágunk elaszik, magyar borostyánt
Tenyésztő Helikontok is homálynak
Eredvén, vad aszályba fog borúlni.

10. DACSÓ ANNÁHOZ.

A jó embereknek, kik Isten fiai,
Itt lent is jól folynak életök napjai;
Mert szívök ártatlan, víg minden időbe'
Bár a nap ragyogjon, bár bújjon felhőkbe.
S midőn a mennykövek halált ledörögnek,
S a gonoszok hülve mindenfelé nyögnek:
A jók szíve csenddel ver, s remény szárnyain
Fentlebeg ez égnek oltalmas karjain.
Ő bennök kútféje az öröm-forrásnak,
Mely mindig azt csörgi: jót cselekedj másnak!
Ezért szeretik ők az egész világot,
S még e testben élnek a szép mennyországot.
Nemes hölgy, kit jó szív, nagy lélek czimerez,
S néked boldogságot, tiszteletet szerez;
Hál'adó emlékül neved ünnepének,
Szenteltetik tőlem e szives kis ének.

11. LIDIMHEZ.

Éltem szülte Eger drága leányi közt
Legjobb, legjelesebb lyánka, Lidim, mi szép
Vagy, mint vig kikeletkor
A kis rózsza, midőn pirúl.

Abban múlja felül mégis ezen virág
Szépséged, - noha ő leggyönyörűbb növés -
Nem, nem tudja minő szép:
Kedveltem! te tudod, tudod...

12. IMRÉHEZ.

Nézd, mint fejrlik hóval Eged hegye,⁴
Milyen teherrel földte be bérceit
A tél, s malomhajtó folyónknak
Kis teteit bepadolta a jég.

Tüzelj erősen, hadd legyen a szobád
Meleg, s galáriszín negyedévivel
Imrém - tiednél jobb torok nem
Issza - csapold tele bő kupádat.

Istenre bizd a többit... Egész világ
Nagy állapotját ő maga kedvire
Forgatja s egy pillantására
Szél zivatarjai csendesülnek.

Mit hoz reád a holnap, azon soha
Se búslakodjál; tartsd nyereség gyanánt,
Ha több napot nyujt sorsod, édes
Lányod ölébe heverve s tánc közt

Éld világod; míg szösz hajad őszbe nem
Keverte vénség bús kora; járj mezőn,
Ligetbe' Náncsiddal, s kirendelt
Tájba' dadogj vele estvelenkint.

13. ÁMORHOZ.

Kis isten, Ámor, bájos anyád fejr
Mellére és, a mely soha nem hibáz,
Tegzedre kérlek, szünhetetlen
Lángra hevitsd Lidikét irántam.

---

⁴ Eger legmagasabb hegye, melyen a legjobb vörös bor terem. Vitk.

Ne hagyd szerelmét, mely szeme éjiből
Özönnel omlik rám, elaludni; míg
Kemény inakkal bírhatok, míg
Durva halál temetőbe nem gyúr.

Tudod, mi könnyű nékie engemet
Elhagyni; gyilkos gondolat! a kiért
Minden tüzes szív ég, eped, hal,
Kellelmeivel valamerre fordul.

14. VERSEGGHI FERENCHEZ.

Szívemhez szeretet kötötte földim,
Hazánk jó fia. Verseghim, nagy érzés,
Vidulás, sok öröm tetézi mellem,
Mohón várt neved-ünnepén s e gyöngye
Verzlángom, noha már aludni indult
A csúf pörtudományba': hirtelen fel-
Fellobbant; lekapám csekély kobozkám,
S megtölt érzeletembe': jó időket,
Egészséget, erőt, sok áldomással
Kivántam dalolás között fejedre,
S hevültömbe' dicsérni kezdtelek. De
Legottan, valamint tavaszkor a fák
Lengéded suhogása, olyan édes
Szózat nyájasan ért fülembre, s így szólt:
„Ne fáraszd magadat, kicsiny poéta,
Híres Verseghit, akiben Pegaz lelt
Fő kedvet, ki gyalázta eddig?” - Erre
Ijedtség s öröm elfogott, s letettem
Érted dalra fakadt csekély kobozkám, -
Én, meghitted, ama kicsiny poéta.

15. CSÉPÁNY JÁNOSHOZ.

Ne vesztegessük hasztalan a kegyes
Időt, barátom; nyilsebesen szökik,
S ha egyszer elreppent előlünk,
Mindörökön soha vissza nem tér.

Míg forr az ifjú vér, s tüzes érzelem
Buzdítja szívünk bátor ütéseit;
Kényünkre lantolván mulassuk
Hunnia szépeit énekünkkel.

A néma költőt renyhe felejtetés
Takarja s nem gyűjt éltibe semmi kéz
Örömvirágot néki; sirját
Egy nefelejcske sem ékesíti.

16. SZERDAHELYI APÁT URHOZ.

Nyilsebességgel s szomorún haladjon
Napja olyannak, ki henyélve tölti
Drága óráit, s buta lelke futja
Mennyei Pallaszt.

A hites gírá, nem adózva, földbe
Rejti, honjának javain, - mi szégyen!
Nem törekszik, sőt pazarolja kárral
Drága ezüstjét.

Ám te, kit fényes születésed óta
Már magáénak kijelelt az érdem,
És igaz karral magasabbra léptetsz,
Ritka tudósunk!

A ki nem tartasz nemesebb tulajdont,
Mint királyodnak, s hazabélieknek
Boldogításán igyekezni, - dísze
Szerdahelyiknek!

Élj soká!... a szép Helikon leányi,
Kik veled fogtak kezét, a Dunának
Térein kedves kobozod szavával
Zengve, kiáltják.

17. ANAKREONI DALOK.

1. Lidim az egri szellőhöz.

Repülj, repülj szelecske!
Misimhez, édesemhez.
Ha otthon ül s Egednek
Hires borát baráti
Közt iszsza félrevágott
Süvegben: öblösen fűrt
Kelyhére most virágzó
Ép rózsailatocskát
Lehelj. Ha udvarában,
Ákásza zöld körében
Kazinczyját, a kedvest,
Forgatja: pajkosan rázz
Ajkára zöld levelkét.
Ha bús elandalgások
Között hever: szerelmet
Zsibongva lengj körülte.
Ha déli álmod alszik:
Lassún susogj felette.

De hogyha lányt ölelget:
Bút hintegess reája;
S a lányra átkot, átkot
Fuvallj, ki más szerelmét
Lopdossa és fogyasztja.

2. Az emberekhez.

Megvetve néznek énrám
Sokan, ha borkupámból
Kényemre iddogálok;
Gúnyolva hallgatóznak,
Ha kedveket daloltam;
Elundorodva térnek
Tőlem, ha lányt öleltem.
Mondjátok azt nekem meg
Földön lakó halandók!
Ugyan mi jobb ezeknél?

3. Czenczihez.

Miképen őzek a fris
Folyót, szagos virágot
A méhek: úgy szeretni
Megszoktam a vidító
Bort, borral a szerelmes
Dalt, dallal a te csókod,
Czenczim, piros leányka!
Ha bort iszom, felébred
Nyílt kedvem és dalokra
Hevülök, és szerelmed
Által megédesülve,
Nem irigylem királynak
Sem bíborát, se másnak
Szerencse áldomásit.

Boldog vagyok bor által;
Még boldogabb dal által;
Legboldogabb te csókod,
Czenczim, te csókod által.

18. HORÁCZ I. 11. után.

Imrém, ne vizsgálj, mert titok: Istenünk
Meddig s mi véget rende le könyviben
Ez életünkről; a szerencse
Hitegető kerekét se forgasd.

Ne nézd szülések csillagait, ha még
Több évet érned hágy-e az ég, ki most
A nemzetek közt változást szül;
Vagy pedig ez vala vég-karácsony.

A nem reménylett rossz esetet, ha ér,
Szenvedni könnyebb... Mint beható eszű
Ifjú, kupádnak dülve, verd el
Szívet evő bajaid magadtól.

S hosszú reménnyel - lám rövid életünk -
Magad ne biztasd. Míg dadogunk, fut az
Írigy üdő. Jobb mával élned;
Holnapot érsz-e? bizonytalanság.

19. ÉN ÉS LIDIM.

- Horác III. 9. után. -

Én. Mig engem szeretél te, míg
Hószínű nyakadat nálam előkelőbb
Ifjú át nem ölelgeté:
Oly boldog, valamint én, a király se volt.

L. Míg értem lobogott tüzed;
S kedvedtől nem esett el Katiért Lidi:
Én, kedvelt Lidi, boldogabb
Voltam bárki dicsó hölgyeinél s nemesb.

Én. Most már ő, gyönyörű dalú
S hárfázó Katiczám birja személyemet;
Készen meghalok érte, csak
A menny fogytom után tartsa meg életét.

L. Szint úgy engem is egy nemes
Ifjú bír s viszsonost égeti szívemet;
Kétszer meghalok érte, csak
A menny kedvesemet tartsa meg évekig.

Én. Kedvelnéd-e, ha egykori
Lángunk égne megint, s alkura lépve egy
Szívünk lenne; ha én Katit
Elhagynám, s velem élsz újra, megint Lidim?

L. Bár ő kellemesebb az ég
Csillagfényeinel; - s nádcsemeték gyanánt
Hajlongsz te s haragod hamar
Ég: véled szeretek halni is, élni is.

20. SZEDLICZKY TERÉZHEZ.

- Lajos öccse halálán. -

Teréz, kit eddig négy testvér hitt nénének,
Már három hava, hogy vége egyikének:
Vége, ah nincs többé, elhagyott kedvelőd,
Lajoskád, leghívebb atyafi tisztelőd.
Kifutá tizenkét nyár alatt pályáját;
S eloltá a halál élete fáklyáját.
De ne sírj, öcsédől megfosztott jó néne:
Hisz ez a halandók kiszabott törvénye.
Hasztalan omlanak jajszavak a szádon,
Nem segítnek azok elhunyt Lajoskádon.
Tartóztasd hát könnyed megkeserített szűz,
Zöld rozmarinokból kis koszorúcskát fűzz;
Tedd ezt sírja felett Lajos keresztjére,
S mondd, görditvén két nagy könyűt tetemére:
Lajos, édes öcsém, Teréz, hív nénikéd
Sirva koszorúzza gyászos keresztcskéd.

21. A MEGLÓTT FÜRJ.

Fürge fürj, fegyver vadon áldozatja.
Téged elvisznek Lidim asztalára;
Esteden meg fog, tudom, esni szíve
Szánakodással.

Nagy kökényszínű szemeit, szerelmes
Vesztemet szülő szemeit, kesergő
Könnyek elfutván, rebegő ajakkal
Fogja sohajtani:

„Kis halott, kár volt neked így kimúlnod!”
Fürj, mi jól tűnsz el! kinek elhalásán
Igy zokognak s ily szemek árja foly: meg-
Halhat az önkényt.

22. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Téged nemessé jól nevelő atyád
Gyászos kimúltán sírni, egyetlenem,
Szűnjél meg: a köz sorsnak ő is
Mégfizeté kiszabott adóját.

Jól járt: nyavalygó teste bilincseit
S e bal világnak messze kiáradott
Istentelenségit továbbá
Nem nyögi szívbeli csüggedéssel.

Nem nézi kinnal, mely bajok üldözik
Kis életünket; mint tör az ember az
Emberre; mint árulja bérért
Nemzeti jussait és hazáját.

Boldog, ki ily sok ronda veszély elől
Korán elillant; s korcsosodásra tért
Élők között nem senyved. Így hát
Magzati bánatodat felejtgesd.

Bár most keservvel látogat a kemény
Végzés, maholnap kész örömet derít
Rád; ily vegyes változtatással
Jár-kezel az emberek állapotja.

23. ANAKREONTIKÁK.

1. Futó gyerek koromban
Lepkék után futosni,
Labdával és dióval
Nap-este játszózni,
Hej, mily nagyon szerettem!
Mostan legény időmben
Honom leányi mellett
Enyelgve üldögélni,
Ölükbe dűlni, vélők
Czikázni és, ha czifra
Kancsóm egész fenékig
Felhajtom, őket össze
Csókolni s átkarolni
Bizony felette vágyom.
Mit várok e világban
Jobbat? Ti néktek élek,
Néktek halok, leánykák, -
Éltemnek éltetői!
S néked, Tokaj, legédesb
Borok nemes szülője,
Fris kergetője búmnak!
Néktek szelid leányok,
Néked hazám Tokajja
Éneklem e rövidke
Ártatlan énekecském,
A melyre Amor oktat.
Mig szivem üt s lehelhet
Lelkem, tinéktek, ó csak
Néktek fogok dalolni.

2. Miképen őzek a fris
Folyót, s szagos virágot
A méhek: ugy szeretni
Megszoktam a vidító
Bort, s véle a szerelmes
Dalt, dallal a te csókod,
Czenczim, kedves leányka,
Ha bort iszom, felébred
Jó kedvem és dalokra
Hevülök és szerelmed
Által megédesülve
Nem irigylem királynak
Szent bíborát, se másnak
Szerencse áldomásit...
Boldog vagyok bor által,
Legboldogabb szerelmed,
Czenczim, szerelmed által.
3. Mióta, Czenczim, engem
Szeretsz, s ölembe' vígan
Játszol: mi jól esik bort
Innom; mi jól dalolnom.
Füzért kötök fejemre,
S ürítgetem kupámat.
Rózsát kötök kobozkám
Hurjára, s rajta zengem
Legkedvesebb dalocskám.
Ha, Czenczi, szép leányka
Engem te nem szeretnél,
S nem játszanám öledben:
Keserű volna nékem
Ama legédesebb bor,
Szomorú volna nékem
Legkedvesebb dalocskám.
4. Bár Mátra-hegy lehetnék,
Hogy Czenczim engemet száz
Eszteideig tekintnél;
Vagy szőke nagy Dunává
Válnék, hogy így, te bennem
Száz évekig fürödnél;
Vagy Etnaként tüzelnék,
És századok lefolytán
Tőlem melegszenél te.
Se Mátra-hegy, se szőke
Duna, se lángos Etna
Soh' sem fogok lehetni.
Használjuk életünkben
A nyíl gyanánt repülő
Időt; ne vesztegessünk

Egy perczet is belőle.
Használjuk (és betöltünk
Száz éveket, be ezret,
Igy élve) és maradjunk,
A mik vagyunk, - halandók.

24. HAJÓSSY JOHANNA EMLÉKEZETÉRE.

- Midőn képe rézre metszetett. -

Szép virágoknak fejedelmi dísze,
Rózsa, ah milyen rövid a te léted...
Harmatos hajnal keletére éledsz;
Estve kihervadsz.

A szagos rétek javait kirabló
Hasztalan kórók mi soká virúlnak...
Hó, fagy, éjszak, tél ki nem irtja őket
Durva tövükből.

Hadd legyen... Gyöngyszál! ne sirasd kis élted;
Ami szép és jó, hamar elveszendő.
Nézd, ama kedves, szeretett Johanna,
Mint te, kisorvadt.

Ám dicséretben marad ő s nevét nem
Dönti posványos feledés tavába
Semmi év, a míg becse léssen a jó
Házasi párnak.

Im kegyes képét, haza-lyányainknak,
Tiszta hívségben mutatót, ajánló
Tűkörül, méltán örök érczbe véste
A szerető férj.

S háladó könnyek folyamával önti
Megjelelt sírját; epedőn sohajtgat
Érte még kisdéd fia, s ösmerősi
Hamvait áldják.

A kit ily buzgón keseregnek; a ki
Hült porának hírt-nevet érdemelhet,
Rózsa, az boldog, s noha egy tavaszt tölt
Élte, soká élt...

25. A FELKELŐ MAGYAROKHOZ.

- Latinból. –

Bajnoki kardra szokott markú, s érc-mellel akármí
Sorssal szembekeelő magyarok! készüljete; itt van,
Itt az idő, törvényiteket megtartani épen,
S régi szabadságtok, melyért nagyatyáitok annyi
Véröket ontották, s főférfiak annyit izadtak,
S szentegyházitokat megmenteni rátok iramló
Ellenségtektől, hogy benne hiven imádják,
Mint ti, hálaadó maradékitok a magyar istent.

Hajdan meggyőzted vad Trácia latrait, ó nagy
Nemzet! s megrémült Európát győzteid által
Vittad, s népeknek Marstól törvényeket osztál;
Béke ölébe' talán a csúfos rozsdá befogta
Fegyveridet; s vállad hadi vészeket állani lomhúl?

Ó becses árnyékok, kiknek számokra örökre
Nyíló laurusokat termett a honni dicsőség.
Nádasdink, Hunyadink, Zrínyink! diadalmitok által
A haza gyermekiben lobbantsátok fel az Árpád
Rettentlenségét, hadd fussanak a csatahelyre.
Ott, hami vak bátor merné fenyegetni hazánkat
Vég-veszedelmekkel s rendtartásinkat alázni:
Mit tehet a hiveség, ősök példája s hazához
Vonzó nagy szeretet? bizonyítsák győzseitek által.

Férfiaink híres győzelseit édes öröm közt
Elzengik kobozink a hálaadó maradéknak.
S tiszteletökre dicső áldás közt ünnepet ülnek,
A haza oltárát koszorús diadallal övezvén.

26. ÜRMÉNYI VINCZÉHEZ.

A szilaj Marsnak, ki ezer szüléket
Tészen árvákká, s valamerre fordul,
Életet dúl, ront, te is, ejnye Vinczém,
Jobbodat adtad?

Mit tevé! Hát oly kicsi becsbe' tartod
Érdemes léted? Tudod egy kerekded
Ólom a legfőbb erejű vitézt is
Földre teríti.

Hát az ordító s bizonyos halállal
Teljes ágyúktól nem ijedsz? Veszetteg
Szülte érc-kartács elejébe arczczal
Állani nem félsz.

Mely nagyot mertél; mi ok ingerelt fel?...
Látom orczádon: szeretett hazáért
- A magyar mindent ki tud érte állni -
Harczba igyekszel.

Menj, nagy embernek születettje, forgasd
Bajnokul kardod, s neki buslakodtan
Ronts az ellenség gyülevész sorába
Hunnusi tűzzel.

Ronts, tanulják meg, hogy erős huszárink
Drága földünkért sebesült orozslán-
Ként viaskodnak, s ki nekik nem enged,
Halva terül el.

Rajta Ürményim! nemes őseidnek
Sok vitézségét, s nyomos érdemekkel
Ősz szüléidnek nevöket ragyogtasd
Ujra karoddal.

Légy szerencsés; a magyar Ég viseljen
Mindenütt gondot te reád, ki halni
Kész vagy a téged nevelő hazáért...
Vár a dicsőség!

27. EGY MAGYAR NEMES FELKELŐ BÚCSUDALA.

Elmegyek tőled szeretett leánykám,
El, hazánknak nagy veszedelme harcra
Hí, ne rettenj meg. Tudod a hazáért
Víni dicsőség.

Nézd, az éhes francz mi mohón törekszik
Bő határinkon keverék hadával
Dúlni. Melletted heverészve, mondd bár,
Várjam-e jármát?

Haj! magyar vér forr ereimbe' s lelkes
Őseimtől, kik neveikben élnek,
Rettenthetlen sziv szakadott örökként
Hév kebelembe.

Mint szabadságnak fia, s nem fogolykép,
Véled óhajtom napomat leélni, -
S csókjaimtól nem fizetek keserves
Sarczot uramnak.

Hagyj fel a könnyel, ha szeretsz, s ölelj meg
Mint vitézszívűt, lakadalmi kedvvel;
Jó az Isten, jót ad; ezer veszély közt
Gondja leszen rám.

Hozd elő csipkés bulya fátyolom, kösd
Fürtösen fel, mint ezelőtt nyakamra,
S félretett csákóm tetejére szúrj egy
Májusi szálát.

Majd, legázolván gonosz ellenünket,
Visszatértünkkor haza s jó királyunk
Háladón fűznek nem aszó borostyánt
Bajnoki főnkre.

Jöszte nyomj immár ajakimra végsőt.
Ez legyen kedves hazaérkezésig
Hív szerelmünknek jele, s bonthatatlan
Drága pecsétje.

És ha Marsnak vérmezején, hol a hír
És dicsőség leng az elestek elnyúlt
Hantjain, tán én is erős csapással
Győzve leomlom.

Akkor ó örvendj haza győzedelmén,
S híresen megholt szeretőd porának
Áldozatjául, nevemet sóhajtva,
Pár könyvet ejthetsz.

28. JANIMHOZ.

A harczoló francz, s messze szaladt kevély
Angol mi fortélyt forral: azon ne törd
Fejed, Janim, s mint éled által
Úgyis igen kicsivel beérő

Élted, ne búsulj. Visszafelé szökik
A fris kor; arczák kellemi hullanak,
S vénségre elfogy hó szerelmünk,
S nem lesz az álom is olyan édes.

Jer vélem e nagy tölgynek alája, vagy
Cser hűvösébe, most van időnk; az ép
Fűvön hevervén, s félre vágván
Szórsüvegünket, igyunk sötétig.

A szívmaró tús gondokat elveri
A bor. Merítsd hát frissiben e szökő
Forrásba gerjesztő kupánkat,
Hadd hidegülni, s amúgy köszönts rám.

29. A VIRÁGBECSMÉRŐHÖZ.

Büszke vagyok s lehetek: szeret engem drága Virágom;
Bár te csevegj, mit akarsz, Bacchusölelte legény.
Nemde virág létünk első szűz balzsama? Nemde
A kedvelt almák kezdete tarka virág?
Bacchus, lám, maga is meghal s elmúlik azonnal,
Hogyha virág nélkül reppenik el tavaszunk.
Hogyha tehát szereted Bacchust, szép-hasztalan ifju:
Csendesen idd poharad, nincs nevetésre okod.
Én szeretem Bacchust, Ceres is hív lelki barátom,
Pánt is kedvelem én: tőlök az édes öröm.
Mindnyájan de virágból lesznek, s a ki virágnak
Ellensége, tehát már neki élete sincs.
Hagyj te Virágnak, ecsém! békét, mert nélküle meghalsz;
Élni virággal jobb, mint elenyészni, tudod?

30. KAZINCZY FERENCHEZ.

Hatszor tiz öszt érdem s üldöztetés között
Bús gonddal s fáradtan átélte barátom!
Minden időperczed nekünk gyümölcsözött,
Minden óra téged uj díszbe öltözött
Halhatatlan! sírnak könnyen indulsz, látom.
Az epés kajánság fogát eltördelte
Gyémánt tartósságú s fényü érdemeden;
Rágott, rágott, - de csak önrozsdáját nyelte,
Minden harapással reptedet emelte,
Nem ejthetvén csorbát, ő csorbult lelkedem.
Míg e nyögő haza termend fris virágot,
Ragyogó napfény fog rajtunk tündöklenni,
S hevével érlelni édes szőlőágot, -
Hogy ránk is cseppentsen egy kis boldogságot:
Kedves lesz a neved, s hired fog fényleni.
Azért hurczoltatál fogságrúl fogságra,
Hogy a külföldön is lánczinkat nézhessék;
Sőt itthon is szántak sok méltatlanságra,
Vagy hidegen néztek a szép fáradságra
A pulyák, - a nagyot hogy eltemethessék.
Ápolva gerjesztő jutalom híjával,
Mely másutt a lelkes főket koronázza,
Hányszor jelenél meg az irigy mocskával;
Hányszor vágott az meg vastag ostorával, -
Ő, aki a homályt a fényben hajhászsza.

Tövis Üdvezitónk gyászos koronája,
Anitósz Szokrátot bürökkel kínálta;
De fenn áll Megváltónk kegyes oskolája,
S él még bölcs Szokrát is, a bölcsek példája;
A nép mind a kettőt megölte, - csudálta.

Néked is a tisztább maradék hágtatni
Fog könnyel áztatott oltárt meg oszlopot:
Midőn a magyar szív reményt fog forgatni,
Minden magyar ajak magyar szót hullatni, -
S az nem lesz durva, ki magyar tejet szopott...

Akkor magzatidban meg fogjuk esmerni,
Velek együtt minket, hogy szebbre neveltél;
Nem lehet mindenkor az óban heverni;
Javítál, nem rontál, midőn kezdted merni,
S a jövődnek oly szépen megfeleltél.

31. AVAKUMOVICS HARÁNTSÍPJÁNAK⁵ GENIUSÁHOZ.

- Németből. -

Nem halandó ember kebléből eredtél,
Nem, te isten-ihlet által teremtettél
Te, még sohasem hallatott flóta-szellem;
Mert nem földi édes hangod báj-szózata,
A milyent teremtőd tebeléd alkota,
Melylyel szívlángzásba tudod hozni mellem.

Életemért téged bizvást megválnálak,
Csakhogy végem felé megint hallanálak...
Ó, ekképen halnom, bizony, szép lehetne:
Lelkem vígan adna búcsút porlakának,
S idegim édesben feloldoztatnának,
Ha szent szavad felém egyszer még zenghetne.

32. ÜRMÉNYI VINCZÉHEZ.

Híres Ürményink fia, kedves ifju,
Vincze! ó mint gyúl örömekre mellem,
A midőn hallom magyar érzeménnyel
Hangzani lantod.

Bár kicsinyded még s minapába köttél
Húrokat rá, mily beható, s az érző
Szívet ártatlan hevülésre készítő
Hangokat ejtget.

---

⁵ Fuvolájának.

Versed is tisztán maga kényeként foly, -
A magánosban kiszökő patakhöz,
Mely kis árkában csevegélve habját
Önti, hasonlón.

Mint az új rajnak, mikor a virágos
Rétre száll vidám tavasz érkezésén,
Nyájasan dongó szava, olyan éddel
Tölti fülünket.

Verd tehát, jól szült hazafim kobozkád;
Majdan echózó Tihanyunk dalodra
Szokva, honunkban feleselve fogja
Zengeni hired.

33. LANTOMHOZ.

E véghetetlen csókjaimat tudó
Akácznak ágán függeni fogsz, öröm-
Dalokra termett lantom! itt fogsz
Állani szóttalan árvaságban.

Lidim, reményem tárgya, kiért tüzem
Énekre gyúladt s Hunnia szüzeit
Mulatta eddig, tőlem elvált.
Fájdalom, oh hogyan énekeljek...!

Némán enyészszél itt, s ha tavasz korán
Szavadra vágyó langy zefirek, puha
Szárnynyal körülted suttogósan
Lengve dalolni felingerelnek:

Bús hangokat válts, s nyögd nekik: óh kicsi
Szellők! körültem játszva ne lengjetez;
Uram kesergését tanító
Néma jelül vagyok itt kiteve.

34. VAY ÁBRAHÁMHOZ.

Nem, nem borongnak szüntelenül komor
Felhők egünkön, s menny zörögő tüze
Nem üt le és nem csapja mindig
Nemzeti oszlopit a magyarnak.

Mint szent igazság tüköre, a magas
Nap, feljelenvén isteni fényivel
Vidít hegyet, völgyet; s előlünk
Múlt zivatar düheit lesújtja.

Szivünket éles bánatok elfogák
Dicső atyádnak, nagy Vaynak, korán
Holtán. Korán múlik ki század
Mulva is Attikus és Aristid.

Most már keservünk fris örömekre vál,
Midőn alispán székibe ültetett
Téged, kit évektől ohajta,
Borsod, erős nemesek megyéje.

Hűséggel örvend nagy, kicsi tiszteden,
S szelíd borostyánt néked előre szed,
Nagyokra termett lelked, a ki
Ösmeri, s állhatatos valódat.

Csőndben s veszélyek közt egyarányosan
Kormányt karoddal tartani tudni fogsz;
Mert emberért ver tiszta szíved,
És, Vay, melled ijedni nem tud.

Egységet - ország kapcsa ez - őrzeni
Fogsz honfiakban; s visszavonásokat,
- Vérzik hazánk most is miattok -
Messzire versz beható eszeddel.

Honunk s királyunk czéljai s ügyei
Mellett tanácscsal szólani kész leszesz;
S a félrehúzókat vitatásit,
Hogy ne romoljon egész, ledörgöd.

Igy tett atyád is, tégedet a haza
Hasznára nemző, a ki, leáldozó
Napként, dicsőség fogta sirja
Mélyeiből te feléd kifénylik.

Menj, s légy szerencsés érdemid útain!
Hiv Mokrid és én hálaadó öröm
Közt kérjük a Mindenhatótól,
Tartsa meg életedet sokáig.

35. NEVEM NAPJÁRA.

Zúg az ősznek langy szele, mord egünkről
A derek hullnak, Zsuzsi, kandallómnál
Jer, teríts asztalt, süteményt, kalácsot
Hozz hamar ennem.

Egri borral szúrd tele régi kelyhem,
Víg tanyát üssek nevem ünnepére,
S búfelejtésül magyarán ihassam,
Kedvre ihassam.

Míg enyém volt szög Lidi, záporos csók
Közt mosolygván rám, mai nap vidított;
Mostan ah másnak kezein hevervén,
Másra nevet már.

Hej, az elmúlton mit evődjem; adsza
Bort, ivót dúdolj, Zsuzsi, - mig te dúdolsz,
Búfelejtésül magyarán ivandom,
Kedvemre ivandom.

36. FÁY ANDRÁSHOZ.

Egybe hivatta az ég urait vén Jupiter Isten
S kérdi: az ó évvel mit tegyen? Érkezik új.
Friss Merkúr nem várja sorát, mond: csapja pokolba;
A múltnak hasznát nem veszi senki soha.
A gyűlés nevetett Merkurnak furcsa beszédén;
A fő istennek homloka ráncba vonúlt.
És mondá: ifiú! a múltat tudja becsülni
A bölcs; mert abból mérve tanulni szokott.
Szólt, és általadá a múltakat óvni Saturnnak
Mindeneket befaló etheri keble között.
Megcsókolta kezét atyjának az égi Minerva,
S kérte, sok új éven tartsa meg azt, a ki bölcs.
Azt te ne bánd, jó lányom; akár mikor érkezik a bölcs
Hozzánk, néki Olymp ajtaja nyitva legyen.
Erre egész gyűlés tapsolt s szép muzsika hangzott,
A múzsaák húztak szent örömükbe magyart.
Hív fele lelkennek, mese-társam Fáy, - ezekre
Mit szólsz? A gyűlés tetszik-e?... Úgy-e mese?
Mennyi mesét irtál, s gyűléskor mennyi meséket
Hallani; hát éltünk nem fog-e lenni mese.
Én is ez újévben, mese nélkül, szívvel óhajtom
Pallászként: honnunk bölcs fia! századot élj!

37. MOCSÁRI ANTALHOZ.

A jó embernek jókat kívánni felesleg;
Jókkal szokta kivált áldani ötöt az Ég.
Emberi szívünknek mégis természete másnak,
Kit szeret, óhajtság közt kijelenti magát.
Névnapodon forró érzésimet ime, Mocsári,
Frissibe verselvén, öntöm elődbe, fogadd.
Érd el egészségben, s nyolc évtől szivedet üző
Búd enyhültében, többször ünnepedet.
Ősz hajadat boldog tavaszodnak lengje zefírje,
S lásd sok hó, fagy után újra virúlni hazád.

Lásd jó magzatidat jóban felnőni s örömmek,
Melyet tőlök vársz, drága gyümölcsit arasd.
Honni borostyánnal, melly régtől homlokodon függ,
Játszon öledben ülő hálaadó unokád.

38. Gr. CZIRÁKY ANTALHOZ.

Törvény s igazság örinek egyike;
Felkentje a szép múzsa-karoknak is:
Neked ma ülnek, bölcs Cziráky,
Ünnepet a magyarok tudósi.

Nincsen közöttök, nincs ki ne áldaná
Áldott királyunk fent ragyogó nevét,
Ki tégedet, bő érdemekben
Pályafutót, igazán jutalmaz.

Nem gyöngé bársony-pólya, sem oszlopos
Ház, melybe' lettél, tudtanak annyira,
A hol ma méltón állsz, emelni;
Tenmagad érdemeiddel értél

Magasra. Onnan, mint fejedelmi sas,
Népsz tiszta szemmel kékes Olympra fel;
S erős hitedben tántoritlan
Lelked emelkedik Alkotódhoz.

Őt látod a fő kúria székiben,
Midőn ítélsz, mint részre nem ingadó;
Őtet, midőn járúlsz Minervánk
Fő egyetembeli templomába.

Itt, Tulliusnak Róma piarczain
Rég győzedelmes nyelvivel, ékesen
Hangzod tanítók és tanulók
Keblibe, a mi okos, valódi.

Jóban te s szépben, mint kalaúz, elő-
Lépsz, s nyílt szavadhoz mennyi hitelt csatolsz,
S követni vonzasz. Mily szerencsét
Nyertenek általad iskoláink.

Nézd a jövődőt, aoni fűrtöket
Ujabban érlel kebliben, a dicsőn
Elhúnyt nagy Ürményink után is:
Tisztibe mert te következél be.

Bátor borostyán, mely sima homlokod'
Övedzi régtől, néked örökre zöld
Marad hazádban; s mindenütt fog
Kelni neked, valamerre fordulsz.

De - milyen új hang zeng Duna mentiben
E vig napokon; messzire hallani...
Im a magyar nyelv géniussza
Pestre siet, repeső kegyekkel.

Kezébe' hozván sok nefelejcsket,
Elődbe vágyik hinteni ösztönül,
Mint elfelejtett árva, tudván
Már közelíteni édesatyját...

Fogadd ezektől a neked áldozott
Emléket... Ilyen Róma vidékein
Bármely határban sem virúlhat:
Mert haza könnyei meglocsolták.

39. A „SZERELMEK KÖNYVE”.

- Töredék Ovidból. -

Amor ezen könyvnek címjét olvasta, s azonnal:
„Im, hadat esküsznek - monda - fejemre, hadat.”
Szünjél költődet bünnel vádolni, Cupído,
Annyiszor a ki dicset nyert lobogóid alatt.
Nem vagyok én Tydides, ki anyádon hogy sebet ejtett,
Mástól kért lovakon vissza az égbe röpült.
Más ifjak gyakran hülnek, s én egyre szerettem,
S most is: mit tesz Ovid, kérdezed? egyre szeret.
Sőt még a fiatal szeretőknak mestere voltam;
Akkori gerjdelem, most okos útmutató...
A ki szeret, mint kell, vígan hadd élje világát.
S a mint a szele fúj, kényre haladjon előbb...

40. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.

Arra kevés gondom, Kulcsár, mely évbe' születted:
Számba se kívánom venni, mióta te élsz.
Gyermekek és az anyók számoljanak ujjal időket;
Nékem fő gondom, hogy te sok évekig élj.
Hitvesed és a fiad kívánják, s régi barátid
Azt velem, s a haza is; - mennyi ok élned azért!
Kívánjuk, de te fogsz-e soká még élni? az égről
Fény lövel: élni soká Isten is úgy szereti.
Ezt epigrammának ne kereszteld; Pindus ivója
Tud jósolni valót, istenedésbe ha jön.
Isten van bennünk, ki igazgat mennyei lánggal,
S messze jövődöt is látni hatalmat adott.
Egri hát asztalra hozass, örömkben igyunk ma,
Mint ime jósoldam, még te sok éveket élsz.

41. GABRIÉLA HALÁLÁRA.

1.

Hát már nem látlak többé, Gabriéla, kegyeknek
Istennője! te is föld kebelébe lejutsz?
Lángerejű szemeid, mint két nap az égbe', verőfényt
S éltet nem fognak már soha szórni reám?
Ambrai csókoknak, szép hangnak kútfeje, kis szád
Nem fog szólni nekem mennyei elragadást?
Szépet, jót és annyi sokat rejt sírba halálod,
S a mi legérdeklőbb, rózsza idődbe', korán!

2.

Vigság térje, Füred, savanyú vizeiddel ereszkedj
Búnak, s echód jajt zengjen örökre, Tihany.
Az, ki tavall szebb színt ada megjelenései által,
Zöld hársfáid alatt, szép Gabriéla kimúlt.
Szép Gabriéla kimúlt s vele szívem öröme kimúla
Tiszta reménységem földre taposva hever.
Szép árnyékban az éjt, vigságban látom az új bút;
A mit más kedvel, nékem unalmat okoz.
Forrásból ha iszom, ne igyék más nyomba utánam,
Én nem egészséget, hah de keservet iszom.

3.

Mindenem összerogyott, s éltem fordúla fonákra,
Mint hogy az éltem-adó szép Gabriéla kiholt.
Lantomat összetöröm s Balaton mélyére darabját
Béhányom, ne legyen híre, se hamva soha.
Nézd a nagy Balaton színén lebeg a nagy időnek
Öble, s benyel folyvást semmibe mindeneket.
Árnyék, por minden, valamit látsz: megjelen, elvész;
És tűnése után messze tekintve sohajtsz.

4.

Csendes sírásók; Gabriélám drága porából
Ami marokba befér, szedjétek össze nekem.
Hadd zárjam hű mellem alá; valahányszor utána
Lelkem sír, hulljon könnyem omolva reá.
Majd magam is holtak seregébe ha eljutok, engem
Kedves hamvaival földbe temessetek el.
Irgátok síromra: Vidényi porában ölelte,
Élve kiért epedett, szép Gabriéla porát.

42. A HITETLEN BORISHOZ.

- Horácz után. -

Est vala és ragyogott a sápadt hold is az égen
Több apró csillag mennyei fénye között,
A mikor állandó hiveséget büszke Boriska,
Esküdtél s kis szád azt enyelegte: szeretsz.
Ámde hamar szavadat megszegted, másnak ajánlván
Szívedet és engem ízibe cserbe hagyál.
Így ígért sima tenger már sokszorta hajósnak
Csendes időt, míg a mélyire csalta szegényt.
Ekkor mindenüvé veti őt s örvénybe csavarja,
Míg el nem súlyed mindene, s ő bele vész.
Örvendek mégis s köszönöm, míg élek, örökre,
Hogy kevesig hagyta nyögni szerelmed alatt.
Így örvend szabad éltinek a kis röpke madárka.
A mikor elszabadúl, rossz ura körme közül...
Légy boldog te is, új szeretője ki léssz szeretőmnek,
S kit, csalván sorsom, most nevetésre fakaszt.
Birj sok jószággal, legyenek bárányid ezerként;
Légy bölcs és legszebb a haza szépei közt.
Haj, de midőn te Boriska után fogsz sírni, hogy elhagy,
S vádló átkot rá szórni: nevetni fogok.

43. LILIHEZ

1.

Csendes volt kebelem, mint nyár idejében az estve,
S benne nem is zajgott semmi szerelmes erő.
Míg téged nem láttalak én, Lili, tiszta leányka;
S rám nem villantád szög szemed égi tüzét.
Most már zúg kebelem, mint fergetegeken az erdő,
S mint ház, melyre lecsap Zeus nyila, lángba lobog.
Isten hozzátok csend s lassú szív-dobogások!
Immár el vagytok veszve örökre nekem.

2.

Mint egyedül utazó, kit dolgai visznek az útra,
Menten megy, s kijelelt célra sietve siet.
Hirtelenül nagy bércz vagy mély folyam állja el utját,
Nyomba megáll, bámul, s nézi mi lelte, szegényt.
Tartson-e hozzád vagy tüled, azt sem tudja, csak állong;
Így jártam magam is, szép Lili, hej teveled!

3.

Mely bűbájos öröm szép lányhoz jutni legénynek,
S nézni kirózsálló ajkait és szemeit.
Ajkairól szemlél szinmézt lecsepegni, szeméből
Legragyogóbb napfényt messze kiomlani lát.
Ily érzésre magát boldognak véli, reménynyel
Mindene eltelvén: hej Lili, így vagyok én!

4.

Láttad-e asztalnál szemeim rád mint merevedtek;
Mint tévelygettek nyílt piros ajkaidon.
Mint mozgott ajakam készültibe szólani hozzád;
S nyelvem, mint lekötött, nem tudta ejteni szót.
Összeszorult mellem tefeléd felnyögve sohajtott;
Sóhajtomba' ki volt fejtve, mit érzek én.

5.

Képed, míg ültél, sok ezernyi kegyekkel igézett;
Álltodbán bájló kellemid álltak elő.
Karcsún nőtt derekad, kis lábod s többi kerekség
Testeden, élesztő vágygyal itatta szemem.
Igy ültödbe, felállj, s álltodbá, hogy ülj le, kivántam;
Mondsza, Lilim, nem nagy háborodások ezek...?

6.

Nem hihető, mi hamar szerelembe bebukhatik a sziv
S úszván árjaiban, süllyed alábra alább.
Bármint küzd is az ész mély bajtúl menteni ötét,
Nem használ; bajt les, bajba merengni szeret.
Édesen álmodozik, tündérek lelkei lengnek
Hő velejébe: Lilim! sorsomat észrevehetd.

7.

Mint pók a legyeket, mint lép a tarka madárkát:
Igy fog el a szép lány kényire férfiakat.
És a rab valamint inkább menekedni törekszik,
Még annál inkább bésodorítja magát.
A legyek és madarak küzdenek szabadulni; de férfi
Óhajt lenni fogoly: hej Lili! így vagyok én.

8.

Ó te, kit a szerelem nem hajtott járma alá még;
Mit vicsorítod rám gúnyröfögő fogaid'?
És gyávának itélsz, hogy mostan lányka igazott,
S mint faragott bábbal játszik azóta velem.
Nincs neked érzékeny szíved, jól látni szemed sincs,
Igy is jöszte, Lilit lásd, s szerelembe omolsz.

9.

Szívünk sok bajokat természet érzései által,
S nem képes - gyerek ő - pontba' segíteni magán
Boldogságunknak mégis fő kútfeje szívünk;
Ő nyújt ártatlan szent örömökre okot.
Gyermeki érzeletit hagyjuk meg; boldogan érez
A gyermek: Lilikém! gyermeki körbe' vagyok.

10.

A bölcsek nevetik, kiket a szerelem heve forraszt;
És nekik a tudomány mennyei kedveket önt.
A ki nem alkalmas szerelemre, az éljen eszével;
Ég, föld, tűz, tenger bő mulatása legyen.
Ám kiben ég a vér s szép lányt pillant meg, az észszel
Mit gondol? - könyörülj, szép Lili, esztleneden.

11.

Ennyi sok érzésnek tán hinni te, szép Lili, nem fogsz,
S azt véled, költő ész szüleményi ezek.
Óh ha nem érezném tudnám-e lefesteni szóval;
Hang süketet, valld meg, s szín vakot érdekel-é?
Szívem-eszem tűz lett temiattad; s nem hiszed ezt el?...
Vesd próbára hitem, s hej Lili hinni fogod.

12.

Mily gyönyörűséges, Lili, téged látni ha tánczolsz;
Láthat-e már ennél szebbet az emberi szem?
Lábhegyen a levegőbe' lebegsz, s mint grátia szökdelsz;
Ámolyog a néző, s kétli, ha földi vagy-e?
Lelkem is, ezt néztembe' veled kilebegve szökелlett;
S nem leltem helyemet helybe' s magamba' magam.

13.

Mint a rét tavaszon, ha esik, frissülve kizöldül;
S rózsá kinyilva pirosb hajnali harmat után.
Tánczod után te is úgy felforrva, elöntve hevednek
Cseppjeitül, ingerb színbe meritve valál.
Mennybeli hullámkák szendén emelődtek, apadtak
Halmidon: ily szép vész közt ki ne kérne halált?

14.

Hajnallott az idő s kezdett a táncos oszolni;
Távozatod, könytül ázva, kísérte szemem.
Ah te nyugodni menél, én mentem kinba kerengni;
Ágyamnál lebegett szüntelenül alakod.
Képzeletim mindent bájszínben hordtak előmbe;
S érted esengve mohón vert, Lili, minden erem.

15.

Álmatlan fővel szellős levegőre siettem,
Hogy tüzem enyhítsék májusi lágy zefírek.
Mint boglyába kapott szikrát éleszti az alszél;
E kicsi pajkosok is fújtak ölembe parázst.
Bárhova menjek is én, bármit tegyek, égni teérted
Kell nekem: Etnám vagy, hej Lili lángba borítsz.

16.

Mint csatahely belsőm oly pusztán áll kirabolva,
És feldúlt testem szivtelen, esztelen is.
Győző vagy, Lilim, én meghódolt, bánj velem immár
Kényre; szabadságom sólyomi szárnya kiholt.
Édes-e azt látnod? nem tudhatom: énnekem édes,
S lánczaimat viselem drága ereklye gyanánt.

17.

Igy lecsatázva, leverve is így, telik égi reménnyel
Lelkem; majd megszánsz tán valahára Lilim.
S minthogy bájjaidért mártíromságra jutottam;
Egy nefelejcskével felkoszorúzod agyam.
S mondani szánakodón fogod: a kinek annyi keservet
Létem szült, e szál bére, jutalma legyen.

18.

Félre csalóka remény tőlem, hagyj engemet égni;
Minden bér nélkül hagyd hamuhodni fejem.
Hogy szívembe omolt szerelem tüze, s égeti porrá,
És nekem egy látás annyi bajokba került:
Nem foly még abból, hogy forrón szánjanak engem;
S rám mosolyognának szép Lili csillagai.

19.

Hol vagyon, és ki az a fő boldog férfi, világon,
Vágyok látni, kiért szép Lili melle dobog.
Az nem irigyli király bíborjait, udvari fényét;
Néki egész föld menny, létele égi gyönyör.
Jer boldog, rózsás pályáddal hadd vetem össze
Szítrűl szirtre vivő s kinok elejbe, utam.

20.

Látni, szeretni mit ér, ha viszont nincs a ki szeressen,
És lángod nem gyújt más kebelébe' hevet.
Béna dolog visszátlan eset, suta parlagi szántás;
Rózsa helyett tövisek szálai termenek ott.
Ah gyilkos tövisek! szanaszét így tépíték a hűt:
Rajta tehát, keserű állapotomba veszek.

21.

A kit az éh oczeán siketült hullámai hánynak,
És csak deszkán függ élete, élni reményl.
Sűrűen beborúlva egem, s egy fény se világít,
Amely jobboldhoz, szép Lili, nyitna utat.
Még is bízakodom, kiderül tán nekem is a nap;
S foglak bírni: hiú gondolat, árva remény.

22.

Nincsen az élők közt, ki tehozzád hajlana jobban
Nálamnál s hívebb tudna maradni neked.
Szívbeli érzeletem s onnan forrt csókjaim árja
Volnának, Lilikém, gerjedetünkbe tanúk.
Istenném volnál, s én sírig lelkes imádód;
Emberi s angyali lét folyana szövődne belénk.

23.

Ah, de mit óhajtok; nem vagy, Lili, szánva te nékem;
Útamtól útag messze világnyra jár.
Ah, ne szeress engem, csak hagyd szeretetni személyed
Tőlem: fél öröm ez, s csorba, de nékem öröm.
Bárhon, bárkivel élj, lelkemből senki se tép ki:
Te oda vagy mélyen zárva enyészetemig.

24.

Szívem rejtekiből folyt versim hogyha nyugalmad
Bolygatták, szerelem szülte, bocsánatot adj.
Vallásom zengték, miket érzek irántad, elődbe;
Ártatlan czéljok, senki se vétkel ezért.
Nem jutnak, hova kívánnám, szüz melled ölébe;
Jó Lili, rejtse valamely zugba irigyek elől.
És ha világ fog bántani, fog pedig, akkoron olvasd
S sóhajtsd: szerzőtök volt csak a hű szerető!

44. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Te fülánk ajakú öreg, ki első
Szórtál jambot az emberek fejére,
Bódult Archilók! a dühödre kérlek,
Önts tünél hegyesebb, komor bikának
Edzett szarvainál döfőbb, banyák fent
Nyelvénél is ezerszer élesebb és
Maróbb jambokat önts belém özönnel:
Hadd üssek velök egy magyar szerencsés
Poétára, ama felette kedves
Horváthomra, ki engemet csudára
Lázít, vonz, valahányszoron Terézzől
Lantol, s buslakodó hevét kesergi;
Horváthomra, ki a minap velem mert
Ingerkedni, ki fájós ujjamat nagy
Hetykén, hah, kikaczagta; s jambusimnak,
Bár sokszor fenyegettem is, hogy egyszer
Agyon pörölöm, ökegyelme fittyet
Hányt. Jambot hamar, Archilok! hamar csak
Jambot, hadd döfögessen a poétát,
Hadd szurkáljam ezerféle keh ette
S már hergő túdejét, begyét, veséjét.
Hadd gerjesszem epés haragra minden
Erét, tagjait; és midőn felettebb
Reám mérgesedik, legottan a keh
Buggyanjon ki belőle s hív kegyesded
Mellét (drága hazánk s az én szerelmem
Kivánják) soha keh, hurut ne bántsa.

45. EPIGRAMMÁS LEVÉL.

Paulisi gyűlésben, hol Aradnak rendei közjó
Hasznain izzadnak: stans pede verseket irsz.
Még pedig, a mi furább, epigrammát költeni kezdesz
S véle azon melegen tiszteletemre sietsz.
E hiv tiszteletet köszönöm, s a ménesi mustból
Izes verseidért ó-borosan felelek...
Ez nem mustos ugyan, de ha kell, csipős is, erős is,
S ménesi mászlással, töltve tiedre, felér.
Elkel párja talán elegyest egy kancza petákon;
És ha talán így sem: borkamarába vele!
Itt váltig fogjuk kóstolni, ha jónak avult-e?
S így majd messzelyeért néki forintot is ád.
Alkum tetszik-e...? Állj hát társnak. Minden, idővel
Érni szokott, s ha megért: jó keletű, becse van.

46. FERENCZI JÁNOSHOZ.

Hát oly kedvesen, oly mohón fogadtad
Zsengéd verseimet, Ferenczim? olyan
Sokat nyom te előtted a magyar dal,
Hogy még, fájdalom, egynehány betübül
Telt válaszra sem érdemes barátod?...
Mi rosz tett ez! Azért, ha még tovább is
Csupán fél ezer őszi óra múlva
Nem irsz vissza: fejedre várd beretva-
Élü jambusimat, halálos órán
Is megfájlalod angolos beretva-
Élü jambusimat. Nevetsz? - Tehát halld:
A föld gombja teremjen új lakókat,
Uj országokat, és te azt ne tudhasd.
A Francz ossza el újra szűk határait
Európának, ez is legyen te híred
Nélkül. Végre oláh, görög, török, sváb
S lengyel nép szeretett hazánk hatalma
Alá jusson; ezen ha fogsz örülni,
Burkusnak hamisan s erőszak által
Nyert országa ezerfelé vegyüljön,
S ezt mely kedvesen és mohón óhajtom!
Csak hogy kész geográphiád romoljon,
És véget soha, míg nem írsz, ne érjen.

47. AZ „UJ HOLMI” EMLÉKEZETE.

- Parodia -

In-
dignum laude virum Musa sinit mori.
Hor.

Tegnapelőtt született, ma temetjük. Nyugszik az úrban
Nyugszik örökre az 'Uj Holmi'. De *Múzsafi* él.
Jegyzőkönyvünkben, s az epénkben fennmarad a név
Míg élünk, míg rossz verseket önt valaki.
Több sült máléját és szopni való pépjét, hadd
Zengjék *Ómaiak*; dolgait írja *More*.
Mink, édes nénék, jó Múzsák, mink csak ez egyet
Foglaljuk feddő nemzeti versbe, csak ezt:
Múzsafi nem tisztán érzett, nyelvünket alázta,
S evvel hazánkat. Hevült irni paraszt szatirát.
Jól értette, hogy úgy lehetünk *Borz Jancsik* idővel,
Hogyha magyar népünk izlete tarka, s nem egy.
Újévkor láttuk, héj! akkor láttuk utólszor,
A magyar ifjuság nyelvbéli próba-helyén.
Próba gyanánt zendült a sok nyifnyaf s czinczfincz-vers
Mért, de paraszt hanggal, s Múzsafi, jaj, povedált.
Mint bíró, egy ur kezdé refutálni erősen:
„Ily rossz próbánk nem volt soha, nem lehetett.”
„Oh hogyha régenten nyelvünkön szól vala Fébus,
Múzsafiként, magyarul szól, s maga Borz ezután!”
Igy szólott némely magyar ifjú. Múzsafi selypen
Súgta, imigy jön majd „Második Holmi-Tsomó.”
Oh csak súgta, midőn nyelvünket Scylla-Charybdis
Rosz, 'Papagénóval' korcsosodásba viszi.
Ő Lethére jutott, de azonban visszakialtja
Még ma is; így jön majd „Második Holmi-Tsomó.”

Ezt irták a szép Múzsák a hóra örökre,
S míg irták, - sietett a Matyi nyomni sorát.
Méltót halni hamar, prés, rostás késtek előlünk
Rejteni. A Párkák vártak halottjuk után.
Élessé tették ollójokat. „Ifjak! - ez a szóm
Szent légyen néktek - Múzsafinál ne igyunk!”
Ijunk ostorozót, s kiki egy-egy örökre felejtőt
Múzsafinak díjúl. Ez legyen a köszönet...
- - A tréfát magyarazzuk jóra! - -

48. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Szívem végtelenül szerette Pistám,
Az a lányka, kit istenelve kedvelsz
Kinek kék szeme, bájos szerelmet
Termő kék szeme életet lövelt rád;
Ki rózsát feselő piczinyke szája
Mézével vitatta számtalanszor
Heves melledet, a ki boldoggá tett
Eddig, Trézid el-elmegyén tetőled.
Jó Pistám, mi keserve kelle jutnod!..
Lám, boldogtalanok vagyunk mi is, kik
Isten magzatinak neveztetünk, ah
Mi, ember java, menny-szavú poéták.
Sirj, Pistám, keseregj özön siralmat,
Nyögést érdemel ennyi károd. Én is
Lantocskámhoz ülök, s keserveidnek
Friss enyhőkre, megilletődve, ekként
Esdeklek: Helikon lakói, múzsák,
Hív Horváthotok, a ki ekkoráig
Lángtoktól hevesülve férfiúhoz
Illő bátorodással énekelte
Mindazt, a mi nagy, a mi sziveket fel-
Ébreszthet; ki poéta érdemében
Bizván lantja verési közt epesztve
Gyötrő búkat is el tudott taposni,
Ő, a jó magyar ér nevelte Horváth,
Most már, - tikteket elfelejtve, egy lány
Után, ingadozó hitű leányka
Után, gyermeki módra sir, zokog, nyög -
Megálljátok-e nem nevetve?.. Én nem.

49. BIZTATÁSKA.

Horvát István barátomhoz.

Mit, Pistám, a szép múzsáktól szökni igyekszel;
S tőlök vegbúcsut venni örökre akarsz?
Mely vadon istenség kábítá annyira szíved;
Vagy mely ördögös vette el éles eszed?
Múzsáktól távozni sietsz, kik az emberi éltet
Boldogan ápolják s fő örömökre viszik.
A bal esetben' hatás írt nyújtani édes időkben
Játszani és minden korba mulatni tudók,
Kik bölcs szívekkel kedveltetik árva fejünket,
S fentartják hírünk' a maradékok előtt.
A virtus maga is mennyekbe csak általok ér fel
S nem vehet a poklok bűnura rajtok erőt.
Szállj szívedbe megint, elcsábíttatni ne engedd
E megvesztegetett bódi világba' magad.

A puhaságnak eredt kislelkűekre ne hallgass,
Kik röst ajkokkal szoktak ugatni reánk.
Elrohadott a jó izlés régóta agyokban,
S elkábult minden szép tudományra fejök.
Szállj szívedbe s kegyes szűzekkel fogj kezét újra,
S lantodon a magyarok tetteit újra zenegd.
Boldog az, a ki Apollóval társalkodik, a ki
Ön honjába' visel drága poéta nevet.
Ezt sem arany, sem rang hő kivánsága gyilokként
Nem faggatja: kivált lélek az, égi lakos.
Oh csak ezen jóért noha több nem volna is - ám mi
Sok vagyon - állj társnak, kedvesem, újra közénk.
Vesd meg, nagy lelked lévén, a csalfa szerencsét,
S oltárára arabs fűszereket ne rakass.
Főbb dolgokra siess, gyúladj te, ki tiszta vagy a köz-
Nép vak-ítéletitől, tiszta, szokásaitól.
Álszentekre ne hajts, a kik dörmögve kiáltnak
Átkot ránk; hidd el gyűlöli őket az ég.
Fel se akadj, ha megútál is nagy rendibe' bízott
Kongó fő, vagy az ércoszlopos udvar ura.
Sőt örvendj: szemfényvesztők kegyeikre szorulnod
Nem kell, s koldulnod tőlök az érdemi bért.
Lelked semmi teher nem nyomja, előtted az észnek
Utja szabad, s jó kedv nemde tulajdonod-e.
Trézi szeret; több jót ugyan óhajthatsz-e ezeknél;
Adhat-e drágábbat néked az emberi kéz?
Rajta tehát, bátran veregesd, mint eddig, igéző
Hurjaid és szeretőd keblibe kényre dalolj.
Így nem nyersz sok aranyt s rangot; de nevednek örökre
Hirt szerzesz, s jobb szív áldani fogja porod.

50. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.

Egy-két verseimért aranyat jutalomba fizettél;
Esküszöm ezt még más senki se tette velem.
Nem vagy dúsgazdag, nem gróf, nem báró, se herceg;
Mint mered ezt, honnunk jó fia, tenni velem?
Jaj ezután teneked! mire nézve kapattad aranyra
Friss epigrammáim?... jaj ezután teneked!
Én epigrammával tele állok tömve; ha elkezd
Rajzani, hozzád fut mind, s kiüríti zsebed.
Akkoriban mit fogsz cselekedni? Elűzöd-e tőled?
Ezt te ne tedd; mert a vert epigramma dühös.
Hagyd őket repeső méhként seregelni körülted,
S érdem alatt őszült földre kidongani hirt.
Így ha előfizetőt sokat ujságidra szereznek;
Én, mint hálaadód, méhesem ingyen adom.

51. PRIMÓCZIHOZ.

E nagy hóban is és hidegekben zárva szobámba,
Verseket irkálók s szökevény múzsámmal enyelgek.
S nézd, mi heveny hangon lantocskám játszatom; egy-két
Víg perczent akarok néked, Primóczim, okozni.
S kérlek, vedd kalapácsod alá, s ha hibákra akadnál,
Tördeld össze s simán küldd vissza kezembe, barátom.
A per-idő szerdán szűnik, majd többször öllelek...

52. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.

Menjetelek, ó epigrammáim, feketébe' feje'erre
Irott versecskék; menjetelek, int az idő.
Menjetelek el Kulcsár Istvánhoz, tikteket óhajjt;
S bár feketék vagytok, mégis aranyra becsül.
Semmi sem az, fiaim, ha ruhátok barna; de nékem,
Édesatyátoknak, nyertek aranyra ruhát...
Kedves aranybányám, epigrammák, én is ezentúl
Rátok szebb köntöst szívesen adni fogok.
Homlokotokra teszek kis szarvat is egybe, de éleste;
Fényes aczélpátkót lábaitokra ütök.
Döfjétek velek azt, rúgjátok is a ki barátom -,
Kulcsárt megbántná híriben és neviben.
Szorgosan e kettőt óvjátok s el se vegyétek,
Nektek hogyha ezért nyujtani akarna aranyt.
„Védnünk, mondjátok, kötelesség - ami szülénknek
Legbecsesebb volt, s lesz - régi barátja becsét.
És hogy aranypénzzel te, ki érdemid által aranybúl
Oszlopot érdemlél, néki fizetsz, köszöni.
Szívibe már régen, te tudod, neked oszlopot edzett;
Minket, mint zsámolyt, tiszteletedre röpít.”

53. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Mint vagy hiv magyarom, Horváth, mibe töltöd idődet
E komor ősz táján? tán mostan is a magyar óság
Hányt írásaiban búvárkodol? Úgy van-e pajtás...
Vagy tán visszakerült Trézid közelébe henyélgetsz?...
Én szülő helyemen, nekem oly szentséges Egerben,
Hol minden gyönyörűn eltöltött gyermeki korra
Emlékeztet, öröm s vén bor közt kényre fogyasztom
Napjaimat. Keveset járok kint: a gyakor eső
Házba rekeszt. Van mostan időm olvasni. Leginkább
Szép tollú Budait nyövöm és a régi időkre
Felfutok; elnézem, hogy nőtt, mely mésszire terjedt
A tudományokban; mint görgött vissza megintlen
A butaságba idő jártával az emberi nemzet.

Mennyire vitte szilaj lakosit lacedémoni Sólón
A nemes erkölcsben; mint vetköztette le Numa
Semmi hívőségét Rómának. Pláto, Perikles,
Tullius és mások mi haszonra születtek az édes
Honjokban; mi vitéz lélekkel tudta hazáját
Védni Leonidás; Regulus mint szánta el éltét
Nemzete jussáért, Agathoklesen a Szirakúzok
Mint álltak bosszut; Brutus mint döfte halálra
Caesart. Ily hazafit mely ritkán szülhet az asszony!
Ostoba Kaligulát, vad Nérót trónúson ülni
Látom. Meszalinát szemlélem búja hevében
Rokka alá úzótt férjét mint tartja bolondnak.
A buta századokat végig vizsgálom. Előmbe
Tűnnek az eldurvult polgárok tigrisi tettei,
Kik szabad őseiket nyomaikba követni megunván,
A puhaságnak adák magokat, semmit sem ügyelvén
Arra, mi ébredező s állandó bajnoki éltet;
Mely nagy lelkesedést kíván a drága szabadság!
Lassanként csuf járom alá hajtattak, elestek
Minden kincsöktől, fő birtokaikra adókat
Hányt, s hizlalta hasát a gőgös despota; vert, ölt,
Pusztított köztük, valamint az akolba berontó
Éhhel holt farkas, s nem tart a gyáva juhásztól.
Hát a vak hittség mit nem követett el ez uttal!
A rokon embereket kutyaként egymásra uszítá,
S intésére serény karral vért ontani, dulni
Készek voltak. Ezer földek most is nyögik ezt még.
Végre Budára repül elmém: ott párduczos Árpád
Látszik előttem egész fényben, s fejedelmet agyába
Méltóan sujtó kürtjével nagy Lehel. Első
István mint fárad népét a krisztusi hitre
Hozni, kiszurt szemmel Péter hogy bánja kiüztét.
Második Andrásunk mint tűr a Tábori hegynél;
Nagy Lajos elterjedt erejével mennyire nyujtá
Honni határinkat. S innen Várnára kerülök.
Képzelem a csata közt lerogyó nagy férfiakat, kik
Hütlén serkentés mellett harczolni kikéltek,
Megszegvén szentelt fogadásukat a török ellen.
Ember mennyi veszélyt tud okozni, ha rosszra törekszik!
Irt nyujtott mégis Hunyadink a várnai sebre,
Bölcsen igazgatván országunk dolgait. Őt is
Veszteni készen volt az irigy, ki érdemek ellen
Fő pártos; de az ég megvédelmezte, s vitézünk
Fogyta után Mátyást küldött, ki nagy oszlopa lévén
Pusztá hazájának, mi virágra emelte legottan
A tudományok ügyét! Európa imádva csudálta
Tetteit. Ám azután mire hozta javunkat az ingyen
Élő Dobzsa!... Lajos népünkön végsebet ejtett...
Igy mindég több-több veszedelmek, mostoha kézre

Jutván, sujtották koszorús eleinket: igával
Kínoztak; jobbágy nevezettel, mennyi gyalázat,
Illettek! Szabadon terhes lánczokra veretten
A haza magzatait hamisan külföldre kihordták.
Hol törvénytelenül idegen pallossal ölették.

Ez szívére esék a boldog Regmecz urának,
S véres bosszúval sietett a hadra. Ijedség
Szállott a gonoszok szívébe; miket nem ajánltak,
Hogy kikerülhessék megbántott bajnokainknak
Győző fegyvereit; de hamar pártokra oszolván
Felkelt férfiaink: kárt vallott a haza, nyertes
Lett ellenségünk, s diadalmasan ütötte fejünket.

Úgy de miért e bánkódás? Nincs semmi közöttünk
Állandó; forog a vak sors, mely kedvire forgat
Mindenedet. Láttuk, nem rég a franczia nemzet
Élni szabadságban hogy ohajta: megölte királyát,
Milliom embereit Mars prédájára vetette;
Ellene kelt számos hatalomnak táborit össze-
Zúzta, elérte kitett célját, országa szabad lett.
Lett, de nem állandón; egy bajból másba merült el.
A lenyakalt Lajosok heverő buzogánya merészebb
Kézre került, s fejöket tetszéként sújtja olasz faj.
Francia, újra fogoly, látod, mint változik a sors!

Már sokat is dadogok; nem győzöd hallani s bámulsz,
Víg óráimban mi okért fárasztom az elmét
Ily bús s múzsámtól idegen tárgyakra? Barátom,
E bal idő, melyben forgánk és annyi veszélylyel
Rémít, ösztönözöm ebben. - Ha esik, köpenyegrül
Gondoskodni haszon; jó szorgoskodni előre...

54. KOVÁCS SÁMUELHEZ.

Aki előbb ifiu lángokkal dalra hevültem,
Majd Lidikém gyönyörű ajakit versekbe' dicsérve,
Majd az öröm mulató helyeit, hol nyájasan égtem,
Festve, barátom előtt nyertem költő nevet; immár
Férfi komoly korban perek üzésére szorultam,
Múzsám csaknem végbúcsút tőlem veve, s mint a
Kedve szegett gyermek dajkáló anyja öléül,
Messzefutott, s versvágyam, nézd, elvitte magával.
Nyúljak-e lantomhoz recsegőn, hogy hangokat ejtsen,
S formátlan sorokat másoljak-e, Drága Kovácsom?

Rút dolog a rossz vers, s ha erő nincs benne, sem élő
Képzület, oly büzhödt, mint a szemetekre kihányt rák.
Undorodik minden jobb ínyű tőle; csak alnép
Mindenedet befaló gyomrával szokta emészteni,
Ettől félve, magasb hangzatban verseket írni
Meggzűntem, s füleimbe zeneg mondása Horácznak;

„Én pedig oly munkát, amelynek terhe lenyomná
Vállaimat, félvén, szégyenlek venni magamra.”⁶
E mestert, ki magányában bölcs életet élvén,
Hexameterbe’ szokott levelezni barátival, én most
Például követem, s ha időt nyerek a pereimtül,
Hexametert írok, mert könnyű versneme s lelkem
Érzeletit szabadon ki tudom magyarázni azoknak,
Akkikhez szeretet kötözött s kikkel feleselni
Kedvellek. Vedd hát te is ilyen versbe’ dalodra
Válaszomat s ha barátodnak szivbéli szavára
Hajlani kész vagy, fogj kezét én velem. Irjanak ódát
Melpomene kedvelti, Virág és Berzsenyi, termett
Lantosaink; s mi, a kiknek magos aetheri szárnyon
Lengni nem engedték a múzsák, járjuk alantan
A Helikont s miket éltünknek folytába’ tanultunk,
S emberi társunknak használnak, s boldogan élni
Oktatnak, könnyű, de megért versekbe beszéljünk.
A mai századnak puha gyermekit olykoron edzett
Tréfa szaván (szabad ez) csipkedjük; gyáva szokásit,
Húlt ízét mossuk s kiméljük az embert
Bennök. Néha nevetségést a búkat elúzni,
Irjunk egymáshoz, s ha kimúlunk, lássa utóbbink,
Hogy szívünk emberszerető volt, s kedvre leélni
A napokat tudtuk; nem vervén falba fejünket,
Hogyha a módi világ csillogtalan érdemeinkért
Nem szeretett minket, fénypolczot másnak ajánlván:
Boldogságunkból, melyet megnyerni magunknak
Bölcsök voltunk, nem vehetett el semmit. Elértünk
Emberiségünknek nemesebb céljára, s mi kell több?
Ekként válaszolok nekem irt ódádra, s örülök,
Hogy szivedbe vevél engem; de bevenni tanácsom,
Kedveden áll; nyíltságom fesse becsümet irántad.

55. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Mig téged zajogó Pestnek henyezőze leheltet,
S a fris lárma között sokfélén töltöd idődet;
Én, kedves Horváthom, egész nyugalomnak eredvén,
Roffnak egészséges kebelében napjaim élem.

Szállásom szeretett nénémnek szalma-födéllel
Bévont háza; kevés, ám kívánt házi vagyonnal
Teljes; ebédem igaz magyar ízzel főtt eledelkék;
Kis sültből vacsorám, italom vén nedve Egernek.
Mindenem, a mi elég, megvan. Vígadva borúlok

---

⁶ - - - - nec meus audet
rem tentare pudor, quam vires ferre recusent. (L. II. Epist. 1.)

Ágyba, ha szenderedem, reggel vígadva kelek fel;
S míg néném hat lyányaival, mi atyánkra' hevülne:
Én koszorús Flaccust, kedveltemet olvasom egy-két
Ódáig; s kifutok napkölte elébe, Tiszánknak
Kóborló partjára. Örömborzadva tekintem
Földünk legkegyesebb jóltévőjének ezer disz
Közt feltetszését; a környék ünnepi csendben
Vár rá. A nyirfák aranyos szint játszanak; a rét
Sárgálló zöldségbe borúl; a vízbe merülve
Látszik az ég, néhány tollas zeng a sziget ormán.
Ily gyönyörű reggelt Pesten láthatsz-e, barátom?

Itt járok délig fel-alá. Szárnyokra bocsátom
Lelkem gondolatit. Tisztán elmélkedem a bölcs
Természetnek örök könyvéből. Milyen erővel
Bir ő! szüntelenül mível; mozgásai által
Végbe viszen mindent; nem változtatja folyását;
Bontani nem lehets törvénye szerint forog ég föld;
A kicsi fűszáltól minden csoda benne. Az ember
Legfőbb alkotmány; hozzá nincs semmi hasonló,
Agyvelejét ha veszed; másrésről földi valóság:
Vetve terem, nő, izmosodik, fogy, meghal, enyész itt,
Mint a többi való. Vesztéből más ezer éltet
Tüstént nemz az anyás természet. Semmi ki nem vész
Kebléből, csak más alakokká változik által.

Igy bölcselkedvén a nyír suhogásai kellőn
Meghatják fülemet. Nézem, mint hajlik az ágok;
Rólok mint szagatja az ősz a sárga levélkét,
Mely szomorún lekerengve behull a vízbe s elázik.
E látás hiteles tükörként festi előttem
A végső órát. Képzem, hogy az emberi fajzat
Húll falevélke gyanánt, hervad sebes élete; ötven,
Vagy hatvan tavaszig nehezen tart, s mennyi baj éri!..
Lám mi vagyunk, mi hamar múlunk! Méltó-e kis ujjnyi
Létünket búval keseríteni, fogyasztani gonddal?

Ily képzések közt a szérüs kerteket érem,
Bémegyek. A pórság nyomtatgat, hordja kazalba
A szalmát, szór, s hangya gyanánt vermekbe letölti
Sok munkába került élelmét téli kenyérnek.
Ezt, ha szemügyre veszem, boldognak tartom az olyant,
Aki megösmervén mulékony, gyenge mivoltát,
Nagy fényt nem hajhász; sok kincsért bajra, veszélyre
El nem szánja fejét. Távúl a városi zajtól
Lármaszökő faluban lakozik. Kis háza gyümölcsös
Kertje, majorja vagyon; kenyerét megszerzi ekéje.
Zöld lúgassa borát. Megelégszik, bármi kevés is,
A mit nyujt az idő. Jótétbe' gyönyörködik, a köz-
Nép szavain nem jár; a bölcsnek szülteit otthon
Csendesen olvasván, lelkét szépíti. Kiválaszt

Egy-két meghittet: velök osztozik a nagy örömben,
A búk fellegeit karjok közt messze felejtí.
S hogyha bomolni siet testalkotmánya, merészen
Vesz búcsút gonoszokba merült ujmódi világtól;
Ugy nézvén a renyhe halált, mint századok álmát,
Melyből semmi zavar, gond, bú, baj fel nem ijeszthet.
S jóllehet éíg emelt márvány nem címezi sirját,
Ám a hiv lakosok, minden kikeletkor eszökben
Tartván, mely sok jót teve vélök, béfödik aztat
Uj hanttal, s ezer áldás közt sóhajtnak utána.

Igy, így kívánnék én élni! Be teljes örömmel
Ott hagynám Pestet, Mátyás palotája helyét is.
Tégedet én hozzám hivnálak, hogy te is ott légy,
Hol Miskád lakozik. Jó dolgunk lenne. Napestig
Tartana vig kedvünk. Kettecskén néha czivódnánk
A természetnek műveltein. Olykor az óság
Főtörténeteit rostálnók. Sokszor ez Árpád
Szülte hazánknek ügyén törnök tanakodva fejünket. -
Hátha piroska Lidim, meg szöszkés Gyóri Terézed
Köztünk lagnának, lelkünk mint gyúlna dalokra!
Ó be szerencsések volnánk; ki ohajtana többet!
Úgy, de nekem Lidikém megholt még élve s örökre;
A sors is, te tudod, mely mostoha kézzel ölelget...
Semmi vagyont nem adott. Pert-patvart folytatok; ebbül
Vajmi csekély hasznom... Pesten fogsz hát te maradni;
Nékem is itten kell hagynom jó Roffot. Elolvadt
Hóként, kívántom. - Sietek huszadikba Budára.
Élj frissen! Ha ma vígadhatsz, holnapra ne mellőzd.

56. MOCSÁRY ANTALHOZ.

Én, ki előbb koszorút termő panasznak erére
Eljártam, s hevement kényig itatta vize;
S Pimplai szüzeknek bútúzó nyugtos ölében
Teljesedett szivvel tudtam elélni napom:
A peres ügyekkel bajlódván, messze feledni
Kezdém Fébusomat, messze szerelmeimet.
Lantomat összetörém; nagy könyem cseppene rája,
S egy szomorú hangzat húrjait összefutá.
Megdöbbsentem ezen, s gondatlan tettemet ottan
Bánván, így szólék: újra poéta leszek.
Úgy lett. - Új lantot vettem, s új húrokat, új dalt
Énekelék áldott Hunnia szépeinek.
Semseiné s Orczynk elenyésztöket elkeseregtem,
Révainak fújtam vigadozásra dalom.
Híres Szécsényink lyányának hymeni hangot
Zengtem, hogy Zichyvel párosan egybekele.

Verssel tiszteltem Horváthomat, a ki Egerben
 Önte magyar lelket gyermeki korba' belém.
 Nemrég harcra kelő Pestnek nemes ifjait édes
 Honnunkért tüzelé szózatom ontani vért.
 Így akarám üres órámat dalolásba' tovább is
 Tölteni, s másoknak szerzeni bútlan időt.
 Ám sok politikus, kiknek hasok istenök, éltök
 Ronda haszonkeresés kedvemet elzavará.
 „Mit mívelsz, ifjú, így szóltak, mért viszed önként
 Sirba szerencsédet lant zenegéseivel?
 Nincs becse most a szép tudománynak, s hasztalan ember,
 A ki poéta nevet mái világba' visel.
 Hagyj fel Apollóval, kenyered nem lészen utána,
 Birák megvetnek s egy perelő se keres.
 A nagyok üldöznek s nem eresztnek polczra verődnöd,
 A vakbuzgóknak fog dühe törni reád.” -
 Hirtelen elhittem szavokat, s ily módi tanácsok
 A szent költéshez nagy fagyot önte belém.
 Esztendők multak, hogy tollam versre nem indult,
 S nem gyujtá eszemet semmi poétai láng.
 Ámde Pomázra jövén, véled, jó férfi, Mocsáry,
 A magyar istenség engemet összehozott.
 Ó véled, kinek ősz hajait régóta borostyán
 Feksz, s sok érdemidért Hunnia áldva becsül.
 A költést védő tudományos verseid ottan
 Olvasván, lelkem mennyei lángra kapott.
 Képzeletim, mint a forgó szél, szárnynak eredtek,
 S Parnassz tölt díszben terjede színem előtt.
 A koszorúk fiait, kiket a hir s égi dicsőség
 Fenn hordoz, látám a helikoni tetőn.
 Mint tartnak koronát a hir s a régi vitézség,
 Tünt szemeimbe, Homér bárdusi fűrtje felett.
 Virgilt, mint ölelik forrón a római múzsák
 S Ámor Nasónak mint violázza fejét.
 Voltairt, a gúnnyal feddőt, s ki az emberi lelket
 Jól festé, Popét nemzeti fény lebegé.
 Laura szerelmessét, s Klopstockot, a mesiasit,
 Zrinyinket, s több mást a Kegyek ölbe vevén.
 Feltűnt elmémben, mi haszonra születtek az ilyek,
 S tőlök mely sok jót láta az emberi nem.
 Ekkor lantra kapék, példáktúl néki hevülve;
 S ime csekély alagyám tiszteletedre siet.
 Múzsáknak, kiktől hamisan lebeszélve, akartam
 Szökni, megint hitemet s jobbomat általadom:
 Forrón esküdvén, soha tőlök pártra nem oszlom;
 S míg ereim vernek, nékiek élni fogok.
 S véled, Apollónak felszentelt papja, hazámban
 Szerzeni óhajtok honni poéta nevet.
 Bár e módi világ ragyogó gyülevésze kiáltson

Hasztalan embernek, s egyre nevesse tüzem.
Nem hajtok rájok. Nincs jó szív, nincsen ítélet
Bennök, s elszédült szép tudományra fejök.
A bölcsek, tudom azt, s nemes érzésekre szokottak
Megkedvelnek ezért, és kegyeikbe jutok.
És te, kinek könnyit láttam lecsorogni Pomázon,
Hív feleségednek gyászos enyészte helyén:
Tiszta barátságod kebelében zárva megőrzesz,
S verseimet verssel visszafizetni fogod.
Több jutalom nem kell, gazdag leszek úntig ez által,
S mennyei érzéssel töltik el életemet.

EPIGRAMMOK.

*Az epigramma majd nyil, -
Talál hegyével!
Majd pallos, -
Talál élével.*

*Néha meg (igy kedvelék a görögök)
Egy kis rajzolat, egy sugár, -
Mely löveltetik:
Nem égetni, csak világítani.*

Klopstock.

ELSŐ CSOPORT.

1. PAUR ANTALHOZ.

Én magamat neked, és te nevednek versim ajánlom;
A nevedé versim, s én legyek a magadé.

2. AZ OLVASÓHOZ.

E vagy ama sorban megakadsz, mert ellened is szól;
Hallgasd el, más azt nem meri fogni reád.

3. LIDIHEZ.

Verset akarsz tőlem, Lidi? Én csak húr vagyok; Ámor
A lantos: - tőlem verset akarsz-e? Szeress.

4. ÁDÁM.

Én vagyok azt mondják, bűnben ki először elestem;
Ez nem igaz mondás: Éva esett el előbb.

5. AZ ISTENTELENHEZ.

Hogy vannak titkok, hiszed azt; és hogy van egy Isten,
E legigazb titkot, Barmi tagadni mered!

6. A MAI VILÁG.

Senki ne mondja nekem, hogy lágy e mai világunk,
S hogy puhasága miatt nagyra nem érdemesül.
Nézd, mi kemény eledelt adogál a házi szegénynek,
S másnak bús esetén megjegesíti szemét.
A bölcsnek, míg él, ad csontokat enni; ha meghal,
Tesz sirjára követ: nemde kemények ezek.

7. CZENCZIHEZ.

Égek, rám ha veted szemeid; fagyok im ha behúnyod;
Czenczi, te fogsz jéggé tenni, s te fogsz hamuvá.

8. AZ ÁLOMHOZ

Sok szeretőt hívtam, hívásomat egy se fogadta;
Jösszte szelíd álom, légy te az én szeretőm.

9. CSELSZÍN.

Hívséget hímez gyakran sok nyájas enyelgő;
Igy ad gyémántfényt sok töredékeny üveg.
Sok piros alma belül férges, külszinre ne indulj;
Romlott vér lakozik sok piros orcza alatt.

10. A SZERELMES.

Etnát nem láttam, de tüzét igen érezi szívem;
A tengert se, de nagy hajkait ontja szemem.

11. A HALÁLRA.

Durva halál, a szép Katikát óh mért ragadád el:
Kelleme még magad' is lánggra hevíte talán.

12. ELEKHEZ.

A tükröt s piperét engedd a gyöngye leánynak;
A ki magát czifrán kelletti, gyáva legény.

13. EMBERDÍSZ.

Szép vagy, lyánka? ne tudd; jót tettél, férfi? felejtsd el;
Néktek ezen két mód ad igaz emberi díszet.

14. HASZONLESÉS.

Télben megy tőlünk a fecske, tavaszra meg eljön;
Igy a csalfa barát boldog időnkbe' keres.

15. AZ UJSÁGIRÓKHOZ.

Titeket a maradék foghat csak tartani becsben;
Majd ha hazugságtok régi igaznak avúl.

16. ISTENI FÉLELEM.

Féljed, imádd élted minden szakaszában az Istent:
E félés mindég bátorodásra hevít.

17. SZERELEM ÉS BARÁTSÁG.

A szerelem Lidikém, olyan mint reggel az árnyék;
Mindég kisebb lesz, s végre enyészni szokott.
Ámde barátságunk olyan, mint estveli árnyék;
Nőttön nő, éltünk míg le nem alkonyodik.

18. A RÁGALMAZÓHOZ.

Jót ha beszélnek rám, nem hallod, Bendi; ha rosszat,
Hallod: mert szíved tűköre rosszra mutat.

19. EMMIHEZ.

Sokszor ígértél már, de nem adtál csókokat, Emmi:
A sok ígéretnél jobb, ha csak egyet is adsz.

20. A FÖSVÉNYHEZ.

„Mely jó, mely vidám kedv ömledez a boritalból!”
Mond a csapszéken Pál, mikor iszsa borát.
Ám mikoron fizetésre kerül, búsongva kiáltja:
„Mely rossz, mely keserű, kész pokol a borital!”

21. A POÉTA.

Verseimet szeretem, s a nép kiabálja: hibázok.
Hát hiba, hogyha szülék magzatikat szeretik?

22. VIGASZTALÁS.

Könnyeket, óh feleség, ha szeretsz, síromra ne csorgass;
Engemet újra neked vissza nem adnak azok
S hamvamig elhatván, örök álmom félbe szakasztják:
Éltem örömbe veled, sirjak-e holtom után?

23. KAZINCZY FERENC EPIGRAMMAIRA.

Rakva vagyon könyved tövisekkel, rakva virággal;
Rózsa tehát? - Ó nem; mert örök életet él.

24. UGYANAHHOZ.

Töviseid szúrnak, de virágaid illatot adnak;
Ez méz, az fullánk: méhe vagy úgy te magad.
Ám mi haszon? Tudod, a méhtől hamar elszedik a mézt,
És a fullánkozás hoz bizonyára halált.
A virtust szerető embernek célja, jutalma
Az, hogy másokkal jót teszen élve, s kihal.

25. LIDIHEZ.

Míg ártatlan vagy, Lidikém, mint rózsza virágzol;
Kóro léssz, ha ezen kincsedet éri aszály.

26. DÖBRENTEY GÁBORHOZ.

Láttam szánakozó könyecsepjeid omlani, láttam,
Amikor a balsors súlya fejemre borúlt.
S úgy könnyebbedtem, mint a nap nyári hevétől
Tikkad rózsza az enyh' estkori harmat után.

27. TÖKSIHEZ.

Hirtelen ó mi magos rangot nyersz Töksi! ne örvendj:
Szédülés érvén gyöngre fejedre, lehúllsz.

28. EMBERÖSMERÉS.

Belső tettekből megjegyzeni, milyen az ember,
Hajdaniak szokták: ó be nehéz tudomány.
Képünkben Lavater, koponyánkból szokta itélni
Gall ezt mostanság: ó be hamar-tudomány...

29. AZ IGAZSÁG KÉPE.

Sok törvényszéknek kapuján láthadd az igazság
Képét; s árnyékát, hogyha tanácsba belépsz.

30. ZOILUSHOZ.

Verseimet, költők harapója ha, Zoile, rágod,
Örvendek; nem rág rosszakat éh agyarak.

MÁSODIK CSOPORT

1. ZOILUSHOZ.

Nem sok versim után mért irom: Második e könyv?
Oszteni többre szabad, Zoile, a mi enyim.

2. PRIMÓCZI SZENTMIKLÓSI ALOJZHOZ.

Im neked, a ki szeretsz engem, kis könyvem ajánlom;
S ami tied régen, bird vele szívemet is.

3. CZINKE ÚRHOZ.

Kérded, Czinke, mikor szünöm már verseket írni?
Majd ha borom nem lesz s csókra nem int szeretóm.

4. A JÓ ÖZVEGY.

Sirsz, Mari, elvesztéd férjed, kinek annyit örültél.
Mit sirsz; fel nem kél ő soha. - Sirok azért.

5. CZIDLIHEZ.

Sérvtelenül akarod, szép szűz, megtartani kebled?
Légy magad; a tiszták fő menedéke magány.

6. OVIDRA.

Phébus fogta be két szemedet, s a pimplai szűzek
Könnyezték holtod, s a Szerelem temetett.

7. A FECSEGŐ.

Szüntelenül fecseged, mi nagyot fogsz tenni, Libányi;
Ám a sok fecsegés erre nem enged időt.

8. A VASAS VITÉZ.

Azt fogadod, meg akarsz, Hanczelkó, halni hazádért;
Elhiszem: im roppant mellvasad erre mutat!

9. KOVÁCS MIHÁLY ORVOSHOZ.

Egyszer preskribálsz betegidnek, s kelnek azonnal;
A magyar, úgy-e Kovács, *egyre* megállja szavát.

10. MÓMUSHOZ.

Mindeneket megemészt az idő, s így Mómus, ez a könyv
Hogy megemésztessék, nagy fogad erre ne fend.

11. BANTAFIHOZ.

A ki fogót lelt föl, legelőszörön ujjait annak
A tűz megsütvén, hólyagot úgy-e kapott?
Hogy ne öleljek lyányt, szűnetlen, Bantafi, intesz:
Rád perzselt valamely lyánka bizonytal előbb.

12. BATÓKHOZ.

Mért veteted le, Batók, a hólyagot agg szemeidről;
Egy kis idő multán vak lesz örökre szemed.

13. KANTAIHOZ.

Bőven eszel, bővebben iszol, meg más teszsz, alszol;
Mondjam-e milyen vagy, Kantai? - Flegmatikus.

14. EGY FÉRJHEZ.

A bölcs férfi miért kap rossz feleségre, csodálod;
Tűz aranyat próbál, rossz feleség okosat.

15. EGY FECSÉRLŐRE.

Minden birtokodat szétszedték hitelezőid;
Inged is általad; jó szívű vagy te Berus...

16. FRIDRIK ÉS NAPOLEON.

Az vaskeresztet osztogat jobbágyinak;
S Napoleon mit osztogat? - keresztvasat.

17. DIDÓ.

- Ausoniusból. -

Ó te szegény Didó, nem vagy férjekbe szerencsés;
Az kihál, és te szaladsz; ez szalad, és te kihalsz.

18. BATÓKHOZ.

Elhivatál vacsorára, Batók, és intesz előre,
Hogy gyomor-elrontás, enni meg inni sokat.
Intésed köszönöm, s kérlek vacsorára ne hívass
Többé: gyomromból gyűlölöm a patikát.

19. EGY FONÁK UTAZÓRA.

Mindenüvé tekeregsz, minduntalan utazol; otthon
Ritkán vagy, Dorcsák! tán eszedet keresed.

20. ÖRZSÉHEZ.

Ép fogad egy maradott, melylyel húst őrleni szoktál:
Tegnap ez is kiesett: nincs mivel, Örzse, harapj.
Ám nyelved, noha mindég lóg, nem esik ki, örülhetsz:
Mert ha harapni mivel nincs, - marakodni vagyon.

21. A FÉLTÉKENY VÉGSZAVA.

Meghaltam, feleség, minthogy féltettelek, önkényt:
Hogyha gyanúra, szeress; hogyha valóra, sirass.

22. ILLÓSVAI SÁMUELHEZ.

Elfuta a farsang, valamint a friss patak elfut,
S hirtelenül hamvas-szerda helyére beállt.
Néked szilvaitalt küldök, hogy torkodat áztasd;
S a szomorú napokon vígan eszedbe jutass.

23. EGY VERSELŐHÖZ.

Kérsz, hogy ítéljem meg, versid könyvedbe mit érnek;
Egy szép vers sokat ér benne; de ez se tiéd.

24. A MAI IGAZSÁG.

Adsz valamit, van igazságod; ha nem adsz, oda ügyed;
Lám az igazság most jó, mivel adakozó.

25. AZ OLVASÓHOZ.

Kis könyvem, ha unalmat okoz, tedd félre; kevésbe
Telni fog az neked, s még kevesebbe nekem.

26. NINCS ÁLLANDÓSÁG.

Nincs állandóság e földön; Kantai, részeg
Fővel tántorgván éltibe', megmutatá!

27. A NEMTELEN NEMESHEZ.

Hogy kutyabőrre nemes leveled vagyon írva, ne szégyeld,
Póri; nem illethet tégedet e kutyabőr.

28. FAJTIHOZ.

Mindened elköltvén nymfákra, lopásnak eredtél.
És tömlöczbe bukál: Fajti, vak a szerelem.

29. EGY ÜGYÉSZHEZ.

Nem hiszed, amiket irsz; tagadod, más a miket állit:
Igy te Tamás s Péter vagy; de nem Iskariót.

30. A HIRHORDÓHOZ.

A népnél mindjárt elterjedez általad a hír:
Népednek csakugyan te *hires* embere vagy.

31. EGY OLVASÓHOZ.

Könyvtárodba szorult féreg sok könyveid össze-
Rágta, de megvannak héjai: néked elég.

32. HIMFY A KRITIKUSÁHOZ.

Van rút is szép versim közt, el kellene vetnem?
Mint idegen tehetem; mint atya nem tehetem.

33. MONARCHAHOZ.

A szeretet mindent győz; kívánsz lenni Monarcha?
Jobbágyid s embert érdemökért te szeress.

34. AZ IGAZSÁG.

Mértéket tartott az igazság hajdan időben,
S mindennek, mint a hív anya, mért igazat.
Most e sok törvény idején kiragadta kezéből
Azt sok bíró, s mit mér vele? - Hát aranyat.

35. A FŐTISZT ÉS KOCSISA.

Egy gazdag, de bohó urnak fényes nevenapján
Tisztjei elmentek hallani déli misét.
A kocsis, úgy történt, a főtszt oldala mellé
Últ, s könnyörögni akart jó ura életeért.
A főtszt dühösen szól hozzá: hátra te tőlem;
Mit bátorkodtál szemtelen ülni ide?
Mért nem? szól a kocsis: nagyságod hajtja urunkat
Kész tetszése szerint; én pedig a lovait.

36. PANNIHOZ.

Panni miért félted, véded magad oly igen; a ki
Ártatlan, keveset menteni szokta magát.

37. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Még csak ígértél bort, s epigrammát küldjek óhajtod:
Itt epigrammám, vedd; érzed-e, milyen - ígért.

38. SZEMERE PÁLHOZ.

Jó Szemerém, vettél feleséget, s már odahagytad
A múzsát, kivel oly boldogan élni tudál.
A múzsák feleségeddel megférnek; azokkal
Nappal társalkodj; hölgyedet estve öleld.

39. POPOVICS GYÖRGY ÜGYÉSZHEZ.

Nem szükség diploma, Gyurim, hogy légy szabad ember;
A becsületszerető férfi valóba' szabad.

40. EGY MESTERHEZ.

Oskolamester vagy, s nem tudnak gyermekid ÁB-ét;
Ennek okát tudod-é? - Néked is iskola kell.

41. MÁMAIHOZ.

Hasztalanul félted nőd hírét, Mámai, bizd rá;
Ő maga legjobban mentheti, a mi övé.

42. KÖNYVEMHEZ.

Az, kit csípsz, könyvem, ne csodáld, ha kis éltet ígéret;
Fullánkzott méhnek nemde jutalma halál!

HARMADIK CSOPORT.

1. HORVÁTH ISTVÁNHOZ.

Néked, kit szeretek, könyvimből mért nem ajánltam
Egyiket is, Horváth, érteni kéred okát?
Könyvim az én fiaim, s őket másoknak ajánltam;
Atyjokat, enmagamat, néked örökre adom.

2. ZOILUSHOZ.

Hogyha rövid versem nem tetszik, hosszasan olvasd;
A hosszút röviden, Zoile, tetszeni fog.

3. HIT, SZERETET, REMÉNYSÉG.

Hinni szabad mindent, úgy szinte reményleni mindent;
Ámde szeretni tanúlj csak keveset s szemesen.

4. A KISDED JÉZUS SIMEONHOZ.

Engemet, ó Simeon, nem tartasz, tartalak inkább
Tégedet én; minthogy kérsz te: bocsássalak el.

5. JÉZUS HALÁLÁRA.

Holtodon, ó Jézus! nap, hold éjjelbe borultak;
Nem csuda: fő nap vagy s limbusi éjbe menél.

6. SOK A KRITIKUS, KEVÉS AZ IRÓ.

Mért volt több kritikus mindég, mint könyveket író;
Gondolom, a készhez mindenik ülni szeret.

7. EGY FESTETTHEZ.

Hogy szépnek látszszál, befened rút képedet Örzse;
Szép nem vagy, de vagy ám, mondjam-e? képmutató.

8. EGY ÁJTATOSHOZ.

Minden ohajtásod, mártírrá lenned; igazság-
Mondó légy, s meglásd, hogy be lesz ütve fejed.

9. EGY FÖSVÉNYRE.

Gondosi, a fösvény, tele zsák aranyat lele s meghalt
Hirtelen; és mért? - meglátta az isteneit.

10. KOVÁCS MIHÁLY ORVOSHOZ.

Jól gyógyítsz s nyelvünk szereted, nagy férfi, csudállak:
Lángész s hazafi sziv mennyire ritka dolog!

11. SZERETET S SZERELEM.

A szeretet s szerelem közt méltán áll a különbség:
A szeretet bekeres; s a szerelem kikeres.

12. ENCZHEZ.

Elcsukod a kincsed, nem akarsz vele élni; tehát jó
Gazda vagy, Encz, - eb elől elcsukod a szalonát.

13. AZ ÖREG ÖRDIHEZ.

Ötvenedik nyaradon lyánkát vettél feleségül;
Ennek ugyan bizvást mondhatod Ördi: fiam!

14. MÓMUSHOZ.

Mindenüvé beütöd tág orrodát, üsd be tehát e
Könyvbe is; itt is lelsz, Móme, szagolni valót.

15. A RÓZSÁHOZ.

Rózsa pirulj, Lidikém, szépségét lássa te benned,
S illatozásidban szüz kebel érdemeit.
Lássa, s el-el ne kevélyedjék ily díszei által,
Múlandóságát fogytodon észbe vegye.

16. LIDIMHEZ.

Folyt napom oly szilajon mint szőke Dunára eresztett
Tölgyfahajó üresen, szél habozási között.
Most Lidi vasmacskát vete hiv ölelései által,
Nem lézeng fel-alá; nyugszik öbölbe' hajóm.

17. JUDÁRA.

A szép Czenczi hamar megholt, a csúf Juda él még;
Rózsa kifogyta után a tövis élni szokott.

18. JÓZSIHOZ.

Se mennyországna, se pokolna, Józsi, ne állítsd
E földet, s meglásd, így igaz utra találsz.

19. UGYANAHHOZ.

A köznép megavult babonáit vesd meg; azokkal
Romlik az emberiség, s elme homályba borúl.

20. SZÜLETÉSEM HELYÉHEZ.

Csendes Eger, boldog magyarok helye, életet adtál,
Hálaadásom ezért mint fizetem le neked?
A haza szent nyelvén, anyatejjel melyre tanítál,
Font versben buzgón egy nefelejtset adok.

21. IVÁNSZKY ANTALHOZ.

Irni, beszélni tanítsz magyarul, jó földim, Ivánszky,
E hivatal pora közt a hajad őszbe borult.
Mit vársz mindezekért, ha nem azt a régi jutalmat,
Hogy majd hálaadón emleget a maradék.

22. A MÓDI VILÁG.

Megveti módi világ a vallást, jóra vezérlőt;
Mert neki már jónak lennie módiba' nincs.

23. A MEGTÉRŐ LATORRA.

Jézussal függő lator egy-két szón örök éltet
Nyert; mért; - nagy hittel mondta ki a keveset.

24. AZ IRIGYHEZ.

Annyi veszélyek után, hogy boldog lettem, irigyled!
Hogy te lehess boldog: halj meg, ohajtom, irigy...

25. MAKÓ PÁLHOZ.

Verbőczit forgattad előbb, s perelésbe beuntál;
Futja az a perelést, ki nyugalomnak örül.
Honnunkért fegyverre kelél, de az emberi vérrel
Mázolgatni soká karjaid undorodál.
Végre szelíd Hymennek adád jó szivedet által,
S most Rózsíd, gyerekid közt ime boldogan élsz.
Igy keres itt-ottan kész boldogságot az ember,
S felleli azt, ha kegyes szép feleségre bukik.

26. A NAGY ÉSZ ÉS JÓ SZÍV.

A magos ész naggyá, a jó sziv nemzi az embert
Jóvá; mindkettőt Sokratesekbe' leled.

27. BESZE MIHÁLYHOZ.

Istennek szolgálja, Beszém, szolgálja hazádnak:
Ily szolgálatnál, mond, van-e szebb uraság?

28. THAISZ ANDRÁS ÜGYÉSZHEZ.

Téged mái világ bosszant, bosszantod is őtet,
S a mint mér néked, mérsz neki vissza te is.
Igy egymást fenitek, használ ez néked; azon kés,
Mely köszörű-próbán nem vala, tompa marad.

29. A BIOGRAPHUSOK.

Hol volt, hol nem volt, volt egykoron egy Geczi bajnok,
Itt született, s ekkor, drága szülői ezek -
Káplár lett; azután több-több, míg végre vezér lőn;
Meghala, eltemeték. Jó vala, érte be kár!
Hajdan időbe' szokás volt ilyen módra *regézni*;
Ám a biographus már ma - *mesézni* szokott.

30. EGY ITTASRA.

A temetőn egy iszos haza tévelygtébe' keresztül
Tántorgván, egy kész sirba lebukni talált.
Kergetik a sirból, mert másként eltemetik. - Ő szólt:
Ássatok el, csak bort adjatok: itt is igyam.

31. EGY PREDIKÁTORRA.

Hinted az ige-magot, s nincsen foganatja szavadnak:
Nincs hiba a földben, hát a magodba' leszen.

32. EGY ORVOSRA.

Báta megölte magát, s orvos sajnálod az embert,
Hogy nálad nélkül tudta megölni magát.

33. PETRASOVICS BARÁTOM FIÁNAK.

Színeskedni tanulj, ha akarsz megtetszeni soknak;
Tetszeni jóknak akarsz? szólj, cselekedj igazat.

34. EGY IFJASSZONYNAK.

Kérdi a pletykázó ifjasszony, mért büzös a szám;
Hallja! az én számban sok titok elrohadt.

35. ZOILUSHOZ.

Békéljünk meg már, s ne harapjuk, Zoile, egymást;
Én leteszem tollam, tedd le te nagy fogaid.

NEGYEDIK CSOPORT.

1. EPIGRAMMA.

A nyílt rózsához, bár nézd, epigramma hasonló;
Teste kicsiny, vidám színe, s a vége tövis.
Friss illatjával tüstént érdekli az orrod,
Színével szemedet, végtövisével eszed.

2. SELYEMBOGÁR SIRJÁRA.

Siromat én szőttem, siromból szállva kikeltem:
A szerelem szálló állapotomba' megölt.

3. A KEDVESHEZ.

Nyugodalomra megyek, már itt van, kedves, az órám;
El kell hát válnunk haj! nem akarva is el.
Mig kiadom lelkem, tartóztasd könnyeid; ekkép
Meghalnom nem lesz kétszeri kínos okom.

4. BOR ÉS SZERELEM.

Csak bor s a szerelem versem mindenkori tárgya;
Lángomat e kettő gyújtja, ez oltja is el.

5. A BÖLCSRE.

A kutya szüntelenül ugat a szép holdra: irigyl
Csendes járását; vagy csak ugatni szokott.
Csendes kunyhódban húzódó, bölcs, ugat a rossz
Rád: mert csendesesen élsz; vagy csak ugatni szokott.

6. LIDIHEZ.

Mely sokszor jössz el, Lidikém, álmomban előmbe;
S ismét álmomban tűnsz ölelésim elől.
Elhagytál ébren, s álmomban is engemet elhagysz:
Már ha nem ébren, - légy angyalom álmom alatt.

7. IMÁDSÁG.

Adj keveset, ne sokat szükségből; adj feleséget
S egy meghittet, jót; víg napot, álomi éjt.
Kisértetbe ne hozz: szabadíts meg fő uraságtól.
Tégy velem, Istenem, így, s áldom örökre neved.

8. EMBERÖSMERET.

Mindennap nézgéli magát tükörben az ember;
Mégis bár vizsgál, ösmeri ritka magát.
Nem csoda: formáját látván, mint bábunak örvend:
S lelkes belsőjét venni szemügyre tunya.

9. A SZERELMES TEKINTET.

Látod lenni, de nem tudod azt kijelenteni szóval;
Egy te irántad gyult lyányka tekintete ez.

10. A HIT.

Áldott hit, te teszed könnyűvé földön az éltet;
Sasszárnyon te viszed mennybe az embereket.
Ily jó tetteidért mégis rád mennyin ugatnak;
Nem csuda: mert annak nincs hite, a ki ugat.

11. JÁNTÁNTORIRA.

Tűzoltó eszközt látván Jántántori, Bánnál:
Ó be szerencsés lélsz, mond, ha fog égni lakod.

12. A FÉRJ CZENCZIKÉHEZ.

Meg fogom ölni magam, ha ölelsz mást, Czenczike, rajtam
Kivül, - mond a férj, - meg fogom ölni magam!
Engem ölelj egyedül, úgy illik házasi párhoz;
Úgy lesz jó dolgunk, engem ölelj egyedül.
Elmosolyogta magát, s minden szentekre fogadta
Czenczike hiveségét, s elmosolyogta magát.

13. A TUDOMÁNY.

A tudomány szent tűz, mely nagyra, nemesre az embert
Felviszi s fényével messze elüzi az éjt.
A ki ezen tüzet őrizvén, elhagyja alunni:
Mint aluvó Vesztát tűzbe taszítani kell.

14. KÖNYVEM ÁRA.

Kis könyv! bölcsék előtt akarom, hogy légy igen olcsó,
S drága bolondok előtt; így igaz áru leszesz.

15. A DERÉK GEOGRAPHUS.

Debreczen a híres város, hol fekszik-e? - kérded:
Erdélyben fekszik a Duna partja felett.

16. ÜGYÉSZ, - ELSŐ: HOSSZÚ S RÖVID.

Hosszú és rövid is, mint tetszik, ügyészben az első;
Hosszan vagy röviden szabja az ügyed ügyész.

17. AZ EMBER ÉRÉSE.

Ember igen későn, olykor hamar érik, egészen
Nem soha; és ha megért, föld kebelébe lehull.

18. MAJDANDIHOZ.

Legrégibb nemzetségből, Majdandi, eredtél,
Kérkedel; úgy van, mert senki se tudja, mi volt.

19. TOALETT.

Hogyha szeméremnek bizonyos jele orczapirulás,
Ugy bizonyára hiszem, Tincsi szemérmes alak.
A toalett mellett elkezd orczája pirúlni
Reggel, s míg nem dül éjjel az ágyba, pirúl.

20. MAKRÁHOZ.

A sok pletyka miatt fogaid, rút Makra, kihulltak;
Majd ha pokolba kerülsz, nem csikorognak azok.

21. A NÉGY KOR.

Gyermeki kor játék; fiatalság testi kívánás:
Férfi haszonkeresés; s egyre nyög a ki öreg.

22. DÖBRENTAI GÁBORHOZ.

Nincs játékszínünk, - és játékszinbe hivatlak;
Disznótort ma adok: játszani, színi jere.

23. Gr. DESSEWFFY JÓZSEFHEZ.

Olvasván levelid Bártfáról, fürdeni látszom:
Úgy, de nem a vízben: szép eszed árjaiban.

24. ÉVÁRÓL.

Éva anyánk, áldott legyen a neved, általad élünk,
Általad emberedünk, s általad égbe jutunk.
Annyi sok áldásért, melyet szülsz, Éva ne fájlald,
Hogy kis időre le volt csukva az édeni kert.

25. CZENCZI NEVENAPJÁRA.

Czenczi, neved napján nem adok rózsákat elődbe,
Rózsa vagy a legszebb, én szemeimbe' magad.
Versbűl font koszorút teszek oltárodra, s ohajtom,
Élj, mint a legszebb vers, örök éveken át.

26. MOCSÁRY ANTALHOZ.

Pénzre nem ásitok, boldogság nincsen az érczben;
A jó sziveknek tetszeni fő örömem.
Fesse ezen két vers, mért érzek: szívem örömjét
Add meg, - s lelkem ezért tégedet áldani fog.

27. EMBERSÉG.

Emberség-, gyönyörű nevezet; mi sok ember utánad
Indúl, és mi kevés, aki nyomodba kerül.

28. BANGAIHOZ.

A szeretőd félénk mint a nyúl, hirtelen; úgy van:
Jőni ha lát téged, Bangai, messzire fut.

29. PONTYIHOZ.

Könyvem igen becsülöd, látom, mert ujdonan új még,
S könyvtárodba csukod, Pontyi, be a por elől.
Pontyi, hogy így becsülöd könyvem, nem örülhetek ennek:
Vagy könyvem keveset nyom, vagy azon becsület.

30. A KÖLTŐK.

Költőknek sem ezüst, sem arany, bár körmöczi, nem kell
És ez honnan ered? költeni mindenik ért.
Nem kell drága kereszt, sem csillag s udvari rang, fény;
Hát ez honnan ered? költeni mindenik ért.
Kis kunyhó s fa-lugas kell nekik s pinduszi borviz;
Hát ez honnan ered? költeni mindenik ért.
Együgyü Koridon, petyegő Chloe minden örömjök;
Hát ez honnan ered? költeni mindenik ért.

31. IMÁDKOZÓ.

Ki csak imádságos könyvet minduntalan olvas:
Vagy nagyon ártatlan, vagy nagyon ártani tud.

32. EMBERLÉT ÉS VÁSÁR.

Országos vásár, noha csonka, az emberek élte,
Melyben venni szeret mindenik, adni kevés.

33. INTÉS.

Jó s hosszú tudomány: embert ismerni tanulnod:
Ezt te tanulva megérsz; ezt te tanulva kihalsz.

34. SZEGÉNYEK BARÁTJA.

Kérdezed éntőlem: van-e, Bandi, barátja szegénynek?
Ennél vajjon mit tudna keresni - barát?

35. AZ IDŐ.

Kebliben élesztőt forrton hord minden időkor,
S a mit megsavanyít, majd idejébe' kikel.
Gátlani ezt soha sem foghatja meg emberi elme;
Bár bele mit kever is, szétkeveredve kikel.

36. FÉRFI ÉS HÖLGY.

Férfiak és hölgyek hámorja az emberi nemnek:
Jók s hamisak vagytok; nincs s vagyon is hitetek.
Mert tüzetek s hevetek, míg tart, majd összelobogni,
Majd más szikra után félre lobogni szokott.

37. LÓFUTTATÁS.

Futtattok lovakat, nagy urak, s így futni tanítottok;
Kérdés: futni tudás nem szül-e majd szaladást?

38. AZ IFJANTAN ÉLŐK.

Élni korán, ifiú, ha te kezdesz testi világban;
Majd megszünsz, ifiú, higy nekem, élni korán.

39. RANGVÁLTOZÁS.

Változik és mi okért, ha szegényből Bandi nagy ur lesz;
A szappancseppet fujd, buborékot ereszt.

40. MÓMUSHOZ.

Szép epigrammám volt, de kitünt egyszerre eszemből:
Móme, ezen ne örülj, százegy eszembe' maradt.

41. A MAGÁT ÖLŐRŰL.

Az, vagy amaz mért ölte magát meg? kérditek élők;
Gáton az eb, ha szorúl, általugorni szokott.

42. EGY ISTENFÉLŐRE.

Néked az Isten előtt nagy a béred félelem által;
Hogy mennyországot nem fog adatni, ne félj.

43. SZERETET ÉS SZERELEM

A szeretet páros, szerelem páratlan: az egygyel
S ritkán; ez sokkal s széltibe párosodik.

44. ERZSIHEZ.

Adj csókot, de csak úgy lopva, sőt mintha nem adnád
Önként, vond magadat, s ez lesz az édeni csók.

45. NAGYOT NE KIVÁNJ.

Nagyra kívánságid ne bocsásd, nem telnek azok be,
És veled úntatják jó kicsi állapotod.

46 A SZERENCSEHEZ.

Felfogod, a kit akarsz, s hordod, mint anyja, öledben,
Véle magast járván sólyomi szárnyaidon.
Földre csapod, kit akarsz, s mint vad bika gázolod össze,
Mig bomlott vérrel hült temetőbe lerogy.
Istennek téged ne kiáltson senki, Szerencse!
Megmondom (ha bocsátsz szólani) despota vagy.

47. BÖLCSESSÉG.

Bölcsesség! te vagy utmutatónk életnek az utján;
Rózsát szedni tanítsz, s ójva taposni tövist.

48. TANÍTÓK ÉS TANULÓK.

Sok vagyon, a ki tanítani akar, keves, a ki tanulni;
Észt árulni szeret sok, de szerezni kevés.

49. PERIHEZ.

Udvari pályádon nagy kívánsz lenni kicsinyből?
Láss, hallj mindeneket; s légy, Peri, vaksi, süket.

50. ÜRESDIRE.

Semmibül, azt mondják, hogy nem lesz semmi is, - úgy hát
Bíróvá hogy lett volna Üresdi uram?

51. SZTOKAY ANTALHOZ.

A vig kedv sokat ér, a jó bor kergeti a bút:
Hogy vígan töltsük névnapod, Anti, igyunk:
Éljünk mink, éljen jó párod, s a ki barátunk;
S esztendőre neked fris fiat adjon az ég.

52. BÉCS ÉS MOSZKVA.

Mostani században ki nem ösmér két anyavárost
Híriben? Egyik Bécs, másika Moszkva nevű.
Számos magzatait mindketteje, mily anyaszívvel
Kedveli, megmutatá nagy Bonaparte előtt.
Bécs önnön fiait, csakhogy maga élne veszíti;
Moszkva, hogy élnének gyermeki, veszti magát.

53. OKTOLINAK.

Testedet orvosnak, lelked meg papnak ajánljad;
Igy rövid évek után, Oktoli, égbe jutandsz.

54. A FÖSVÉNYHEZ.

Sok pénzed, - s búsulsz, mint fogsz majd holtig elélni;
Örökösöd, ne busúlj, annak előre örül.

55. HORVÁTHOMHOZ.

Régi tarisznyácskám epigrammal már telik újra;
Am viz-izük, s jókká szülheti *váli* borod.

56. ZOILUSHOZ.

E könyvet te ne bántsд nyelveddel, Zoile intlek;
Mert az enyém, - s másét bántani, tudsзa, tilos.

ÖTÖDIK CSOPORT.

1. I. FERENCZ KIRÁLYRA.

Második a ki előbb voltál fejedelmi nevedben,
Elsőnek méltán most Európa nevez.
Népeidért, mely sok veszedelmeket állva kiálltál;
Elsőséget ez ád, népeid atyja, neked.
Második a sor után, most első titusi tettért:
Majd *nagynak* nevez a hálaadó maradék.

2. TÜREDELEM.

Túrni nehéz, de haszon; fő virtus túrni szeretni;
Túrni ki tud, megtör mentibe minden utat.

3. A HOLDHOZ.

Csendesedik minden fényednél kellemetes hold;
Csak kettő dong, kong: a szerető s eszelős.

4. AZ ÉSZ.

Ölbe fogott kis ebet s vele játszott Czenczike kényre.
Kérdezi férje: miért kedveli a kis ebet?
Édes lelkem azért, hogy *eszes* s tolvajra ugatgat;-
S a férj, (mert épp jött egy gavalér) ugatott.
Édes lelkem, ugyan - férjétől kérdezi Czenczi -
Valld ki nekem, mi hozott most ugatásra? - *Az ész.*

5. ZSUSKÁRA.

Zsuska, te nem vagy öreg: lám barna szemöldököd s orczád
Szép piros. Im mily jó, festeni ha ki tanúlt.

6. MAJTÁRDIHOZ.

Mit készítesz különös temetőt, Majtárdi, magadnak;
Majd minden temetőt eltemet a nagy idő.

7. A SZERELEM ÉS EMBERI LÉT.

A szerelem tüze van vízzel, van telve parázsszal;
Szemből könnyeket önt, s lángokat arcra borít.
Könyvből lobbot vet, szemek égnek elöntve parázsszal;
Majd arcok lángját váltja fel izzadozás.
Viz, tűz hát elementuma a szerelemnek: az ember
Létele tűz-vizből összekeverten ered.

8. BARRAIHOZ.

A haza földjén van sok birtokod és jövedelmed,
S ömlő bőségben Barrai, életet élsz.
Száz aranyat figurára teszesz kártyázva, s ha vesztesz,
- A mint úgy is esik többnyire, - fel se veszed.
Egy magyar írónak könyvére mikor teszed egy pár
Körmöczidet? - Soha sem. - Hát te sehonnai vagy.

9. DONGÓSIHOZ.

Nincs, Dongósi, hazád, nincs Istened; emberi testben
Legrútabb állat vagy, s fene ostoba vad.
Holtod után nem vagy méltó sem földre, sem égre:
Legjobb lesz, köztök lógni akasztva, neked.

10. KARÓCZI

Nincs hívebb feleség az enyimmél, vallja Karóczi;
És ha ki ellene mond, ökleli - szarvaival.

11. VIRÁG BENEDEKHEZ

Századidat ki megért észszel forgatja, ha gyermek
Volt haza dolgaiban, római férfi leszen.
Századid olvasván, haza sorsát látom azokban;
Jaj, de hazánkban kell, Bencze, keresni hazánk.

12. ENDRÉHEZ.

Téged végtelenül Lillád szeret, Endre, dicsekszel;
Tudsz, sehogy se szeret, végtelen a ki szeret.

13. ZSÚGFIHOZ.

Könnyen ígérsz, nehezen téssz; kettőt Zsúgfi, óhajtok
Néked: légy Nepomuk szádra, kezedre takács.

14. PARLAIHOZ.

Udvari embernek hogy tessél, képmutatásból
Emberidet szereted, tiszteled istenedet.
Ó mily sokra menél ily korcs erkölcséid által,
Parlai; több vagy, mint udvari; - konyhai vagy.

15. ONDIHOZ.

Elhagyod a várost, el az emberi nemzetet, Ondi,
Ezt fogadod, s magadat pusztá helyekre vonod.
A hol béke lakik, s a nyugalom anyja magányság,
Boldogan ott te magad napjaid élni fogod.
Ondi, maradj helyeden; nem termi se pusztá, se város
A boldogságot: ten te magadba' teremtsd.

16. CZENCZIHEZ.

Nap ha lealkonyodik, harmat terjed le mezőkre;
Czenczi, ha mégy tőlem, könny szemeimre terül.

17. GARIHOZ.

Csúfolod a vallást, nincs is vallásod; az Isten
Majd megvallat ezért, s kárt, Gari, vallani fogsz.

18. TÖRÖK MONDÁS.

Törvényházba sietsz? pénzt vígy; templomba hasonlón;
Bírádot leled így, így leled Istenedet.

19. UJDIHOZ.

Hogy légy, Ujdi, derék ember, belsődhöz irányozd
Külsődet; kívül az legyen, a mi belül.
Hogy légy politikus, fordítsd vissza egészen:
Légy sima kívül, bár forrjon akármi belül.

20. VIRTUS.

A ‚virtust‘ magyarul kifejezni se tudjuk idáig;
Már, ha ki nem tudjuk tenni magyarba’, - tegyük.

21. EGY IFJASSZONYKÁHOZ.

Higyem el, azt kéred, hogy fogytig hív vagy irántam;
A mit nem tudok, azt - kedved akarva - hiszem.

22. KINCS, VAGY NÉV.

Mit nyerek a verssel? Gyűjtsek, valamint te, ezüstöt,
Szólsz. Nyerek, a mit nem nyersz sohasem te - nevet.

23. AZ IGAZSÁG.

Szűz neve volt az igazságnak, szűz is vala hajdan;
Hát ma ugyan mily név illene rá? - Eladó.

24. A HÁZI KERESZT.

A feleséged rút, s őt tartod házi keresztnek;
Örvendj, házadtól úzi az ördögöket.

25. AZ ÚR ÉS A FÖLDMÉRŐ.

Birtokom áll hét házhelyből; rajzolja le nékem
Földabroszra az úr, s mondja mi a fizetés?
„Négy arany . - Ó mit mond; az egész európai földnek
Abroszát vehetem, tudja hogy? - egy aranyon.

26. FANCSÁHOZ.

Mindent tudsz, hiszed azt, s mások rád nézve bolondok;
Igy te bolondoknak, Fancsa, bolondja levél.

27. BARÁTOMHOZ.

Mig fiatal, mig szép feleséged s házi barátot
Tartasz, véletek ő kényre nap-este mulat.
Intlek előre szerezz macskát is: házi-barátbúl
Támad csűrődnek vesztire házi egér.

28. UNDRIHOZ.

Mindenkit ‚lelkem’ névvel szólítani szoktál;
Lelked igen sok van; nem hiszek, Undri, neked.

29. EGY ATYÁHOZ.

Mért szokták kedvelni anyák magzatjokat inkább,
Mint az atyák? Mert az mindenesetre övék.

30. FELELET.

Mint tud ügyész, kérdik, feketéből tenni fejéret?
A bírónak nyujt fínom ezüst ecsetet.

31. A NAGYÚR.

Nem tudod, úgy mondják, házadnál, Bandi, mi történt;
S házadnál tudod-é Bandi, mi vagy te? - nagyúr.

32. AZ OLVASÓHOZ.

Mái világunkat mért bántom, kérded-e tőlem?
Mert az enyim; s szabad azt bántani, a mi enyim.

33. PAPÁCSIHOZ.

Jupiter, úgy írják, bika lett szerelembe’, s kegyessét
Szarvain elragadá; vajmi barom szerelem...

Tégedet ellenben szarvadról fogva kegyeskéd
Majd ide, majd oda vonz: vajmi bolond szerelem.

34. A FÖLD FOROG.

Berta boros fővel megszólalt: nem tudom a nap
Jár-e, vagy áll; de hogy a föld forog, annyi igaz.

35. KÉK ÉS FEKETE SZEM.

Kék szemek égi kegyek, feketék kerek édeni Etnák:
Szivre szerelmet azok hintik, özönlik ezek.

36. A MEGHÁZASODOTT BARÁTHOZ.

Klastromod elhagytad s feleséget Nyaksai, vettél:
Házi-kereszteddél tán az Urat követed?...

37. AZ ORVOSOK.

Nincs beteg a mennyben, nincs orvos; vajha ne volna
Földön is. Ugy, de ha nincs, küldeni mennybe ki fog?

38. ENDRÉHEZ.

A mit nem látunk, hiszszük, s így a szívnek is, Endre,
Hinnünk kell. Az egész emberek élte hitel.

39. BONCZ.

Boncz feleséget vón, éltét könnyíteni akarván;
S élete könnyebb lett, mert felesége viszi.

40. A SZERELEM VAK.

A szerelem mindég vak; van szemefénye, de nem lát:
Hol vermekbe esik, hol tövisbe akad.

41. LIDI SIRJA.

A szerelem, ki előbb mindég örvendni tanított,
Itt Lidi sírja felett könnyeket önteni kész.

42. A FÉLTÉKENYHEZ.

Mit félted feleséged, Olongy: ha gonoszt tevé, késő
Félteni. Tiszta maradt? - félteni ostobaság.

43. LANDIHOZ.

Fényes rangra jutál, s mint ember, Landi hibáztál,
S a pór sok rosszat tiszta fejedre kiált.
Fel ne akadj, a nap, míg fénylik, rája ki nézhet;
S rája, ha fogyta vagyon, kiki mereszti szemét.

44. ÖLGYIHEZ

Semmit sem felelek soraidra, panaszkodol, Ölgyi:
Bennök semmi sem áll; semmire mit felelek?

45. A KÖLTŐK.

Nincs becse már most a költőknek, mint vala régen;
Tán, hogy már mostan tud hazudozni kiki.

46. TAKÁCS JUDIT IRÓNÓHÖZ.

Férjhez nem mehet az, ki kezét már egynek od'adta;
S publikumunknak már jobbodat által adád.

47. UGYANAHHOZ, MIDŐN FÉRJHEZ MENT.

Nincs foganatja Judit, versemnek, - jobbodat által
Atdad férjednek: veszhet-e publikumunk?...
A ki előbb, az nyer; lépünk békére: uradnak
Szívedet add, hagyd meg publikumunknak eszed.

48. A MEGHOLT FÉRJ SZAVA.

Nem szeretél, rossz hölgy, míg éltem, s mennyiszer érted
S vásottságaidért könnybe borúla szemem.
Könnyeket ontasz most temetőmre; nem a szeretetnek
Könnyeit ám, hanem a félbeszakadt haszonét.

49. EGY ÚRFIHOZ.

Mindég lőssz nyulakat, s ezzel te, Jegli, dicsekszel:
Nem hiszem: a ki vadász, hallgat az, és te fecsegsz.

50. A FECSEGŐ BARÁTHOZ.

Engem hogy te szeretsz szentül, szavad annyiszor adtad;
Nem kérem szavadat, szívedet adsza előbb.

51. SZENTMIKLÓSY ALOJZHOZ.

Még piros évedben, még bú nem lepte korodban
Lantolsz s engemet is lantra hevíteni sietsz.
Hagyd el: öreg muzsikus vagyok én, dúdolgatok olykor;
Pengetek egy-kettőt, és epigramma terem.

52. BIÁSZ MONDÁSA.

Mindeneit, Biász mondá, hordozza magával;
Úgy hiszem, ő neki sem volt felesége soha.

53. ZOILUSHOZ.

A kis zöld koszorút, melyet látsz lengeni főmön,
Tőlem irigyelned, Zoile, nincsen okod.
Ezt nem adák nekem a nagy urak, se nem a fejedelmek;
Egy kis barna leány tűzte fejemre minap.

HATODIK CSOPORT.

1. BOLDOG ÉLET.

Sok kincset s jószágot adott számodra szerencséd;
S nem tudsz, bátor akarsz, boldogan élni velek.
Boldogan élni akarsz igazán?... Szórd vissza adásit,
S egyet kérj egyedül tőle ki, - józan eszet.

2. KAROLINA AUGUSZTÁHOZ.

Isteni áldásból császárné s anyja hazánknek,
Drága magyar nyelvünk nyújtja rebegve kezét.
Gyermeki hűségéből vágy fel jobboldra, hogy onnan
Országok lássák: a *magyar* a te fiad.

3. SZERELMES KIVÁNÁS.

Asszonyi nem! be szeretnék szívembe takarni,
Hogy lyányt és asszonyt senki se látna sehol.
Bezzeg majd látnám, mi hamar hömpölygne homályba
Ég és föld, mi hamar fagyna örök havasá.

4. PALOTA ÉS KIS HÁZ.

E piciny életben mit kívánsz nagy palotákat:
Könnyebb kis házból sírba lehajtni fejed.

5. PANNONHEGYÉRE.

Ünnepelésre került magyarok helye, Pannoni szent hegy,
Árpád hol hajdan győzedelemre ivott;
E helyen országunk szabad alkotmányra kapott fel;
E helyen a Krisztus' tiszta hitére jutott.
Tábori hegy hajdant, fő hősnek hol tele kedve,
Tévén hálaadó népe nagy áldom-adást.
Tábor-hegy⁷ most már, hol az Égnek kedvei telnek,
Vévén szent Benedek rendinek áldozatit.

---

⁷ Hol az Úr változása történt. Vitk.

6. UGYANARRA.

Pannoni hegy tetején Istennek temploma díszlik;
Alján Bacchusnak víg venyigéje tenyész.
Bor megy az aljáról fel, s áldás jön le felülről;
Földit s égieket nemde cserélni szabad?

7. GUZMICSHOZ.

Pannoni hegy tetején, Izidor, kétszerte szerencsés
Pap vagy: mert együtt van Sion és Helikon.
Római nyelven zeng Sion itt, ezt kedveli Rended;
Már Helikon magyarul: a haza kedveli ezt.

8. BALLA KÁROLYHOZ.

- Midőn regéit kiadta. -

A szerelem s haza szent érzésin zengve regézél,
S szívünk s elménket hajdani korba viszed.
Sok szép lyányka után szívünket könnyre fakasztod;
Elménket Korvin fényivel elmulatod.
Meg fog, Balla, ezért sok szív s ész áldani, mondván:
Szíved, eszed, honnunk jó fia! nem rege volt.

9. IMÁDSÁG.

Istenem, a ki kegyesség vagy, sok bűneim engedd:
És tedd latba, kevés emberi jót ha tevék.
Légyen arany te előtted ez, az pedig ólom; aranypor,
Gyarlóság-fedező, fussa be ólmaimat.

10. A KI VÁR, JOBBAN JÁR.

Nappali gondjaidat ha megúntad, várd be az estvét:
A zavaros nap után a kies estve bejön.

11. IFJU ÉS ÖREG.

Míg ifjú, szeretetni akar, s ha öregszik az ember,
Tiszteltetni szeret; láng amaz, ez de parázs.

13. BARRAIHOZ.

Nem kívánsz temetődre követ, se nevednek örök hírt;
Nem kívánsz holnap, Barrai, élni: ma élsz.
Kívánságod öröm, ki ne kívánhassa utánad?
Mert te ma élsz; holnap, Barrai, dögleni fogsz.

13. KORBÉLYI MIHÁLY HALÁLÁRA.

Meghaltál, jó pap, s el vagy már földbe temetve;
Ám szép érdemeid sir soha sem nyeli el.
A haza nyelvén költ verset Korbélyi szeretted;
E könnyű versem tiszteli hamvaidat.

14. NINCS ÚJ ESZTENDŐ.

Krisztus urunk születése után mink kezdeni szoktunk
Újesztendőt, s azt végzeni Krisztus után.
Ez hiba; nincs új esztendő, már széltibe' mind ó;
Mely Ádám első évibe' folyt, - vala új.
Lám, nap keltével nem szoktuk mondani: új nap;
A mikor elsőször felkele volt hiszen új...
Krisztus urunknak is ám első esztendeje volt új;
Nincs új esztendő: semmi uj a nap alatt.

15. VILÁGOK.

Nézd a csillagokat, mit láatsz? sok ezernyi világok
Élik amott magokét: éld te világodat itt.

16. KÉT HEGYI VÁROS.

Felső két hegyi városban, haza, kincseid ássák;
Ott ás sok bányász tiszta ezüstöt, aranyt.
Hét város rég perle Homér születése helyéért:
Perleni fognak-e majd két hegyi városodért?

17. OSTOBA GYERMEKRE.

Bölcs atya gyermeke vagy, de bohó; a hold oka ennek:
A mikoron születél, nemde fogyása vala.

18. ELLENKEZŐ GYÓGYÍTÁS.

Inni, nem enni valót betegeknek az orvosok írnak;
Mert sokat a ki evett, kelletik inni reá.
Enni, nem inni valót hadd írjon néked az orvos:
Mert sokat, Alfi, iszol, jó leszen enni reá.

19. MOBILE PERPETUUM.

Forgat Iván kulacsot, forgatja viszont kulacs ötét;
E kettő, igazan, - mobile perpetuum.

20. EMBER.

Istent aki szeret, ki hazát szeret és szeret embert,
Az teszi érdemesé emberi névre magát.

21. A FÖSVÉNYHEZ.

Nincs költői eszem, fösvény, rágalmazol engem:
Költeni nincsen eszed, s költeni nincsen eszem...

22. A HALÁL BIZONYTALAN.

El van rejtve az ember előtt, mint múlik el és hol;
Mint a vaksi előtt: hol s mi gödörbe bukik.

23. ANGLIA.

Szárazról szeded a katonát, s vizeken velek uszkálsz;
Anglia, te csakugyan tengeri nagy kacsá vagy.

24. KULCSÁR ISTVÁNHOZ.

Szép aranyid, Kulcsár, elfogytak, melyeket adtál
Ujságidba' kijött fris kicsi verseimért.
Im költői kasom verses rajt újra eresztget:
Zacskód készüljön nékem eresztetni rajt.

25. MŰVÉSZ.

Mint az öröklélt egy szóval hagyta meg Isten;
Lángeszed is, művész, fát követ így örökít.
Egy leleménnyel esik meg ez, érzed az istenit ebben;
Érzed, hogy benned leng az örökkori lét.

26. NEWTON.

A mozgás rendét Newton tudománya leírta;
Kérdés: rendbe' van-é, szüntelen a mi mozog?

27. EMBERI ÉLET.

A születés hajnal, nap az élet, az estve halálunk!
Öszvesen ez mi egyéb?... egy napi s estvei út.

28. MAGAMHOZ.

Bor- s lyányért éltem-haltam, s mind szidnak: ezentúl
Senki se szidjon, ezért nem fogok élni, - *halok*.

29. RÉGI ÉS MOSTANI HÁZASPÁR.

Csak férj- s asszonyból állt hajdan a házasi élet:
Most már szükséges még egy, a - házi-barát.

30. HANGOS SZÓNOK.

Geresi felett Bongárdi papolt fenhangosan, úgy, hogy
Geresit s érdemeit szó-zaja eltemeté.

31. CICERO.

Tudjátok Cicero szóval mért védte hazáját?
Szólani mert szépen, s tenni nem, érte tudott.

32. TÖRVÉNY.

Ember hoz törvényt, s megtartja, de rontja is ember;
Tartani méltóság, rontani emberiség.

33. TANÁCS.

Bölcselkedni tanúlj, ha kívánsz jól élni magadnak;
Másoknak ha akarsz élni: csevegni tanúlj.

34. VENDÉGEMHEZ.

Jöszte be ajtómon; de ne légy vendég te is, ajtó!
Hogy mondott szavaim s gondolatim kivigyed.

35. HIT, REMÉNY, SZERETET.

A papi rend hittel, de reménnyel biztat az orvos;
S ügyvéd! a szeretet hol marad? - égbe vagyon.

36. UGYANAZ.

Férfi: uram hiszlek, s feleség hadd mondja: reménylek;
S a szerető szívből mondja: szeretlek uram.

37. KÉPZELET.

Hol palotákba ragadsz, hol kis kunyhókba vezetgetsz,
Képzelet, és nem hagysz lenni se fent, se alant.
Lángként égre szököl, majd ismét földre lelobbansz;
Míg kicsapongásid meg nem alázza az ész.
Ekként nő fel-alá hullámival a sima tenger,
Míg Neptun nem vesz rajta szavával erőt...

38. SEMMI.

Hol van az a víg kedv, hol az a nyílt szív, hol az elme,
Mely, mint a villám, szórva, ragyogva repült?
Mindezek elmúltak... Pajtás, elmúlnak idővel
Mindenek, és mi marad fenn valahára? - misem.

39. GR. H... GABRIÉLÁRA.

Élet látni nekem téged, nem látni halálom;
Így halok és élek halva, vagy élve neked.
Mit lőnek szemeid rám, - nem tudom. Érzem azonban;
Forrok, gyúladozom tőle, s elejtve fogyok.
Szólsz, - és minden erem megrezzen, szívem erősen
Ver, mellem dagadoz, lelkem örömben eped.

40. KÜLSŐ-SZOLNOK VÁRA.

Ott, hol hajdaniban zászlóit emelte nagy Árpád,
És magyar országlás többes erőre kapott;
A hol az ozmánok meghízott csontjain annyi
Sok magyar áldozatúl győzve letette fejét:
Ott széthányt földet, rongyolt épületeket látsz,
És Tisza, Zagyva között szolnoki vár fokait.
Így pusztúl sok erősséged, haza, nincs ki megójjja;
E vers Szolnokvárt nem, - de megója nevét.

41. AZ EGRI BORHOZ.

Egri bor, annyi ezer jó napjaim életadója,
Tégedet áld, mint én, mind ki belőled iszik.
Verset is ír, táncol, minden bút félre felejt el...
Egri bor, ott, hol nősz, ott van a szent Helikon.

42. FÜRED.

Víg Füreden, savanyú vize mellett, rendesen élnek:
A friss iszsza borát; a beteg iszsza vizét.

43. AZ IFJU TUDÓSHOZ.

A tudomány olyan mint a fák sorsa tavaszkor:
Mind kivirágzik, s csak nyárra gyümölcse vagyon.
Ifjantan ha tanúlsz bármennyit is, ám keveset tudsz,
Későbbed korod azt hogyha nem érleli meg.

44. KEVÉS JÓ, SOK ROSZ.

Mily kevesen vannak jók, s rosszak számosan! Embert,
Rosszat, igen könnyű, jót de nevelni nehéz.

45. AZ ARANYKOR ÉS A MOSTANI KOR.

Rég az aranykori nép aranyatlan boldogul élt; ám
Már ma arannyal csak boldogan élni lehet.

46. FELPERES ÉS A TANÁCSLÓ.

F. Várni elúntam már végét alföldi peremnek,
Bíróhoz sietek, szentire kérni fogom:
Ó te igazságnak sáfárja, ítéletet egyszer
Hozz, s végezd igazán annyi sok évi perem.
T. Hasztalan a kérés, pered úgy soha végre nem űzöd;
Bíró nem hallgat szódra: kezedre tekint.

47. BÓLICS PROKOP ZÁRDAAPÁT ÉS SZERB ÍRÓ HALÁLÁRA.

Árnyékból árnyékba kerülsz, s ott, a mi világos,
Felleled: ám ezután lelked imádva epedt.

48. MILUNOVICS SÁNDOR ÉS BÁRÓ JÁNOS.

Kinevezett orvos-egyetemi tanárok halálára.

Ketten akartok mást, mint kell gyógyítani, tanítani;
S mind a ketten előbb sírba merültetek el.
Hány fű, mennyi virág ösmértelen elvesz örökre.
És velök a kívánt kész segedelmi erő.

49. SZTROKAI KATALINHOZ.

Kérded: mint tetszik versed? Halljadsza, barátném:
Gyengéd, jó, szép, - mind rád, az anyára ütött.

50. ZOILUSHOZ.

Híres költőjét Marónak Róma nevezte;
A te neved magyarul, Zoile, szinte - maró.

51. FERENCZIHEZ.

A haza városait, faluit mind rendre leírtad,
S ennyi leírt sokból, fájdalom, egy se tiéd.
A másét hát, s nem magadét, mikoron te leírtad:
Könyved csak másolt munka, nem eredeti.

52. A KÖLTŐ-ÜGYÉSZRE.

Pesten köz-borral míg éltél, verseket írál;
Ménesi bor mellett most pörös ügyeket írsz.
Édesből savanyút, savanyúból tenni meg édest,
Nagy titok; így igazán élted egész chemia...

53. KAZINCZYHOZ.

Fut, fogy az élted, időd s hajad őszbe vegyűle, Kazinczym,
Nincs Lili, aki piros kelyhet elődbe tegyen.
Nincs, ki sziszegne veled titkon, s kart nyitna öléhez;
S rózsáját poharad nedvibe mártsa bele.
Ez mind fut tőled, szerelem gyors szárnyira kelvén;
És hived ki maradt? - a szeretet s tudomány.

54. VÉGSŐ ÓHAJTÁSOM.

Szent haza! míg éltem, neked éltem; holtom után is
Hogy neked élhessek, versim örökbe adom.
Majd az idő ezeket ha fogával semminek örli:
Árnyékom legalább lengjen örökre neked.

55. A KÖLTŐNEK MAGAKÉSZÍTETTE SÍRVERSE.

- Találtatott posthumái között. -

Vitkovics a vezetéknevem, a koma monda Mihálynak:
Szült Eger, éltete Pest; a porom itt fekszik.